

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

TÜRKİYE'DE UD EĞİTİMİ İÇİN YAZILMIŞ METODLARIN
KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ

ALPARSLAN BODUR

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Deniz AYDAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2019

ÖĞRENCİ BEYAN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak savunduğum “Türkiye’de Ud Eğitimi İçin Yazılmış Metodlarının Karşılaştırmalı İncelenmesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaktan yazdığımı ve yararlandığım kaynakların “Kaynakça” bölümünde gösterilenlerden farklı olmadığını, belirtilen kaynaklara atıf yapılarak yararlandığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

..07/..08/2019

Alparslan BODUR

İmza

JÜRİ ÜYELERİ ONAY SAYFASI

Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Alparslan BODUR' un hazırladığı "TÜRKİYE'DE UD EĞİTİMİ İÇİN YAZILMIŞ METODLARIN KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ" başlıklı tez 25/07/2019 tarihinde aşağıda imzaları olan jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	Üniversite	İmza
Başkan	: Prof. Sabri YENER	Ordu Üniversitesi	
Jüri Üyeleri	: Prof. Dr. Vasıf HASANOĞLU	Giresun Üniversitesi	
	Dr. Öğr. Üyesi Deniz Aydar	Ordu Üniversitesi	

ONAY

09.08/2019

Dr. Öğr. Üyesi Seçkin EVCİM

Enstitü Müdürü V.

Y. M. /

ÖNSÖZ

Ud mızraplı bir çalgıdır. Sesindeki mistik havası, kulağa hoş gelen tınısıyla geleneksel Türk müziğinin vazgeçilemez sazlarından. Ud kendine has yapısıyla klavyesi perdesiz olduğundan, oldukça geniş bir ses aralığına sahiptir. Ud yüzlerce yıldır çok fazla bir değişikliğe uğramadan kullanılagelen yapısı ile melodik zenginliğini korumakta, Klasik Türk Müziği Çalgıları içindeki temel ve ana çalgılardan biri olma özelliğini korumaktadır.

“Türkiye’de Ud Eğitimi İçin Yazılmış Metodlarının Karşılaştırmalı İncelenmesi” adlı çalışmamın oluşumunda emeği geçen, başta yüksek lisans eğitimimin her aşamasında on yıllara uzanan üstün deneyimi ile desteğini sürekli yanımda hissettiğim Prof. Sabri YENER’e minnet ve şükran duygularımı ifade etmek isterim. Ayrıca çalışmamın başından itibaren bana desteklerini esirgemeyen, ders aşamasında sanat anlayışıma ayrı bir bakış açısı kazandıran tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Deniz AYDAR’a teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak bu süreçte yeterli zaman ayıramadığım çocuklarım Ahmet Alp ve Egemen Bodur’a, bu durumu çocuklarına hissettirmemeye çalışarak gerekli anlayış ve desteği gösteren, büyük bir özveri ile her zaman yanımda olan, eşim Semra Bodur’a teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR	vi
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM.....	2
1.1.1. Alt Problemler.....	2
1.1.1.1. Metodların Giriş Bölümünde Bulunan Bilgilerin İçeriği Nedir?	2
1.1.1.2. Metodlarda Temel Müzik Bilgileri ve Türk Müziği Nazariyatı Bilgilerine Yönelik İçerik Nedir?.....	3
1.1.1.3. Metodlarda Bulunan Etüt Çalışmalarının İçeriği ve Yapısı Nasıldır?	3
1.1.1.4. Metodlarda Kullanılan Sözlü Eserlerin İçeriği ve Yapısı Nasıldır?.....	3
1.1.1.5. Metodlarda Bulunan Sözsüz Eserlerin İçeriği ve Yapısı Nasıldır?.....	3
1.1.1.6. Metodlarda Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Yönüyle İçerik Nasıl Oluşturulmuştur?.....	4
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	4
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	4
1.4. VARSAYIMLAR	4
1.5. SINIRLILIKLAR.....	5
1.6. TANIMLAR.....	5
1.7. İLGİLİ ALAN ARAŞTIRMALARI ve KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
1.7.1. İlgili Alan Araştırmaları	6
1.7.2. Kavramsal Çerçeve	8
1.7.2.1. Müzik Kültürü.....	8
1.7.2.2. Müzik Eğitimi	10
1.7.2.2.1. Genel Müzik Eğitimi.....	13
1.7.2.2.2. Amatör Müzik Eğitimi	13
1.7.2.2.3. Mesleki Müzik Eğitimi	14
1.7.2.3 Çalgı, Çalgı Müziği ve Çalgı Eğitimi	14
1.7.2.4. Bir Çalgı Aleti Olarak Ud	17
1.7.2.4.1.Ud'un Tarihçesi.....	17
1.7.2.4.2. Ud'un Yapısı	19
1.7.2.4.3. Ud Akort Çeşitleri	24
1.7.2.4.4. Ud Çeşitleri	24
1.7.2.5. Metod Kavramı ve Geleneksel Türk Müziğinde Çalgı Eğitimi	25
1.7.2.5.1. Ud Eğitiminde Metodoloji	26
1.7.2.5.2. Ud Metodlarına İlişkin Genel Bilgiler	27
1.7.2.5.2.1. M-1'e İlişkin Genel Bilgiler	28
1.7.2.5.2.2. M-2'ye İlişkin Genel Bilgiler	28
1.7.2.5.2.3. M-3'e İlişkin Genel Bilgiler	28
1.7.2.5.2.4. M-4'e İlişkin Genel Bilgiler	28
1.7.2.5.2.5. M-5'e İlişkin Genel Bilgiler	29
1.7.2.5.2.6. M-6'ya İlişkin Genel Bilgiler	29
1.7.2.5.2.7. M-7'ye İlişkin Genel Bilgiler	29
1.7.2.5.2.8. M-8'e İlişkin Genel Bilgiler	30

YÖNTEM.....	31
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	31
2.2. EVREN ÖRNEKLEM	31
2.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	32
2.4. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ ve YORUMLANMASI	32
BULGULAR VE YORUM.....	33
3.1. UD METODLARININ İNCELENMESİ.....	33
3.1.1.M-1'in İncelenmesi	33
3.1.2. M-2'nin İncelenmesi	44
3.1.3. M-3'ün İncelenmesi	55
3.1.4. M-4'ün İncelenmesi	64
3.1.5. M-5'in İncelenmesi	78
3.1.6. M-6'nın İncelenmesi	89
3.1.7. M-7'nin İncelenmesi	102
3.1.8. M-8'in İncelenmesi	113
3.2. METODLARIN KARŞILAŞTIRILMASI	128
3.2.1. Metodların Giriş Bölümünde Bulunan Bilgilere İlişkin Karşılaştırma	129
3.2.2. Metodlarda Temel Müzik Bilgileri ve Türk Müziği Nazariyatı Bilgileri İçeriğine Yönelik Karşılaştırma	128
3.2.3. Metodlarda Bulunan Etüt Çalışmalarının İçerikleri ve Yapılarına Yönelik Karşılaştırma	132
3.2.4. Metodlarda Kullanılan Sözlü Eserlerin İçerikleri ve Yapılarına Yönelik Karşılaştırma	134
3.2.5. Metodlarda Bulunan Sözsüz Eserlerin İçerikleri ve Yapılarına Yönelik Karşılaştırma	135
3.2.6. Metodlarda Verilen Seslendirme ve Süsleme Tekniklerinin İçeriğine Yönelik Karşılaştırma	137
SONUÇ VE ÖNERİLER	139
4.1. SONUÇLAR	139
4.1.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	139
4.1.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	140
4.1.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	140
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	141
4.1.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	141
4.1.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	142
4.2. ÖNERİLER.....	143
KAYNAKÇA.....	145
ÖZGEÇMİŞ	151

ÖZET

TÜRKİYE'DE UD EĞİTİMİ İÇİN YAZILMIŞ METODLARIN KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ

Alparslan Bodur

Yüksek Lisans Müzik Anasanat Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Deniz AYDAR

___/___ 2019

162 Sayfa

Bu araştırma 20. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren ud eğitimi için hazırlanmış olan ve günümüzde de kullanıldığı varsayılan ud öğretim metodlarının, içerikleri kapsamında benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulması amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen betimsel bir çalışmadır. Araştırmada Survey yöntemine dayalı tarama modeli kullanılmıştır. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanılan ud metodlarının karşılaştırmalı incelendiği bu çalışmada, kaynak taraması sonucunda elde edilen bulgular, içerik analizi bağlamında kodlama yöntemiyle sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır. Araştırmanın evrenini cumhuriyet döneminden günümüze mesleki müzik eğitimi verilen kurumlarda kullanıldığı varsayılan ud metodları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminin tespiti için yapılan literatür taramasında sekiz adet ud metoduna ulaşılmıştır. Ulaşılan metodlar araştırma problemi ve alt problemler doğrultusunda kategorilere ayrılarak sınıflandırılmıştır. Sınıflandırılan başlıklar içerik analizine tabi tutularak, her bir metoda ait bulgular elde edilmiş ve tablolaştırılmıştır. İçerik analizi için oluşturulan başlık, kavram ve terimler metodlarda verilen ortak içerikten elde edilerek oluşturulmuş ve olabildiğince çeşitlilik göstermesine dikkat edilmiştir.

Çalışmanın kavramsal çerçevesinde genelden özele müzik kültürü, müzik eğitimi, çalgı müziği ve çalgı eğitimine değinilmiştir. Çalgı eğitimi bağlamında ud çalgısı incelenmiş, kullanılan resimlerin özgün olmasına dikkat edilmiştir. Araştırma sonucunda ud öğretimine yönelik hazırlanan metodlarda standart bir içerik veya metodoloji kullanılmadığı, her yazarın kendine özgü bir yöntem izlediği görülmüştür. Araştırma sonucuna yönelik yapılan değerlendirmelerde; ud öğretim metodlarında uluslararası temel müzik bilgilerinin yanı sıra Türk müziği nazariyatına yönelik temel bilgilerin de bulunması gerektiği, ulusal ve uluslararası çalgı müziğinde kullanılan süsleme ve seslendirme tekniklerine de yer verilmesi gerektiği, gelişen basım-yayın ve iletişim teknolojisinin ud öğretim metodolojisine yansıtılması gerektiği, sözlü ve sözsüz eser örneklerinin kolaydan zora doğru ve daha fazla çeşitte olması gerektiği şeklinde öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, çalgı, ud, metod

ABSTRACT

COMPARATIVE ANALYSIS OF WRITTEN METHODS OUD(UD) TRAINING (EDUCATION) IN TURKEY

Alparslan Bodur

Master's Degree, Main Art Branch of Music

Thesis advisor: Dr. Lecturer Deniz Aydar

___/___ 2019

162 Page

This research has been prepared in order to determine the similarities and differences of oud teaching methods, which are prepared for oud education since the first quarter of the 20th century and which are assumed to be used today. The research is a descriptive study conducted with qualitative research method. Scanning model based survey method was used. In this study in which comparative analysis of oud methods used in vocational music education institutions, findings obtained as a result of source scanning were classified and interpreted with coding method in the context of content analysis. The content of the research consists of oud methods which are supposed to be used in the institutions that provide vocational(professional) music education from the republic period to the present. Eight oud methods have been reached in the literature search for the determination of the sample of the study. These methods were classified into categories according to the research problem and the sub-problems. The classified titles were subjected to content analysis and the findings of each method were obtained and tabulated. The titles, concepts and terms created for content analysis are generated from the common content given in the methods and efforts have been made to be as diverse as possible.

In the conceptual framework of the study, music culture, music education, instrument music and instrument education are mentioned. In the context of instrument education, the oud instrument was examined and the original pictures were used. As a result of the research, it was seen that a standard content or methodology was not used in the methods prepared for teaching oud, and each author followed his own method. In the evaluations made for the results of the research; In addition to the international basic knowledge of music in the oud teaching methods, it was suggested that basic information about Turkish music theory should be found, ornamentation and vocalization techniques used in national and international instrument music should also be included, the developing print-broadcast and communication technology should be reflected in oud teaching methodology and the examples of verbal and non-verbal works should be from easy to difficult and more varieties.

Key Words: Music, instrument, Oud (Ud), method

KISALTMALAR

Cinuçen Tanrıkorur Ud Metodu	: M-2
Enver Mete Aslan Ud Metodu	: M-7
Gülçin Yahya Ud Metodu	: M-5
GTSM	: Geleneksel Türk Sanat Müziği
Kadri Şençalar Ud Metodu	: M-1
M.Ö.	: Milattan nce
M.S.	: Milattan Sonra
Mutlu Torun Ud Metodu	: M-4
Onur Akdoğu Ud Metodu	: M-8
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sevgican Güngör Ud Metodu	: M-6
Şerif Muhiddin Targan Ud Metodu	: M-3
TDK	: Türk Dil Kurumu
TM	: Türk Müziği
TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyon
TSM	: Türk Sanat Müziği
YY	: Yüzyıl

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. M-1 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu	37
Tablo 2. M-1 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu.....	37
Tablo 3. M-1 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu	37
Tablo 4. M-1 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	38
Tablo 5. M-1 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu	38
Tablo 6. M-1 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	38
Tablo 7. M-1 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu	39
Tablo 8. M-1 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu	39
Tablo 9. M-1 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu	39
Tablo 10. M-1 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu.....	40
Tablo 11. M-1 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	41
Tablo 12. M-1 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu.....	41
Tablo 13. M-1 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	41
Tablo 14. M-1 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	42
Tablo 15. M-1 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu	42
Tablo 16. M-1 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	42
Tablo 17. M-1 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu	43
Tablo 18. M-2 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu.....	49
Tablo 19. M-2 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu.....	49
Tablo 20. M-2 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu	49
Tablo 21. M-2 Ölçü Bilgisi alt Terimleri Tablosu	49
Tablo 22. M-2 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu.....	49
Tablo 23. M-2 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	50
Tablo 24. M-2 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu	50
Tablo 25. M-2 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu	51
Tablo 26. M-2 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu	51
Tablo 27. M-2 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu.....	51
Tablo 28. M-2 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	52
Tablo 29. M-2 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu.....	53
Tablo 30. M-2 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	53
Tablo 31. M-2 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	54
Tablo 32. M-2 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu	54
Tablo 33. M-2 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	54
Tablo 34. M-2 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu	55
Tablo 35. M-3 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu.....	57
Tablo 36. M-3 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu.....	57
Tablo 37. M-3 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu	58
Tablo 38. M-3 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	58
Tablo 39. M-3 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu.....	58
Tablo 40. M-3 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	58
Tablo 41. M-3 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu	59
Tablo 42. M-3 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu	59
Tablo 43. M-3 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu	60
Tablo 44. M-3 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu.....	60
Tablo 45. M-3 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	61
Tablo 46. M-3 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu.....	61

Tablo 47. M-3 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	61
Tablo 48. M-3 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	62
Tablo 49. M-3 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu	62
Tablo 50. M-3 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	62
Tablo 51. M-3 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu	63
Tablo 52. M-4 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu.....	71
Tablo 53. M-4 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu.....	71
Tablo 54. M-4 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu	71
Tablo 55. M-4 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	72
Tablo 56. M-4 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu.....	72
Tablo 57. M-4 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	72
Tablo 58. M-4 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu	73
Tablo 59. M-4 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu	73
Tablo 60. M-4 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu	73
Tablo 61. M-4 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu.....	74
Tablo 62. M-4 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	75
Tablo 63. M-4 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu.....	75
Tablo 64. M-4 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	75
Tablo 65. M-4 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	76
Tablo 66. M-4 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu	76
Tablo 67. M-4 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	76
Tablo 68. M-4 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu	77
Tablo 69. M-5 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu.....	82
Tablo 70. M-5 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu.....	82
Tablo 71. M-5 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu	82
Tablo 72. M-5 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	83
Tablo 73. M-5 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu.....	83
Tablo 74. M-5 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	83
Tablo 75. M-5 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu	84
Tablo 76. M-5 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu	84
Tablo 77. M-5 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu	84
Tablo 78. M-5 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu.....	85
Tablo 79. M-5 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	86
Tablo 80. M-5 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu.....	86
Tablo 81. M-5 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	86
Tablo 82. M-5 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	87
Tablo 83. M-5 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu	87
Tablo 84. M-5 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu	87
Tablo 85. M-5 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu	89
Tablo 86. M-6 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu.....	95
Tablo 87. M-6 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu.....	95
Tablo 88. M-6 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu	95
Tablo 89. M-6 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	96
Tablo 90. M-6 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu.....	96
Tablo 91. M-6 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu.....	96
Tablo 92. M-6 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu	97
Tablo 93. M-6 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu	97
Tablo 94. M-6 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu	97
Tablo 95. M-6 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu.....	98
Tablo 96. M-6 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu	99

Tablo 97. <i>M-6 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu</i>	99
Tablo 98. <i>M-6 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu</i>	99
Tablo 99. <i>M-6 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu</i>	100
Tablo 100. <i>M-6 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu</i>	100
Tablo 101. <i>M-6 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu</i>	100
Tablo 102. <i>M-6 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu</i>	101
Tablo 103. <i>M-7 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu</i>	106
Tablo 104. <i>M-7 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu</i>	106
Tablo 105. <i>M-7 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu</i>	107
Tablo 106. <i>M-7 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu</i>	107
Tablo 107. <i>M-7 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu</i>	107
Tablo 108. <i>M-7 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu</i>	107
Tablo 109. <i>M-7 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu</i>	108
Tablo 110. <i>M-7 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu</i>	109
Tablo 111. <i>M-7 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu</i>	109
Tablo 112. <i>M-7 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu</i>	109
Tablo 113. <i>M-7 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu</i>	110
Tablo 114. <i>M-7 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu</i>	111
Tablo 115. <i>M-7 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu</i>	111
Tablo 116. <i>M-7 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu</i>	111
Tablo 117. <i>M-7 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu</i>	112
Tablo 118. <i>M-7 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu</i>	112
Tablo 119. <i>M-7 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu</i>	113
Tablo 120. <i>M-8 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu</i>	121
Tablo 121. <i>M-8 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu</i>	121
Tablo 122. <i>M-8 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu</i>	121
Tablo 123. <i>M-8 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu</i>	121
Tablo 124. <i>M-8 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu</i>	121
Tablo 125. <i>M-8 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu</i>	122
Tablo 126. <i>M-8 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu</i>	122
Tablo 127. <i>M-8 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu</i>	123
Tablo 128. <i>M-8 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu</i>	123
Tablo 129. <i>M-8 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu</i>	123
Tablo 130. <i>M-8 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu</i>	124
Tablo 131. <i>M-8 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu</i>	125
Tablo 132. <i>M-8 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu</i>	125
Tablo 133. <i>M-8 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu</i>	126
Tablo 134. <i>M-8 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu</i>	126
Tablo 135. <i>M-8 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu</i>	126
Tablo 136. <i>M-8 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu</i>	127
Tablo 137. <i>Metodların Giriş Bölümünde Bulunan Bilgilere İlişkin Karşılaştırma Tablosu</i>	129
Tablo 138. <i>Temel Müzik Bilgileri ve Türk Müziği Nazariyatı Bilgileri Karşılaştırma Tablosu</i>	129
Tablo 139. <i>Süre Değerleri Alt Kodları Karşılaştırma Tablosu</i>	130
Tablo 140. <i>Ölçü Bilgisi Alt Kodları Karşılaştırma Tablosu</i>	130
Tablo 141. <i>Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Karşılaştırma Tablosu</i>	130
Tablo 142. <i>Makâm Bilgisi Alt Kodları Karşılaştırma Tablosu</i>	130
Tablo 143. <i>Usûl Bilgisi Alt Kodları Karşılaştırma Tablosu</i>	131

Tablo 144. <i>Etütlerde Kullanılan Usûl Çeşitliliğine İlişkin karşılaştırma Tablosu</i>	132
Tablo 145. <i>Etütlerde Kullanılan Nota Süre Değerleri Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu</i>	132
Tablo 146. <i>Etütlerde Kullanılan Makam Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu</i>	133
Tablo 147. <i>Sözlü Eserlerin Usûl Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu</i>	134
Tablo 148. <i>Sözlü Eserlerin Form Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu</i>	134
Tablo 149. <i>Sözlü Eserlerin Makâm Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu</i>	134
Tablo 150. <i>Sözsüz Eser Usûl Çeşitliliği Karşılaştırma Tablosu</i>	135
Tablo 151. <i>Sözsüz Eser Form Çeşitliliği Karşılaştırma Tablosu</i>	136
Tablo 152. <i>Sözsüz Eser Makâm Çeşitliliği Karşılaştırma Tablosu</i>	136
Tablo 153. <i>Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Karşılaştırma Tablosu</i>	137
Tablo 154. <i>Etüt Uygulamalarına İlişkin Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Karşılaştırma Tablosu</i>	137
Tablo 155. <i>Sözlü Eserlerde Kullanılan Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Karşılaştırma Tablosu</i>	138
Tablo 156. <i>Sözsüz Eserlerde Kullanılan Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Karşılaştırma Tablosu</i>	138

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. <i>Farabi'nin Ud'u</i>	18
Şekil 2. <i>Ud'un Bölümleri ve Parçaları</i>	20
Şekil 3. <i>Tekne</i>	20
Şekil 4. <i>Ses Tablası (Kapak)</i>	21
Şekil 5. <i>Sap</i>	21
Şekil 6. <i>Burguluk ve Burgular</i>	21
Şekil 7. <i>Gaga</i>	22
Şekil 8. <i>Üst Eşik</i>	22
Şekil 9. <i>Alt Eşik</i>	22
Şekil 10. <i>Kafesler</i>	23
Şekil 11. <i>Mızrap</i>	23
Şekil 12. <i>Mızraplık</i>	23
Şekil 13. <i>Ayna ve Bilezik</i>	23

GİRİŞ

Ud, dünya coğrafyası üzerinde çok geniş bir kullanım alanına sahiptir. Perdesiz bir saz olması sebebiyle icrası her ne kadar zor olsa da, çalanların yorum ve duygu dolu doğaçlamaları için de fazlasıyla imkân sağlar. Bu özelliğinden dolayı Klasik Türk Müziği'nin en temel çalgılarından biri olmuş, her türlü formdaki eserin icra edilmesinde kullanılmıştır.

“Orta Asya’da, Orta Doğu’da, Kuzey Afrika’da ve Osmanlı İmparatorluğu’nda yüzlerce yıldır kullanılan kadim sazların en önemlileri arasında yer alan ud, yazılı kaynakların üretiminin başladığı zaman dilimi itibariyle tarih sahnesinde kendini var etmektedir” (Işıktaş, 2016, s. 673).

Ud, M.Ö 8. yüzyıla kadar uzanan geçmişine rağmen beğenilirliğini günümüze kadar koruyabilmiş, geniş müzik kültürünün en önemli temsilcilerindendir.

Eski zamanlarda çoğunlukla eşlik çalgısı olarak kullanılmıştır. Oysa bu gün gerek amatör gerekse profesyonel kişilerce toplu ve solo icralarda kullanılan bir çalgıdır. Günümüzde metodik yaklaşımlarla öğretilmeye çalışılsa da geçmişte ud eğitimi usta-çırak (meşk) sistemi kullanılarak yapılmıştır. Bu sistemde nota, hatırlatıcı işaret olarak kullanılmış ve öğrenci ud öğrenmeye öğretmeninin seçmiş olduğu basit bir saz eserini meşk ederek başlamıştır. Daha sonraki dönemlerde yapılan ud eğitiminde ise eser meşk etmenin yanı sıra öğretmenin göstermiş olduğu ıskalaların (dizi çalışmaları-alıştırmalar) tekrarlamalar yolu ile öğrenciye ezberletildiği görülmüştür. Hafızaya alma yöntemi kullanılarak yapılan ve uzun süren ıskala çalışmalarından sonra sıra seçilen eserlerin icra edilmesine gelmiştir. Buradaki asıl amaç ud'un öğretilmesinden ziyade eserlerin öğretilmesi olmuştur. Öğrencinin göstermiş olduğu azim ve beceriye göre de daha zor eserlerin öğretilmesine geçilmiştir. Bu süreç içerisinde öğrenci öğretmenin üslûbunu, icrasını, yorumunu taklit yoluyla öğrenme fırsatı bulmuştur. Burada diğer bir amaç da ezber ve tekrarlamalarla öğrenilen repertuarın gelecek nesle aktarılması olmuştur (Kaçar, 2003, s.70).

“Diğer geleneksel çalgılara olduğu gibi ud'a da geleneksel müzik mirasının genç kuşaklara aktarımını sağlayacak misyon ve vizyon yüklenmiştir. Küreselleşen dünya düzeninde yok edilmeye çalışılan geleneksel kültürlerin koruyucularından biri olan eğitimcilere, geleneksel müzik kültürünün korunmasında da müzik eğitimcilerine önemli roller düşmektedir” (Kaçar, 2007, s. 114).

Tarih boyu usta-çırak ilişkisine dayalı meşk yöntemiyle eğitimi verilen ud'un, bir noktadan sonra metodik bir eğitim sistemine ihtiyaç duyması kaçınılmaz olmuştur. Bu noktada yazılan metodların içerikleri ve işlevsel özellikleri bakımından öğrenciye ne kadar faydalı oldukları konusu önem arz etmiştir. Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM

Cumhuriyet dönemiyle beraber çalgı eğitiminde metodolojik yaklaşımların ve neticesinde ortaya çıkan çalışmaların sayısı her geçen yıl artmaktadır. Çalışmamızın konusu olan Ud eğitimi için de birçok metod yazılmış olmasına rağmen, metodların temel konular ve işlenişi, sıralanışı, öğrenciyi teknik açıdan geliştirme gibi hedef davranışlar ve izlenen yöntem bakımından benzerlik ve farklılık gösteren yanları bulunmaktadır.

Bu sebeplerden dolayı Problem Cümlesi “Cumhuriyetten Günümüze Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kullanılan Ud Metodlarında Yer Alan Temel, Teknik ve Diğer Hedef Davranışlar Nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

1.1.1. Alt Problemler

Araştırmanın alt problem başlıkları aşağıda belirtildiği gibi oluşturulmuştur.

1.1.1.1. Metodların Giriş Bölümünde Bulunan Bilgilerin İçeriği Nedir?

İncelenen tüm metotlarda giriş kısmındaki bilgiler; farklı başlık ve içerikte verilmiştir. Metodlar arasında bağlantı kurulabilmesi, ortak payda çıkarılması, bir bütünlük oluşturup anlamlı bir tablo ortaya koyulabilmesi için, giriş kısmında bulunan içerik;

- a. Ud'un tarihsel gelişimi ile ilgili bilgilere yönelik,
- b. Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap ile ilgili bilgilere yönelik,
- c. Ud'un akort ve düzenine yönelik,
- d. Ud'da oturuşve tutuş pozisyonlarına yönelik,

- e. Ud'da pozisyon ve ana kolonlar hakkındaki bilgilere yönelik,
- f. Ud klavyesindeki perde düzeni ile ilgili bilgilere yönelik,
- g. Açık (boş) tel çalışmalarına yönelik,
- h. Mızrap tutuş ve kullanımına yönelik,
- i. Görsel anlatıma yer verilip verilmediğine yönelik olarak kategorize edilmiştir.

1.1.1.2. Metodlarda Temel Müzik Bilgileri ve Türk Müziği Nazariyatı Bilgilerine Yönelik İçerik Nedir?

Bu alt problem başlığı altında;

- a. Metodlarda verilen temel müzik bilgileri ile,
- b. Metodlarda verilen makam ve usûl bilgilerine yönelik içeriğin hangi başlıklardan oluştuğu incelenmiştir.

1.1.1.3. Metodlarda Bulunan Etüt Çalışmalarının İçeriği ve Yapısı Nasıldır?

Bu alt problem başlığı altında;

- a. Metodlarda kullanılan etütler, yapısal özelliklerine yönelik,
- b. Metodlarda kullanılan etütler, oluşturuldukları usûllere yönelik,
- c. Metodlarda bulunan etütler, süre değerlerine yönelik olarak incelenmiştir.

1.1.1.4. Metodlarda Kullanılan Sözlü Eserlerin İçeriği ve Yapısı Nasıldır?

Çalışma evrenini oluşturan metodlarda bulunan sözlü eserler;

- a. Form çeşitliliği yönünden,
- b. Makam çeşitliliği yönünden,
- c. Usûl çeşitliliği yönünden incelenmiştir.

1.1.1.5. Metodlarda Bulunan Sözsüz Eserlerin İçeriği ve Yapısı Nasıldır?

Bu alt problem başlığı altında çalışma evrenini oluşturan metodlarda bulunan sözsüz eserler;

- a. Form çeşitliliği yönünden,
- b. Makam çeşitliliği yönünden,

c. Usûl çeşitliliği yönünden incelenmiştir.

1.1.1.6. Metotlarda Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Yönüyle İçerik Nasıl Oluşturulmuştur?

Bu alt problem başlığı altında;

- a. Metotlarda; ud icrasında kullanılan ve uluslararası literatürde kabul görmüş seslendirme ve süsleme tekniklerine yer verilmesi yönüyle,
- b. Bu tekniklerin etüt, sözlü ve sözsüz eserlerle desteklenmesi yönüyle incelenmiştir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada, Cumhuriyetten günümüze mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanılan ud metodlarının, içerikleri, konu sıralaması, işlenişi, öğrenci kazanımlarına etkisi kapsamında, aralarındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya konulması, bundan sonraki süreçte metotlara neler katılabileceğinin saptanması amaçlanmıştır.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Ud, yapısı ve perde sistemiyle yüzyıllardır İslam medeniyeti ve Türk müzik kültüründe musiki araştırmalarının toplandığı edvâr geleneğinin vazgeçilmez yol göstericisi olmuş bir çalgı aletidir. Bu çalgının eğitim ve öğretiminin çağın gerekliliğine uygun şekilde, diğer bir ifadeyle metodolojik yöntemle yapılması önemsenmektedir.

Günümüzde ud, Klasik Türk Müziği'nin en nadide ve en popüler sazlarından biri olmasının yanında, icrası oldukça zor olan bir sazdır. Ud eğitimi için oluşturulmuş metodların basitten karmaşığa ilkesiyle konuları ele alması ve öğrenciyi ileri icra tekniklerine taşıyabilmesi açısından önem teşkil etmektedir.

1.4. VARSAYIMLAR

- Yazılı kaynakların yeterli ve güvenilir olduğu,
- Araştırma yönteminin araştırmanın konusuna, amacına ve problemin çözümüne uygun olduğu,

- Veri toplama araçlarının yeterli ve güvenilir olduğu,
- Araştırma için incelenen metotların evreni temsil edebilecek nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu çalışma,

1. Kadri Şençalar (M-1), Cinuçen Tanrıkorur (M-2), Şerif Muhiddin Targan (M-3), Mutlu Torun (M-4), Gülçin Yahya Kaçar (M-5), Sevgican Güngör (M-6), Enver Mete Aslan (M-7) ve Onur Akdoğu (M-8)'nun ud öğretim kitapları,

2. Tez dönemi süresince sınırlandırılmıştır.

1.6. TANIMLAR

Müzik:

Yunan'da *müz*'lerin sanatı anlamına gelip, *Musike Techne* tanımından tüm dillere aynı tarzda geçen, Türkçe'de önce *Musiki* sonra *Müzik* olarak kullanılan ad. Phytagoras'a göre, "Düzensiz –diskordan- birkaç sesin yarattığı uyum". 18. yy.'da J.J. Rousseau'ya göre, "Sesleri kulağa hoş gelecek şekilde düzenleme sanatı" olan ve Yun. Mitolojisindeki esin veren tanrıça anlamına gelen *Müz*'lerden (Yun. Mousai, Lat. Musae) kaynaklanan müzik deyiminin çağdaş bir tanımı ise şöyledir: "İnsan kulağının zevkle, ilgisizlik ya da arada bir hoşnutsuzlukla algıladığı hemen hemen uyumlu, notaların ahenkli sıralanışıdır" (Aktüze, 2010. s.407).

Çalgı: Müzik yapmak için müzikal ses üreten tüm mekanizmalara verilen genel isimdir (Apel, 1974. s. 413).

Ud: Asya ve Afrika'nın Müslüman ülkelerinde geleneksel müzik çalgısı sayılan, Türkiye'de 19. yy. sonunda yaygınlaşan, yarım armut biçimli, sırtı 19-21 dilimli, kısa ve geniş saplı, 6 çift telli, tahtadan yapılmış telli çalgı (Aktüze, 2010. s. 662)

Metod: "Çalgı aletlerinin teknik ve müzikalite yönlerini bilimsel bir yöntemle öğretebilmek için her çalgının kendi özelliklerine göre hazırlanmış çalgı öğretim kitabı" (Sun, 1969, s. 198)

1.7. İLGİLİ ALAN ARAŞTIRMALARI ve KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.7.1. İlgili Alan Araştırmaları

Bu bölümde konuyla ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Kaçar'ın (2003) “Müzik Eğitimi Kurumlarında Ud Eğitimi Nasıl Olmalıdır?” isimli makalesinde başarılı bir ud eğitimi sürecinin ilk olarak öğrencinin çalgıya olan isteği ve fiziksel özelliklerinin, kaliteli bir saz seçiminin, öğretmen – öğrenci arasındaki diyalogun öneminden bahsedilmiştir. İlk olarak boş tellerde mızrap çalışmaları, daha sonra sol el çalışmalarına geçilmesinin doğru olacağı, ud klavyesindeki uygulamalara I. pozisyondan başlanması gerektiği, ud eğitiminde eser icrasında nazari bilgilerin önemli olduğu, eğitim süresince öğrencinin kitap ve cd arşivi oluşturması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gerçek'in (2010) “Meslekî Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kullanılan Ud Metotları Üzerinde Karşılaştırılmalı Bir Çalışma” isimli makalesinde, müzikte teoriden önce uygulamanın ağırlıklı olması gerektiği, metotların aynı kaynaktan beslense de üslup farklılıklarının görüldüğü, metot yazarlarının kendilerine has icra özelliklerinin metotlarına da yansıdığı belirtilmiştir. Ud eğitimine orta tellerden başlanması, mızraplar öğretilirken halk müziğinde kullanılan mızrap tekniklerinin de öğretilmesi, başlangıçta çargâh ve buselik dizisindeki etütlerin öncelikli olarak verilmesi, basit makamlardan zor makamlara doğru bir sıra izlenmesi, süsleme ve çeşitli icra tekniklerinin teknolojiyi de kullanarak gösterilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Koç'un (2010) “XV. Yüzyılın Sonuna Kadar Yazılmış Mûsikî Edvârlarında Ud Sazı ve İcrası” isimli makalesinde Ud'un oluşumu, eski ud perdelerinin taksimi, akordu, oktav çalışmaları, ud çeşitleri gibi konuların ele alındığı görülmüştür. Ud sazının XV. yüzyıl sonuna kadar icrâ özelliği ile birlikte, aynı zamanda nazariyat çalışmalarına önemli katkıda bulunduğu, Ud'un icrâsında bugünde uygulanan oktav çalışmalarının o dönemde de kullanılarak icrâya zenginlik ve güzellik kattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Arslan'ın (2012) “Çalgı Eğitimi Bağlamında Teknik Ud Eğitimine Bir Yaklaşım” isimli bildirisinde çalgı eğitiminde kullanılan yöntem ve metotların,

icracının ileri seviyelere ulaşması açısından çok hassas ve dikkat gerektiren noktaları oluşturduğu belirtilmiştir. Ud eğitiminde sağ ve sol elin çalışmasında uygulanan yöntemlerin, doğru ve bilinçli teknikler ile yapıldığında yararlı olduğu, aksi takdirde ise düzensiz yapılan çalışmaların icracıyı geriye götürmekle kalmayıp, kalıcı zararlar ortaya çıkartabildiği vurgulanmıştır. Türk müziği çalgılarında, tavır ve üslub sebebiyle çalışmalarda ve icrada batıya göre farklılıklar olsa da, icracının bu farkı en aza indirgeyip, dünyada müzik gelişimi için yapılmış tüm kaynakları kendi müziğine adapte etmesinin faydalı olacağı belirtilmiştir. Gerek çok sesli müziğin ve armoninin, gerekse tüm dünyada uygulanan icra tekniklerinin türk müziği, icracıları tarafından uyarlanarak uygulanması, geleneksel sanatların, uluslararası arenadaki gelişimi ile doğru orantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Adar'ın (2013) "AGSL Ud Eğitimine Yönelik Kadın Ud Eğitimcilerinin Görüşlerinin İncelenmesi" isimli makalesinde güzel sanatlar liselerinde çalışan kadın ud eğitimcilerinin ne kadar etkili oldukları, eğitim için uyguladıkları yöntem ve teknikleri ele alınmıştır. Kadın ud eğitimcilerinin metod kullandıkları, bununla birlikte çeşitli kaynaklardan eser notaları ve kendi bilgi birikimlerinden faydalandıkları, ülkemizde yazılmış olan metodlar dışında, uluslararası alanda yazılmış olan diğer metodları da inceleyerek yeni çalma teknikleri geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yücel'in (2017) "Türk Müziğinde Ud Eğitimi ve Ud Metodları Üzerine Bir İnceleme" isimli makalesinde Türk müziği eğitiminde meşk kavramı üzerinde durulmuş, ud çalgısına dair genel ve tarihi bilgi verilmesinin ardından günümüzde kullanılan ud metotları üzerinde karşılaştırmalı bir araştırma yapılmıştır. Tutuş, baskı gibi ud kullanımının genel özellikleri, pozisyonlar, etütler ve çeşitli süslemeler gibi teknik bilgilerin yanı sıra bu metotlarda anlatılan makamlar ve usuller gibi Türk müziği nazariyatının işlenişlerinin de ele alındığı, böylelikle var olan metotlardaki benzerlikler ve kimi farklılıklardan hareketle ud sazı özelinde metot yaklaşımına ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.

1.7.2. Kavramsal Çerçeve

Bu bölümde genelden özele müzik kültürü ve Türk müzik kültürü ile ilgili genel bilgiler verilerek bu bağlamda Cumhuriyet döneminde Türkiye’de müzik eğitimine yönelik uygulamalar irdelenmiştir. Ek olarak çalgı ve çalgı müziği hakkındaki çalışmalar ortaya konulmuş, bir çalgı aleti olarak Ud'un tarihçesi, yapısı, akort çeşitleri gibi özellikleri incelenerek ilgili literatür ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu bölümde, örnekleme oluşturan ud metodlarının içeriğine yönelik genel bilgilere de yer verilmiştir.

1.7.2.1. Müzik Kültürü

Kültür sözcüğü; Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmeye kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünüdür. Muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş olan biçimi. Bireyin kazandığı bilgi, olarak tanımlanmaktadır (TDK Sözlüğü. Kültür maddesi).

“Kültür, bir ulusun bilincidir. Eğitim ayrıca o bilinci oluşturan eylemdir. Her ulusun bilinci, eğitim ve kültür varlıklarındaki zenginliği ölçüsündedir” (İnan, 1983, s. 23).

“Milli kültür ise Türk milletine ait, Türk milleti tarafından yaratılan her şeydir. Dil, edebiyat, musiki, resim, mimari, örf-adet, ilim, teknik” (Kaplan, 1992, s. 18).

“Kültür konusu, sosyolojinin temel başlıklarından birisi olmasının yanında, çalgıların kullanımları ile tarihsel süreçte aldıkları yeni biçimler ise sosyolojik araştırmaların kapsamında” (Göktaş, 2010, s. 66) değerlendirilmektedir.

“Müzik, kültürel olarak anlam yüklü sesler içinde kalıplaşan bir etkinlikler, düşünceler ve nesnelere bütünüdür” (Merriam’dan aktaran Erol, 2009, s. 25).

Türklerin yaşamında müziğin yeri ve önemi Türk müzik kültürünü oluşturan temel öğedir.

“Türk müzik kültürü, müziğin bütün boyutlarını içine alan oldukça zengin bir içeriğe sahiptir. Bu zengin müzik kültürü içeriğinde, çalgı müziği yüzyıllardır

başı çeken unsur olmuştur. Avrupa'da, bağımsız bir çalgı müziğinden söz etmek için 17. yüzyıla kadar beklemek gerekir” (Selanik, 1996, s, 80).

Müzik kültürünün yazınsallığına ilişkin olarak Türkiye’de cumhuriyet dönemine geçiş sürecinde musiki folkloru araştırma çalışmaları Üngör'e (1999) göre ilk defa 5 Mart 1915 tarihli “*Yeni Mecmua*” nın “*Çanakkale nüshası*”nda yayınlanan Musa Süreyya Bey’in bir açıklaması ile başlamıştır (s. 579). Kocaeli Üniversitesi ile Motif Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı iş birliğinde gerçekleşen “*Halk Müziğinde Çalgılar Uluslararası Sempozyumu*” (Yeşilyurt, 2007, s. 40) cumhuriyet döneminin Türk milli çalgıları konusundaki en kapsamlı çalışmalarından biri olarak gösterilebilir.

Türkiye’deki kültürel yapı, coğrafi ve tarihî özelliklerin etkisiyle çok zengin ve farklı kültürlerin harmanlanmasıyla oluşmuş; Doğu, Batı, Orta Doğu, Akdeniz ve İslam kültürü gibi renklerle bezenmiş ve bu kültürlerden etkilenmiştir. Uzun yıllar boyunca değişik kültürleri içinde barındıran Anadolu, Türkiye’deki müzik kültürü oluşumunda tarihi bir altyapı oluşturmuştur. İslamiyet’in kabulü ile Selçuklu ve Osmanlılarda yaşanan değişimler, Anadolu ve Yakın Doğu’nun müzik kültüründe önemli bir etki yaratmıştır. Bu nedenle Osmanlı İmparatorluğu 17. yüzyıl ortalarına kadar dünyanın önemli kültür merkezlerinden biri olmuştur. Sultan II. Mahmut ve Tanzimat Dönemi’yle başlayan yenileşme hareketleriyle dünya tarihinde yaşanan değişimler, 20. yüzyıldaki teknolojik ve sosyal alandaki gelişmeler, Türkiye’deki müzik türlerini ve beğenilerini etkilemiştir. Bununla birlikte toplumsal hayattaki dinî, siyasî, kültürel ve sosyal değişiklikler de Türkiye’deki müzik kültürünü önemli ölçüde etkilemiş, müziğin çeşit, biçim ve form yapılarının ortaya çıkmasını sağlamıştır (www.sanatsal.gen.tr) .

Tüm sanat dalları içinde, insan ruhu üzerinde en derin etkiyi bıraktığı kabul edilen müzik, toplumla etkileşip bütünleşen sanatların başında yer alır. Bir milletin gelişmişlik düzeyini belirlemede önemli bir göstergedir. Toplumsal bir olgu olan müziğin geldiği nokta, toplumun geldiği noktayla paralellik gösterir (Öz, 2001, s. 102).

“Bir toplum, ekonomi ve kültür alanlarında yarattığı, kendi yaşayışına ve insanlığın yaşayışına kattığı, çağına uygun değerlerle varlığını sürdürebilir. Kültür alanının bir dalı da müziktir” (Sun’dan aktaran Öz, 2001, s. 102).

Müzik, sözle anlatılmayarı anlatma sanatıdır. Sözcüklerin anlatabildiği, zekânın kavrayabildiği şeylerin çok ötelere gidebilir. Müziğin alanı, belirsizliğin, elle tutulamayanın, düşlerin alanıdır. İnsanların bu dili konuşabilmelerini, Tanrının bizlere verdiği en büyük zenginliklerden biri olarak görürüm.” diyen orkestra şefi Charles Munch müziğin insanı nasıl eşsiz bir duygu ortamına sürüklediğini vurgulamıştır. (Munch’ tan aktaran Öz, 2001, s.102).

Bu bağlamda müzik kültürü, insanların müzik sanatı adına yaptıkları, yaşadıkları ve geleceğe aktardıkları tüm müzikal değerlerin bütünü olarak, sanat ve kültür tarihinde önemli yere sahip bir olgudur. Kendi sesini veya çevresindeki nesnelere çıkan sesi fark eden ve müzikal bir değer olarak önemseyen insan, bir süre sonra bu sesleri kültürel değerleri ve alışkanlıklarıyla harmanlayarak, estetik ölçütlere göre işler ve çevresindeki diğer insanlara sunar. Toplumsal beğeniler ve sesten alınan “haz” geliştikçe sesin müziğe dönüşme süreci, müziğin de insanlar üzerindeki yansıması farklı anlamlarda karşılığını bulur. Böylece; değişen sosyal ve kültürel yaşam içinde müzik yapma ve dinleme alışkanlıkları toplumların müzikal yaşamlarını değiştirir. Sürekli olarak ve ileriye doğru yaşanan bu değişim, kültür kavramı içinde kendini yenileyerek devam eder (Nacaklı ve Canbay, 2015, s. iii).

“Toplumların duygu ve düşüncelerini geçmişten geleceğe bağ kurarak aktaran, yöresel özellikleri ile evrensel olanı bütünleyen halk türküleri, halk ezgileri ve halk çalgıları, milletler arası iletişimin en etkileyici aracı olabilmektedir” (Pelikoğlu, 2007, s. 577).

“Müzik, özellikle kültürel yapıyı, çağdaş olmak kaygısıyla etkileyen ve değiştiren olguların başta gelen yollarından biridir. Bu bağlamda Türk Müziği toplum değişiminde bir köprü rolü üstlenmiştir” (Aydar, 2014. s. 170).

1.7.2.2. Müzik Eğitimi

“Çağımız bir iletişim çağıdır. Bu nedenle çağdaş müzik eğitiminin öncelikli amacı, insanlara, insan topluluklarına ve toplumlara, kendi kendileriyle ve birbirleriyle daha sağlıklı ve düzenli, daha etkili ve verimli, daha doyumsuz ve yararlı müziksel iletişim kurabilmeleri, sürdürebilmeleri ve geliştirebilmeleri için gerekli davranışlar kazandırmaktır” (Uçan, 2018. s. 150).

Tarihte birçok filozof, müziği eğitimin önemli bir parçası olarak kabul etmiştir. Platon (MÖ. 427-347) müziği “Ritim ve armoni, insan ruhunun derinlerinde, ruh ve beden arasında duran, vücudun zarafetini ve insan zekâsını öne çıkaran, doğru yolda olunduğunun tek ve en güçlü göstergesidir” şeklinde açıklamıştır. Konfüçyüs (MÖ. 552-479) müziğin kişisel ve toplumsal gücüne işaret etmiş, “Üstün insan, müziği, kültürün mükemmelleşmesi yolunda kullanan insandır. Müzik yaygınlaştığında, insanlar arzularına ve ideallerine ulaştığında, büyük ulusların ortaya çıktıklarını görebiliriz.” demiştir. Aristo (MÖ. 384-322) ise “iyi bir karaktere ulaşmada erken ve yoğun bir müzik eğitimi” nin önemini vurgulamıştır. Ortaçağ boyunca müzik; geometri, astronomi ve aritmetikte birlikte, eğitimin dört temel boyutlarından biri sayılmıştır. (Tarman, 2006, s. 9)

“Müzik, kişilerin sosyal ve kültürel alanda gelişmelerini sağlayan en önemli faktörlerden birisidir. Müzik eğitiminin sosyal ve kültürel amaçları vardır. Bunlar kendi kültürünü ve değişik kültürleri tanıma ve müzik tarihinde yaşanan süreci algılamadır” (Morgül’den aktaran Adar, 2013, s. 263).

Müzik eğitimi daha doğduğumuz andan itibaren söylenen ninniler ve şarkılarla başlamaktadır, hatta doğduktan sonra kulağımıza okunan ezan ve ninelerimizin söylediği ninnilerle daha doğar doğmaz Türk Müziği ezgileriyle tanışmış oluruz ve o melodiler beynimizde bir yerlerde yer ederler. Müzik eğitimi bilindiği gibi, temelde insana müzik ile ilgili davranış kazandırma sürecidir. Müzik eğitiminde diğer branş eğitimlerinden farklı olarak hem sanat hem de bilim bir arada öğretilmektedir. Bu yönüyle müzik eğitimcisinin görevi diğer dallara nazaran iki kat daha artmaktadır (Somakçı’dan aktaran, Adar, 2013, s. 263).

İnsan hayatında, aileden sonra birincil önem taşıyan sosyal kurum okuldur. Okullar, organize bir kurum olarak bireyin ilk çocukluk döneminden ergenlik dönemi sonuna kadar hayatının önemli bir parçasını oluşturur. Hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olan okullarımızdaki eğitim-öğretim olgusuna baktığımızda, 21. yüzyıl çağdaş eğitim-öğretim anlayışı içerisinde hem işlevsel, hem de olgusal olarak bireylerin, artık çağın gerekleri doğrultusunda, yeteneklerini sürekli geliştirebilecekleri, bilgileri aktif hayatta kullanabilecekleri, toplumsal gelişim ve değişim sürecine ayak uydurabilecekleri bir eğitime ihtiyaç olduğunu söyleyebiliriz (Barış, 2007, s. 2).

Bu bağlamda, yaşanan çağa uygun eğitim-öğretim anlayışının en önemli parçalarından birini de sanat eğitimi oluşturmaktadır. *“Sanat eğitimi; temelde sanatsal etkinlik ve etkileşim yoluyla gençlerin yaratma güdülerini doyurmaya, estetik gereksinimlerini gidermeye, içinde yaşadıkları gerçekliğe yeterince duyarlı olmalarını ve giderek bu gerçeklikle çok yönlü, kapsamlı, etkili ve verimli bir etkileşim içine girebilmelerini sağlamaya yöneliktir”* (Uçan, 1996, s. 173–174).

Sanat eğitiminin en önemli organlarından biri müzik eğitimidir. Uçan (2018)' da müzik eğitimini *"bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme süreci"* (s. 132) olarak tanımlamıştır.

“Çok etken bir eğitim aracı olan müzik, bir disiplin olarak, eğitim sistemlerinde yer almıştır. Bireyler üzerinde sevgi, sorumluluk, yaratıcılık duygularının gelişmesini sağlayan müzik eğitiminin amacı, insana, müziği

sevdirmekten başka, müzik dinleme, yargılama becerisiyle birlikte insanın beğeni düzeyini yükseltmektir” (Öz, 2001, s. 104-105).

Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de toplumsal ve kültürel alanda yaşanan değişimlerin en önemlilerinden biri de müzik eğitimi konusunda yaşanmıştır; çünkü müzik, sosyal yapılara dayalı bir sosyal davranışın sonucunda yaratılmaktadır. Bu nedenle yalnız bir ses sistemi değil, etnolojik bir yapının oluşturduğu belli bir davranış sonucunu içinde taşımaktadır. Belli bir kültür içinde yer alan sosyal bir olaydır. (Kaplan’dan aktaran Şahin ve Duman. 2008, s. 260)

“Cumhuriyetle birlikte kültür ve sanata daha fazla önem verilmiş, sanata ilgi devlet politikası haline getirilmiştir. Sanatın temel kültür sorunlarından biri olduğu vurgulanmış, sanat eğitiminin sorunları, milli eğitimin sorunları arasında ele alınmıştır” (Tarlakazan’dan aktaran Şahin ve Duman. 2008, s. 262).

Bu dönemde eğitim amaçlı yurtdışına öğrenci gönderilmesi, müzik eğitimi açısından da önemli bir noktadır. Yurtdışında müzik eğitimi almak, sanatçı ve müzik öğretmeni olarak yetiştirilmek üzere seçilen yetenekli öğrencilerden, 1924 yılının sonbaharında Ekrem Zeki Ün, 1925 yılında Ulvi Cemal Erkin ve Cezmi Erinç Paris’e, 1926 yılında Necil Kâzım Akses ve 1927 yılında Hasan Ferit Alnar Viyana’ya, 1928 yılında Cevad Memduh Altar Leipzig’e, Ahmet Adnan Saygun Paris’e, Halil Bedii Yönetken Prag’a gönderilmiştir. Bu yıllarda Nurullah Şevket Taşkıran ve Bayan Afife de Avrupa’ya şan eğitimi için gönderilmiştir. Bu gençler 1930’lardan sonra yurda dönerek ülkenin müzik eğitim kurumlarında yer almış ve dönemin müzik eğitim anlayışında büyük bir öneme sahip olmuşlardır. Özellikle Musiki Muallim Mektebi’nde göreve başlayarak, genç Cumhuriyet’in yeni müzik yapısına katkıda bulunmuşlardır. O dönemde yurtdışına gönderilecek öğrencilere söylenen *“sizler birer kıvılcım olarak gönderiliyorsunuz, volkan olup dönmelisiniz...”* sözü onların ülkeleri adına taşıdıkları önem ve sorumluluğu göstermektedir. (Şahin ve Duman. 2008, s. 262)

Sun’un naklettiği bilgilere göre (1969, s. 24) Ulu Önder Atatürk ulusun yükselmesi ile müzik sanatının geliştirilmesi arasında bir ilgi kurmuş, müzik sanatının geliştirilmesi konusunda da kendisini sorumlu tutarak; *“Bir milletin musiki zevki (beğenisi) nazar-ı itibara alınmadıkça (önemsenmedikçe) onun yükseltilmesine imkân olmadığını (olanak bulunmadığını) Montesquieu’dan okumuştum. Bu çok doğrudur ve işte bundan dolayı bu sanatın geliştirilmesine kendimi bağlı sayıyorum”* şeklinde ifade etmiştir. Bu bağlamda Ulu Önder Atatürk ve Cumhuriyet’in kurucu kadrosu müzik devriminde de öncü olarak çalışmalara başlamışlardır. Burada Atatürk’ün güzel sanatlara verdiği önem Türk toplumunun müzik ve kültür ilişkisinin yeniden inşası olarak kurulması ve geliştirilmesine yöneliktir.

Müzik, normal ve özel eğitim gereksinimi olan tüm öğrencilerin eğitiminde kullanılması gereken ve çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyen etkili ve önemli araçlardan biridir. Küçük yaşlardan itibaren müziksel aktivite içinde bulunarak müzikle beslenen ve desteklenen

çocukların ruhsal ve bedensel yönden daha sağlıklı bir gelişim sergiledikleri gözlemektedir (Yıldız, 2002, s. 185).

“Müzik eğitiminin boyutları, ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, müzik beğenisi eğitimi, yaratıcılık eğitimi ve çalgı çalma eğitimi olarak ele alınmaktadır” (Özmenteş 2005, s. 93).

“Müzik eğitimi, öğrencinin müzikle algılama yeteneğini farklılaştırıp çeşitlendirmeli, öğrenciyi tek taraflı müzik yapma ve dinleme alışkanlıklarından kurtarıcı, çok yönlü tını özelliklerine ve etki alanlarına açmalı öğrenciyi müzikle ilişkilerinde yüksek düzeyde bir bilinçlilik ve eleştirme gücü kazandırmalıdır” (Akkaş, 1999, s.13) .

Ülkemizde verilen müzik eğitimini Uçan (2018, s. 132), “genel”, “özengen” ve “mesleki” olarak, Tarman (2006, s. 9-10), “genel”, “amatör” ve “mesleki” olmak üzere üç türde ele alarak incelemişlerdir.

1.7.2.2.1. Genel Müzik Eğitimi

“İnsanların dünyaya geldiği andan itibaren duymaya başladıkları anda başlar ve hayatının her evresinde devam eder. Genel müzik eğitimi, aslında her düzeyde, her yaşta herkes için gereklidir, zorunludur ya da zorunlu olmak zorundadır. Çünkü müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan asgari ortak-genel kültürün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir” (Uçan’dan aktaran Adar, 2013, s. 264). “Okullarda uygulanan genel müzik eğitimi, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gerekli olan asgari ortak müzik kültürünü kazandırmayı öngörür” (Say, 2005, s. 361).

1.7.2.2.2. Amatör Müzik Eğitimi

Müziğin hangi türü olursa olsun hiçbir çıkar gözetmeksizin, yalnızca kendi zevki ve kendini tatmin etmek amacıyla yapılan müzik türüdür. “Bu eğitim zorunlu değildir, tam tersine, bireylerin kendi isteği, ilgisi ve yatkınlığından yola çıkarak onlara fırsat ve olanak sağlamayı öngörür. Gelişkin ülkelerde amatör müzik eğitimine katılan insanların geniş kitleler oluşturduğu görülür, bu nedenle onlar toplumun “müzikal gövdesi” kabul edilir (Say, 2005, s. 361).

“Amatör olarak müziği gönül verenler kendilerini geliştirmek için çeşitli dernekler, vakıflar ve kurumlar bünyesinde bulunan korolara (belediye ve

valiliklerce kurulmuş olan mûsikî cemiyetleri) katılarak buralarda faaliyetlerini sürdürmektedirler” (Adar, 2013, s. 262).

1.7.2.2.3. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi genel ve amatör müzik eğitimlerinden farklı olarak, müziği hobi olarak değil bir meslek olarak seçmek isteyen kişilere verilen eğitimidir. Bu durumda akademik eğitim almak isteyen kişinin, yeterli derecede yeteneğe sahip olup-olmadığını gösteren özel yetenek sınavlarına katılarak bu sınavlarda başarılı olması gerekmektedir. Bu sınavlarda başarılı olan öğrenciler, alanlarında uzman hocaların önderliğinde müzik eğitimcisi, icracısı veya bestecisi olma yolunda eğitilirler.

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren başlıca kurumlar şunlardır:

1. Konservatuarlar
2. Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Bölümleri
3. Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümleri
4. Müzik ve Sahne Sanatları Fakülteleri
5. Güzel Sanatlar Liseleri

1.7.2.3. Çalgı, Çalgı Müziği ve Çalgı Eğitimi

“Müzik yapmak için kullanılan aletlere çalgı denir” (Göktaş, 2010, s. 66).
“Müziği oluşturan en önemli ifade araçlarından biri çalgıdır” (Yahya, 2005, s. 5).
Ses, müziği oluşturan en temel unsurdur. Müziğin oluşması için ilk önce ses organizasyonlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sesleri üretmek için en temel araçlar ise insan sesi ve çalgı aletleridir. Günümüzde müzik yapabilmek için ihtiyaç duyulan ses organizasyonlarının elde edilmesinde insan sesinin yanı sıra geliştirilen çok sayıda ve çeşitte çalgı aleti kullanılmaktadır. Üretilmiş hemen her çalgı, geliştirildiği toplumun kültürel yapısı içinde biçimlenmiştir. (Ersoy, <http://www.musikidergisi.net>)

“Çalgı bilimi, insan tarafından ses elde etmek için yapılan bütün alet ve aygıtları çalgı olarak kabul eder” (Myers, 1992, s. 247).

Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere alguların birçok türü olup, bu çalgı türlerinin belli başlı ortak özelliklerine göre gruplandırılmaları gerekmektedir. Tarihte bilinen en kullanışlı çalgı sınıflandırma sistemi Hornbostel ve Sachs'ın *Idiophones, Membranophones, Chordophones, Aerophones* ve *Electrophones* (Kerimov, 2012, s. 459) olsa da, dünyada çalgı aletleri genel olarak dört grupta ele alınmaktadır. Bunlar Woodwinds (tahta flemeliler), Brass (pirinç flemeliler), Strings (yaylılar) ve Percussion (vurmalılar) olarak adlandırılmaktadır. Vurmalı algı aletleri de kendi içinde melodik ve ritmik algular olarak iki gruba ayırmak mümkündür. Melodik vurmalı algular harp ve ksilofon olup bu aletler araştırmanın kapsamına girmemektedir. Günümüz senfonik orkestraları, bandolar ve çeşitli müzik topluluklarında yer alan tahta üflemeli algular ise Kontrfagot, Fagot, Bas Klarnet, İngiliz Kornosu, Klarnet, Obua, flüt ve saksafon olarak sınıflandırılmıştır (Yener, 1983, s. 102).

“alguların özellikleri ve ğretim teknikleri konusu ile ilgili yayınlar, çalgı eğitiminin temel direğini oluşturur. Dünyada, zellikle Rönesans'ın son döneminde algular da, algular için yazılan müziğin tekniği de gelişme içine girmiştir” (İlyasoğlu, 2009, s. 40).

Türk müzik kültüründe çalgı müziğinin özel bir yeri vardır. Müzikleri seslendirmek için üretilen algular da toplumların kültürel yapılarıyla ilişkilidir. Bu bağlamda toplum, müziğe ait kültürel ifadelerini seslendirebilmek için, çeşitli malzemelerden farklı biçim ve tınılarda algular geliştirmişlerdir. Dünya'da ve Türkiye'de çalgı bilimi, çalgı eğitimi ve çalgı ğretim yöntemlerine ilişkin çalışmalar giderek artmakta ve etki alanını genişleterek güzel sanatlar eğitimi ile ilgili eğitim programlarını etkilemektedir. Çalgı eğitimi ve çalgı ğretim teknikleri, çalgı bilimi içinde değerlendirilmektedir. Çalgı bilimi ise uygarlıkların, kültür ve sanat gelişimleri kapsamında ele alınan sosyolojik konulardandır. Bu sebeplerden dolayı kültür ve uygarlık tarihi ile toplum bilim çalışmaları çalgı bilimine de katkı sağlamaktadır.

Tarih boyunca çalgıyı en çok kullanan milletlerden biri olmamıza rağmen, çalgı müziğimiz yeterince gelişme gösterememiş, daha çok sese eşlik eder konumda olmuştur. Türk algıları için yapılan besteler, insan sesinin verebileceği alt ve st sınırları içinde kalmış, bu nedenle alguların gerçek icra kapasiteleri ortaya konamamıştır (Gerçek, 2010, s. 150).

Çalgıların özelliklerine göre öğretim yöntemleri vardır. Bu hususta dünyada günümüze kadar birçok çalışma yapılmıştır.

“Her çalgı metodu, çalgıda sesin nasıl çıkarılacağından başlayarak virtüöziteye kadar uzanır” (Sun’dan aktaran Kahyaoğlu, 2009, s.1).

“Meslekî müzik eğitiminin önemli ve anlamlı boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, çalınacak çalgının tanınmasını, çalgıyı çalmanın öğrenilmesini ve etkili bir biçimde kullanılmasını planlamaktadır” (Temel’den aktaran Eravşar, 2012, s. 3). *“Çalgı eğitimi, yeteneği tespit edilmiş olan bireylerin çalgı aleti icralarını en yüksek seviyeye çıkarmayı amaçlayan bir süreçtir. Bu sürecin verimliliği, bu alana ait yazılmış nitelikli metotların varlığı ve bunların giderek çoğalmasıyla belirlenmektedir”* (Uzun, 2009, s. 1).

Çalgı eğitimi, herhangi bir çalgıyla ya da çalgılarla yapılan, bireyi çalgı aracılığıyla yetiştirme, geliştirme, müzik alanında ve müziksel anlamlarda içeriği olan istendik davranışlar kazandırabilme eğitimi olarak nitelendirilebilir. Çalgı eğitimi, insanın kendisini yakından tanıyabilmesi, var olan yeteneklerini anlayabilmesi, eğitim aracılığıyla mevcut becerilerini geliştirip, yeni beceriler elde edebilmesi ve bu sayede kendisini gerçekleştirebilme şansı veren bir uğraş olmasından dolayı müzik eğitiminin önemli bir koludur. Bireyin yaşamında, çalgı eğitiminin değişik işlevleri bulunmaktadır. Bu eğitimin, özellikle psikolojik boyutu bulunan bir eğitim biçimi olduğu söylenebilir. Sanatsal bir alan niteliğindeki müzik alanında, insanların müzik zevki edinmelerine katkı oluşturması, kişilik gelişimindeki etkili durumu, boş zamanları olumlu biçimde değerlendirme amacı taşıyan düşünceyi gerçekleştirmede en iyi araçlardan biri olmasından dolayı, çalgı eğitiminin kendine özgü yanları vardır. Çalgı eğitimi; bir çalgının çalınabilmesinde uygulanan, yöntemler bütünüdür (Uslu, 1996, s. 9).

“Bireysel olarak yapılan çalgı eğitiminde öğrencilere, çalgısını doğru bir teknikle çalma, çalışma süresini verimi arttıracak şekilde ayarlama, müzik kültürlerini çalgısı yoluyla en iyi şekilde kavratma ve müzikal becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalar çalgı eğitiminin başlıca amaçlarıdır” (Parasız, 2009, s. 19) .

Çalgı eğitimi bireyseldir. Bireysel eğitimde kişiye özel yaklaşım geliştirebilmek oldukça önemlidir. Çevremizde aynı beden giyinen pek çok insan olsa da her 38 beden ya da 42 beden giyen kişinin ölçüleri aynı değildir. Nasıl ki terzi kişinin ölçülerine en uygun kıyafeti hazırlamak durumundaysa, çalgı öğretmeni de bir terzi gibi kişinin yeteneği, fiziksel özellikleri, ilgisi, yatkınlığı ve zekasına göre en uygun özel eğitimi vermelidir (Orhan, 2012, s. 137).

Çalgı eğitimi, insanların ve toplumların yaşamında müziksel, dolayısıyla sanatsal bir takım duyuların alınması ve hissedilmesi sonucu, bazı önemli etkiler yaratan bir eğitim alanıdır. Çalgı eğitimi yoluyla insanlar, kendilerini daha yakından tanıyabilirler, gerçekleştirebilirler ve yeteneklerini değerlendirebilirler. Çalgı eğitimi, bireyin sağlıklı, başarılı ve mutlu olmasında rol oynar. Bu eğitim, bireyde müziksel bilgiyi ve birikimi sağlama ve artırmaya olanak hazırlayabilir. (Uslu'dan aktaran Kahyaoğlu, 2009, s. 1)

Müzik eğitiminin temel boyutlarından olan çalgı eğitimi; genel, özengen (amatör) ve mesleki müzik eğitiminin bir olgusudur. Çalgı, müziği öğrenme araçlarından birisidir. Çalgı öğrenmede; hazır oluş, alıştırma ve etki gibi öğrenmenin genel ilkelerinin büyük oranda geçerli olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu süreçte; bilişsel, devinisel ve duyuşsal alanlardaki çalgı öğrenme davranışlarının kazandırılması; bunların bir bütünlük içinde geliştirilmesi gerekmektedir. Müzik eğitiminde belirlenen amaca, kullanılacak bir çalgı yardımıyla daha kolay ve sağlıklı bir biçimde ulaşılır. Çalgı eğitimi, öğretmen ve öğrenci arasında birebir gerçekleşen ve planlı olarak yürütülen bir eğitim sürecidir. Bu süreç içinde öğrenci çalgı hakkında teknik bilgi ve becerileri öğrenir (Yalçınkaya, 2002, s. 353).

“Çalgı eğitimi, uygar insan ve toplum olabilme yolunda etkin rolü bulunan temel sanat eğitimi alanlarından biridir. Bu gerçek göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizde çalgı eğitimine önem verilmesinin gereği daha iyi kavranabilir” (Uslu'dan aktaran Kahyaoğlu, 2009, s. 1).

1.7.2.4. Bir Çalgı Aleti Olarak Ud

1.7.2.4.1. Ud'un Tarihçesi

Araştırma konumuz olan ud, mızrapla çalınan ağaçtan imal edilme telli bir çalgı aletidir. Çeşitli kaynaklara göre kökleri 8. yüzyıla kadar uzanan ud, yüzyıllardır önemini koruyan bir çalgı aleti olarak günümüze kadar ulaşmıştır. Özellikle Türk müzik kültürünün oluşmasında ve İslam Medeniyetindeki ilmi gelişmenin müzik araştırmalarına yönelik etkileri incelendiğinde bir çalgı aleti olarak ud'un yeri ve önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Türkiye'de ve hemen bütün Arap ülkelerinde aynı adla yaygın biçimde kullanılır. İran, Azerbaycan, Ermenistan ve Yunanistan'da da sevilen çalgılar arasındadır. İran'da bir adı barbat olup Yunanistan'da uti ismiyle anılır. Ud kelimesi ilk defa VII. yüzyıla ait Arapça metinlerde geçer. Ancak sonraki İran ve Arap metinlerinde barbat, ud ve tumbur kelimeleri görülmektedir. Fârâbi'nin ud çaldığı ve bu çalgıda bazı değişiklikler yaptığı belirtilmektedir. Zamanımızdaki yapısını bazı küçük değişiklikler dışında yaklaşık bin yıldan beri korumaktadır. (Karakaya, <https://islamansiklopedisi.org.tr/ud>).

Eski toplumlarda ağacın işlenmesi ve başka tabiat ürünleriyle birleştirilmesiyle ilk ilkel sazlar ortaya çıkmıştır. Medeniyet ilerledikçe

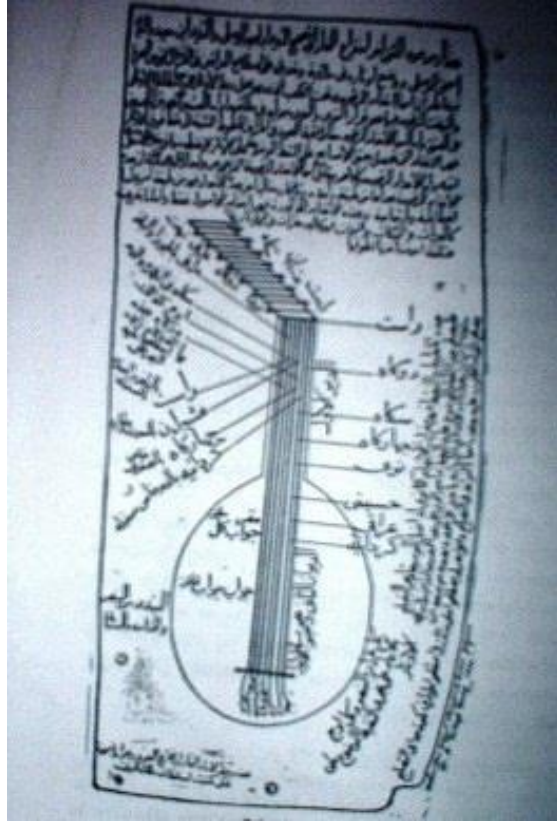
sanatta ve sanat araç gereçlerinde de incelik ve hassasiyet artmıştır. Kopuz ailesi de genişleyerek farklı ihtiyaçları karşılayacak çalgı aletleri ortaya koymuştur. Mızraplı (tezeneli) sazlar, şekil itibariyle iki kısma ayrılmıştır:

- Küçük gövdeli ve uzun saplı sazlar: Tanbur vb.
- Büyük gövdeli ve kısa saplı sazlar: Ud vb.

Tanbur ve ud, kopuzun geliştirilmiş halidir. Zamanla gerek tekne, gerekse diğer parçalarında incelik ve zarafet artmış, ses kalitesi önem kazanmıştır (Ersavaş ve Kararoğlu, ? s. 12).

Bazı kaynaklarda ud'u Farabi'nin icad ettiği belirtilse de Farabi'nin yaşadığı dönemin çok öncesinde minyatür ve kabartmalarda ud ve benzeri çalgıların bulunması bu iddiayı çürütmektedir. Farabi'nin mucid olarak algılanmasının esas sebebi ud'a oldukça hâkim bir müzisyen olması ve ud'a kazandırdığı akort sistemidir. Döneminde ud hakkında en kapsamlı bilgiyi verenlerden biri olan Farabi, o döneme kadar 4 telli bir saz olan ud'a 5. teli eklemiştir (Ersavaş ve Kararoğlu, ? s.12-13).

Fârâbî ud'u kendi icat etmiş olmasa bile Kitâbu'l-Mûsika'l-Kebîr adlı eserinde ud hakkında ayrıntılı bilgiler vererek dört telli udda kullanılan dizi, ud'da ki aralıklar ve aralarındaki ilişkiler, ud'da notalar arası uyumlar, ud tellerinde tam bir dizinin elde edilişi, uddaki basit akort şekilleri ve karmaşık akortlar gibi ud ile ilgili birçok hususun aydınlatılmasını sağlamıştır. (Arslan, 2015, s. 63)

Şekil 1. Farabi'nin Ud'u

Ud hakkında Farabi'den sonra teferruatlı bilgiyi büyük İslam filozofu İbn Sînâ (980/1037) da bulmaktayız. İbn-Sînâ, Kitabu's-Şifa adlı meşhur

eserinin bir kısmında dönemin sazlarından bahsederken “ Çoğunlukla öteden beri kullanılan en meşhur çalgı aleti ud’dur.” diyerek ud’un akordu ve ses aralıkları gibi teknik bilgileri şekiller çizerek izah etmektedir. 10. yüzyılda İhvan-ı Safa risalelerinde musiki aletlerinden bahsedilirken bunların en güzel olanının ud olduğu belirtilir. Ud’un nasıl yapıldığı, telleri, akordu hakkında bilgi verir. Ud’un 4 telli olduğundan bahsedilerek bu tellerin kalından inceye (bam, misles, mesna, zir) adları da zikredilir (Ersavaş ve Kararoğlu, ? s.12).

Farklı coğrafyalarda farklı isimler alan bu saz, medeniyetin ilerlemesi ile elbette değişikliklere uğrayarak ve kendini yenilemiştir. Kopuz ailesinden ortaya çıkan ud 7. yüzyılda Horasan’dan Bağdat’a iş için gelen Türklerden Araplara geçmiştir. Araplar bu çalgıya “Sarisabır veya öd ağacı” (aloxyionagallocum) manasına gelen “el-oud” ismini vererek benimsemişleridir. Batılılar ise 11. ve 13. yüzyıllarda Haçlı seferleri sırasında ud’la tanışmışlardır. Arapçada ki el (harf-i tarif) eki Türkler tarafından atılarak ud şeklinde kullanılmıştır. Batı dillerine ise kısmen değişerek geçmiştir. Fransızlar “luth”, Almanlar “laute”, İtalyanlar “liuto”, İspanyollar ise “alaud” demişlerdir (Gazimihal'den aktaran Koç, 2015, s. 126).

“Türkçede de kullanılan ve saz yapımcısı anlamındaki “lûtiye” kelimesi de aynı kelimeden türemiştir” (Ersavaş ve Kararoğlu, ? s.11-12).

Osmanlı Devletinin ilk devirlerinde ud sazı, tel sayısı ve boyutuna göre sınıflandırılarak ûd - 1 kâmil, ûd - 1 kadîm, tuhfe’ü’l - ûd, şahrûd, tarabü’l - feth, Tarabrûd, şeştây ve barbad gibi isimlerle kullanılmıştır. 17. yüzyıla kadar mûsikî nazariyatı ve icrâsına önemli katkıda bulunup büyük bir şöhret kazanan ud sazı, bu şöhretini Osmanlı mûsikî meclislerinde 17. yüzyıldan 19. yüzyıl sonuna kadar tanbur’a bırakmıştır. Daha sonraları 20. yüzyılın başından itibaren tekrar eski şöhretine kavuşmaya başlamıştır. Ud kendine özgü sesi sayesinde orkestralarda temel partiyon çalan bir çalgı konumundadır (Koç, 2015, s. 129).

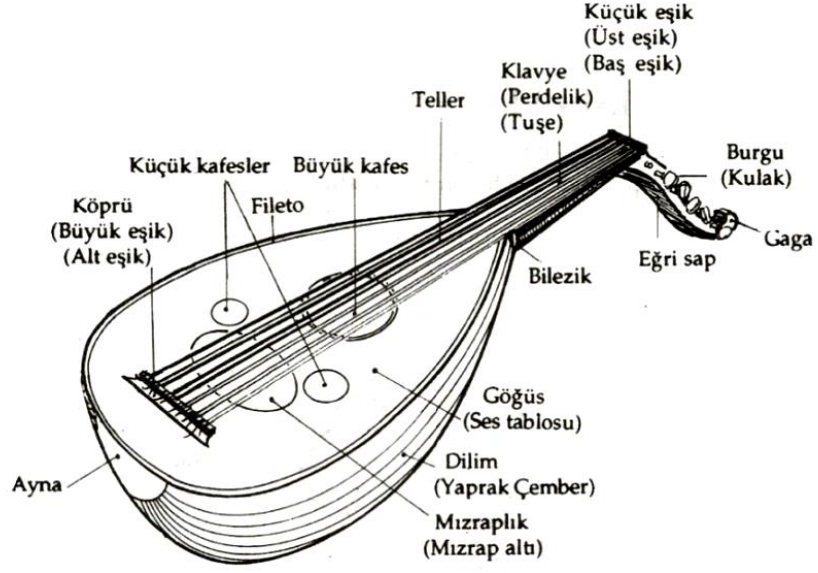
1.7.2.4.2. Ud’un Yapısı

“Ud, istenen seslerin elde edildiği sap ve bu sesleri kuvvetlendiren gövde ile ses veren tellerde’den oluşan mızrap’lı, perdesiz bir enstrümandır” (Torun, 1996, s.23).

İki parçanın birleştirilmesiyle oluşan ve yarım armuda bezeyen gövdenin ön yüzü, ses tablası olarak adlandırılır. Bu bölümde ikisi küçük biri büyük olmak üzere *ses kafesleri*, mızrabın kullanılacağı alanı belli eden *mızraplık* ve tellerin sırayla bağlandığı *alt eşik* bulunmaktadır.

Udun ana gövdesini oluşturan ve armudi şekli veren arka kısım *tekne*’dir. Ahşap dilimlerin birbirine eklenmesiyle oluşturulan tekne, ses tablası ve üzerindeki kısımları barındıran ana kısımdır. Teknede kullanılan malzeme ve işçilik, güzel bir ses elde edilmesi bakımından çok önemlidir.

“Bir ucu gövdeye bağlı olan ve parmak basılan perdeliği taşıyan düz sap'ın ucunda, eğri sap burguluk bulunur. Göğüs üzerindeki köprüye bağlanan tellerin uçları, eşikten geçerek her birine ait burgulara sarılır” (Torun, 1996, s.23).

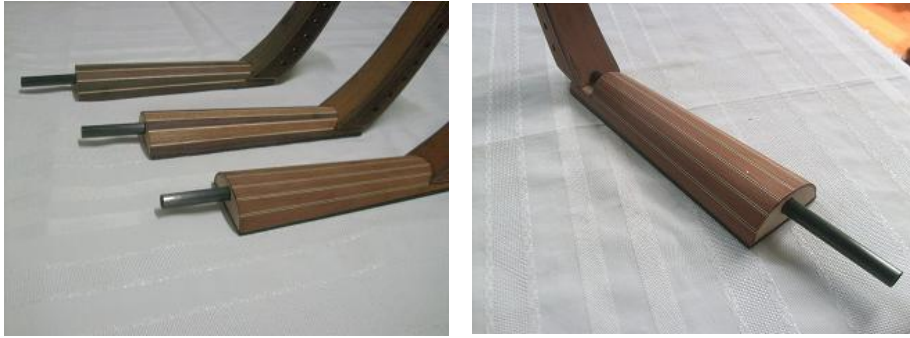
Şekil 2. Ud'un Bölümleri ve Parçaları

Şekil 3. Tekne

Şekil 4. Ses Tablası (Kapak)

Şekil 5. Sap

Şekil 6. Burguluk ve Burgular

Şekil 7. Gaga

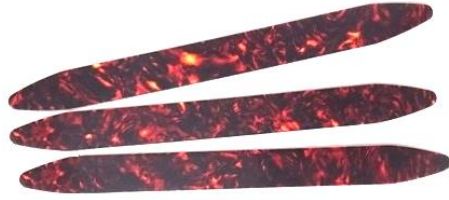
Şekil 8. Üst Eşik

Şekil 9. Alt Eşik

Şekil 10. Kafesler

Şekil 11. Mızrap

Şekil 12. Mızraplık

Şekil 13. Ayna ve Bilezik

1.7.2.4.3. Ud Akort Çeşitleri

Ud'un farklı akort sistemleri vardır:

- 1) Geleneksel 5 telli ud'da (ineden kalına) ; sol-re-la-mi-re
- 2) Çağdaş 6 telli ud'da (aynı sırayla): sol-re-la-mi-re-la (Targan bu kalın La' yı çalacağı parçaya göre bazen kalın Sol olarak da kullanmıştır).
- 3) Bacanos'un yaptığı değişiklik; sol-re-la-mi-si-fa diyez
- 4) Cinuçen Tanrıkorum'un kendi akort sisteminde sol - re - la - mi - si - en kalın perde ise mi telidir.

“Bu akort çeşitlerini Cinuçen Tanrıkorum yazmıştır. Günümüzde yaygın olan sistem ise Bacanos akordudur. Ancak birçok icracı çalacağı esere göre bam telinin akordunda değişiklik yapmaktadır” (Ersavaş ve Kararoğlu, ? s. 17).

1.7.2.4.4. Ud Çeşitleri

Ûd-i kadîm: Dört tellidir. Telleri üstten alta doğru 1. Tel “Bam”, 2. Tel “Mesles”, 3. Tel “Mesna” ve 4. Tel “Zir” olarak isimlendirilir. Buradaki udun klavyesi günümüz ud metodlarında kolon denilen destan ya da diğer isimle perdelerden oluşur (Koç, 2010, s.392).

Ûd-i kâmil: Beş tellidir (Koç, 2010, s.392).

Tarabü'l-feth: Çiftli olarak altı tel bağlanan bir sazdır. Tellerinin bağlanması ve icrâsı ûd-i kâmil gibidir. Altıncı tel sazendenin isteğine göre akord edilir.

Şeştây: Üç çeşittir. Birincisi, armut şeklinde olup teknesi ud teknesine benzer. Altı telli olup teller bazen çiftli bağlanır. Altı tel çiftli bağlandığında üç telli olarak icrâ yapılır. Bazı icrâcılar bunun sapına perdeler bağlarlar. İkincisi, teknesi ud teknesi gibidir fakat sapı ud sapından daha uzundur. Telleri çiftli bağlanıp birinci çeşit şeştây gibidir.

Şeştây'ın üçüncü şekli, ud gibi olup, üst tarafına kısa teller bağlanır. Tercî'attaki oktav sesleri bu kısa tellerden elde edilir. Tellerin akordu mutlak tellerin oranına göre olur. Bu saza otuz tel bağlanıp, çiftli olarak on beş telli yerine

geçer. XV. yüzyılda Anadolu'daki çalgı icrâcıları bu sazı çok kullanırdı (Koç, 2010, s.395).

Tarabrûd: Şeştây'a benzer bir sazdır fakat iki taraftan da (üst ve alt) teller bağlanır. Her bir tarafa otuz tel bağlanarak iki tarafa altmış tel bağlanmış olur. Tellerin üst tarafına kısa teller bağlanıp onların akordları alt tellerdeki perdelere basılarak kısa açık teldeki nağme, benzeriyle ayarlanır. Bu nağmeler beraber işitilir.

Tuhfetu'l-ûd: Ud gibidir. Telleri de ud telleri olup udun yarı boyutundadır.

Şehrûd: Büyüklüğü udun iki katıdır. Bu sazın akordu normal uddan bir oktav daha pesttir. Bas sesler gayet güzel çıkar (Koç, 2010, s. 396)

1.7.2.5. Metod Kavramı ve Geleneksel Türk Müziğinde Çalgı Eğitimi

Bilimsel açıdan metod, bir işi meydana getirirken, ya da bilim, teknik ve folklor dalında incelemelerde, araştırmalarda bulunurken gidilen yolun saptanması yöntemidir. Sık sık kullanılan “metodik” terimi ise, rastgele ve karışık olmayan, metodlu bir düzen tertip içinde olan demektir. Buna göre bir metod, eğitim ve öğretim için kullanılan gerekli çalışma parçaları, düzeye ve öğrencinin kulak eğitimine uygun bulunan ve metodun esasını teşkil eden, ayrıca sanat değeri olan ve yavaş yavaş çok seslendirilmiş türkü, şarkı ve teknik yürüyüşe uygun parçalardan oluşmalıdır. Bununla birlikte herhangi bir metod'la ilgili çalgının eğitimine-öğretimine, ses alanına ve karakterine uygun melodiler ve evrensel kurallar uygulanmadan bilimsel ve teknik çalışma yapılamaz ve çalgı eğitiminde metod ihtiyacı da giderilemez. (Saydam, 1998, s. 421)

“Çalgı metodu kavramı şöyle tanımlanabilir; çalgı çalma sanatının teknik ve müzikalite yönlerini bilimsel bir yöntemle öğretebilmek için her çalgının kendi özelliklerine göre hazırlanmış çalgı öğretim kitabı. Her çalgı metodu çalgıda sesin nasıl çıkarılacağından başlayarak virtüöziteye kadar uzanır” (Sun, 1969, s. 198).

Musikiyi oluşturan en önemli ifade araçlarından biri çalgıdır. Tarih boyunca çalgıyı en çok kullanan ve en çok çalgı çeşidine sahip olan millet Türklerdir. Buna rağmen çalgı eğitimi tamamen istenildiği seviyeye gelememiştir. İçinde bulunduğumuz yüzyılın başlarına kadar usta-çırak ilişkisiyle, nota kullanmadan ve hafızaya dayalı olarak (meşk) bizlere ulaşabilmiş olan musikimizi bilgi çağının gereği olarak her yönüyle bilimsel temellere oturtmamız gerekmektedir. Türk musikisi eğitiminin son yıllara kadar önemsenmemesi, yanlış eğitim politikaları ya da bir eğitim politikasının bulunmamasından kaynaklanan sorunlar musikimizin her

alandanda olduğu gibi çalgı musikisinde de kendini göstermiştir (Yahya, 1998, s. 71).

Türkler, algı eğitimi konusunda padişah II. Mahmud ile 1826'dan sonra, ilk kez, orduda bandoyu kurmuş ve yönetimini de, özellikle İtalya'dan çağrılan Giuseppe Donizetti'ye vermiştir. Daha o zaman ortaya çıkan çeşitli çalgıların eğitim-ğretim ve partiyon ihtiyaçları da Donizetti tarafından hazırlanmıştır. Atandığı günden itibaren metodlu çalışmalara başlayan bu İtalyan şef, İtalya'dan getirilen çalgıların ve yetenekli Türk gençlerinin metodlu bir şekilde yetiştirilmesiyle, altı ay gibi kısa bir sürede bandoyu padişaha konser bile verecek düzeye ulaştırmıştır (Saydam, 1998, s. 421).

Özel bir çalgı için eser bestelemek ve o çalgı ile uyum sağlayan teknikler ve egzersizler geliştirerek bir metod izlemek anlayışı 20. yüzyılda şerif Muhiddin bey'in yaptđđı çalışmalar ile başlamış olup günümüzde de devam etmektedir. Çalgı müziğinin gelişimi ile ilgili olarak verebildiğimiz örnekler çok sınırlı olmakla beraber bu konunun öncülerinden olan şerif Muhiddin Targan, Cinuçen Tanrıkorur ve Mutlu Torun gibi hem icracı hem de bestekr olan sanatlar, çalgıların için özel eserler besteleme ve bu teknikleri geliştirecek metodlar yazma konusunda Türk Msikisi repertuarına kazandırdıkları saz eserleri ve metodlarla çalgı icrası konusunu geliştirmek hususunda önemli adımlar atmışlar ve ud algısını metod ile çalışılabilen bir çalgı durumuna getirmişlerdir (Beşiroğlu, 1999, s. 61).

Çalgı eğitiminde metod, öğrenilecek olan sazın bütün niteliklerini, icra tekniğini mükemmelle şekilde değerlendirme ve kullanma yolunda son derece gerekli bir unsurdur. Her şeyden evvel řu bilinmelidir ki, metodlu çalışma bilimsel çalışmadır. Methodsuz olarak kulaktan duyma ile yapılan çalışmaların çoğu taklitten ibarettir. Türk musikisinde eskiden beri süre gelen usta-ıracık öğrenimi bugünde devam etmekte ve edecektir; ancak bu çalışma öğrenilmesi istenen herhangi bir sazın bütün niteliklerini göz önüne alarak hazırlanmış bir metod ve hoca gözetiminde sistematik bir çalışma yapıldđđı zaman çok daha başarılı olacaktır. Hemen belirtelim ki, bütün sazların metodlarının bulunmasına ve hiç tartışılmayan teknik stnlğne rağmen usta-ıracık ğrenimi Batı Müziği'nde de vardır. Günümüzde de devam etmekte olan bu çalışma metoda dayalı bir çalışma sistemidir (Aksüt, 1998, s. 415).

“algı eğitimi, bireysel ve toplumsal özelliği bulunan bir eğitimidir. Sosyal yaşamı oldukça yakından ilgilendiren ve etkileyen, insanların, toplumların ve ulusların yaşamındaki önemli konumlarıyla kültürel öğelerle tanıştıracı ve onları geliştirip yaşatıcı bir uygulama alanıdır” (Uslu, 2001, s. 252).

1.7.2.5.1. Ud Eğitiminde Metodoloji

Çalgı eğitimi, insana kendisini yakından tanıyabilme, var olan yeteneklerini anlayabilme, mevcut becerilerini geliştirip yeni beceriler elde edebilme ve bu sayede kendisini gerçekleştirebilme şansı veren bir uğraş olmasından dolayı müzik eğitiminin önemli bir koludur.

Ud, yüzyıllar boyu mızraplı bir çalgı aleti olarak, bas sesleri ve ritmik icrası ile Türk Müziğinde önemli bir çalgı olarak kullanılmıştır. Ud'un kullanımı ile ilgili çeşitli teknikler, üsluplar geliştirilmek sureti ile müzik öğrenmek isteyenlere konservatuarlar, metotlar ve çeşitli meşk dersleri aracılığı ile öğretilmeye çalışılmıştır.

“İlk başlarda bu aktarım meşk sistemi dediğimiz, görmeye işitmeye dayalı olarak gelişmiştir. Bu sistemde farklı ustaların kendilerine özgü icraları, öğrenciye dinleterek, ezber yolu ile öğretilmiştir. Türk Müziği'nin özelliklerini, icra üslubunu öğrenciye duyurarak gösteren bu sistem, günümüz ustalarınca da çalgı aleti metotları ile birlikte konservatuarlarda tercih edilen bir çalışma biçimi olmuştur. Günümüzde faydalı olacak olan çalışmada bilimsel tekniklerin akademik metotlarla birleştirilerek, usta tarafından tarihteki meşk sisteminde olduğu gibi öğrenciye birebir aktarılmasıdır. İlerleyen dünyada, eserlerin belgelenmesi, yazının ve notanın, kısacası standardizasyon ve bilimselliğin yaygınlaşmasıyla eserler ve icralar notaya alınmaya başlamıştır. Tarihteki birçok eser de nota kullanılmaması ve bilinmemesi sebebiyle bu gün elimize ulaşmamıştır. 1976 yılında Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nın kurulması Türk Müziği Eğitimindeki bu önemli eksikliği tamamlayarak eğitim sisteminin akademik ve metodik bir çizgiye oturmasını sağlamış ve çalgı aleti eğitimindeki metodik çalışmaların da önünü açmıştır” (Tutan'dan aktaran Gerçek 2010, s. 151).

“Geleneksel çalgılarımız standartları saptanmadan, standart üretimlerine geçilmeden, eğitim süreleri bilimsel ölçütlerle belirlenmeden methodsuz, müfredatsız öğretilmeye başlanmıştır” (Tura, 1999, s. 67).

1999 yılında değerli müzik insanı Tura'nın yaptığı bu tespit bazı çalgılar için günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. Çalgı eğitiminde neyin nerede, nasıl ve ne kadar öğretileceği konularında ciddi araştırmalar yapılmamıştır. Türk halk müziğinde kullanılan geleneksel çalgıların bir kaçına yönelik metodik çalışmalar hala zayıf bir noktadadır. Fakat son 20 yıldır özellikle yaygın kullanılan çalgı aletleri ve bilhassa Türk Sanat Müziği çalgılarına yönelik metodik çalışmalar anlamlı bir gelişme ve başarı yakalamıştır denilebilir.

1.7.2.5.2. Ud Metodlarına İlişkin Genel Bilgiler

Bu bölümde araştırma evreni çevresinde ulaşılan ud metodları hakkında kısa ve genel bilgiler verilmiştir.

1.7.2.5.2.1. M-1'e İlişkin Genel Bilgiler

Hacı Kadri Şençalar'ın kaleme aldığı metodun giriş kısmında yazarın yaşam öyküsüne yer verilmiş, tarihte ve günümüzde musikinin insanlar üzerindeki tesirleri ele alınmıştır. İlerleyen bölümde ud'un yapımı, ud yapımcıları, ud'un akordu, ud'un tutuluşu, mızrap ile ilgili açıklamalara ve temel müzik teorisine yönelik bilgilere yer verilmiştir. Daha sonraki kısımlarda mızrap vuruş ve parmak çalışmaları ile ıskalalar başlığı altında üç bölümden oluşan etüt ve egzersizler bulunmaktadır. Son bölümde ise usûl ve makam bilgisi notları ile tanınmış udî bestekârların resimleri mevcuttur.

1.7.2.5.2.2. M-2'ye İlişkin Genel Bilgiler

Cinuçen Tanrıkorur metodu, uygulamalı eğitim öncesi konularının yer aldığı giriş bölümünün ardından *1.Kısım* ve *2. Kısım* başlıklı iki ana bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde ud hakkında genel bilgiler, boş tel çalışmaları, parmak baskıları ve çeçitli icra tekniklerine yer verilmiştir. Metodun ikinci bölümünde ise atlamalı tel çalışmaları, pozisyon ve göçürme çalışmalarına yer verilmiştir.

1.7.2.5.2.3. M-3'e İlişkin Genel Bilgiler

Şerif Muhiddin Targan'a ait metod, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, ud hakkında genel bilgiler ve ud öğretimi ile ilgili mızrap ve parmak çalışmalarına yönelik uygulamalara yer verilmiştir. İkinci bölümde ud 'un ahenginden (uzun süre değerli seslerin küçük süreli seslere bölünüp icra edilmesi ve farklı mızrap kullanımları) bahsedilmiş ve uygulama çalışmalarına yer verilmiştir. Üçüncü bölüm ise Şerif Muhiddin Targan' a ait eserlerden oluşmaktadır.

1.7.2.5.2.4. M-4'e İlişkin Genel Bilgiler

Mutlu Torun'un hazırlamış olduğu dört bölümden oluşan metodun birinci bölümünde, ud sazının genel yapısı ve seçilmesi, teller, mızrap ve kullanımı, akort, tel takma gibi konulara yer verilmiştir. İkinci ve üçüncü bölümde, genel müzik bilgisi, nazari konular, ana ve yan kolonlar, pozisyonlar ile ilgili

uygulamalar ve alıştırılmalar yer almıştır. Dördüncü bölümde ise daha teknik konulara değinilmiştir.

1.7.2.5.2.5. M-5'e İlişkin Genel Bilgiler

Gülçin Yahya Kaçar' a ait "Ud Metodu" ve "Ud Alıştırılmaları" adlı iki metod bulunmaktadır. Birinci kitap olan Ud Metodu beş bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde ud hakkında genel bilgiler ve boş tel çalışmalarına, ikinci ve üçüncü bölümde pozisyon, ana ve yan kolonlar, makam oluşumu ve uygulamalarına yer verilmiştir. Dördüncü bölümde süslemeler ve çeşitli icra teknikleri anlatılmıştır. *Çeşitli İcra Örnekleri* başlıklı beşinci bölümde ise, ilk dört bölümde ele alınan konuların pekiştirilmesine yönelik saz semâilerine yer verilmiştir. Kitaba iliştirilmiş CD içerisinde boş tel ve parmak baskılı etüt çalışmalarının ud ile icrasının yer aldığı işitsel kaynağa da yer verildiği görülmüştür. İkinci kitap "Ud Alıştırılmaları", teknik çalışmalardan oluşmaktadır.

1.7.2.5.2.6. M-6'ya İlişkin Genel Bilgiler

Sevgican Güngör'e ait onyedii bölümden oluşan metodun ilk dört bölümünde ud hakkında genel bilgiler, akort tekniği, ud çalışmaları ile ilgili çeşitli püf noktaları ve uyarılar yer almış, sonrasında dokuzuncu bölüme kadar temel müzik bilgileri, nazariyat, Türk Müziği formları ele alınmıştır. Dokuzuncu bölümle beraber çeşitli konuların, bilgilendirmelerin ve uygulama çalışmalarının yer aldığı kolaydan zora doğru sıralandığı belirlenen "ud dersleri" ne başlanmıştır. Son iki bölümde ise çeşitli makamlarda seyir ve eser örneklerine yer verilmiştir.

1.7.2.5.2.7. M-7'ye İlişkin Genel Bilgiler

Enver Mete Aslan'ın ud alıştırılmaları ve Teknik çalışmalar başlığını taşıyan metod dört bölümden oluşmaktadır. Metodun giriş bölümünde temel bilgiler verilmiş, ikinci bölümde sağ el mızrap çalışmaları, üçüncü bölümde parmak baskılı çalışmalar ve sonuç bölümünde ise kısa bir değerlendirme notu ile kaynaklar ve özgeçmiş yer almıştır.

1.7.2.5.2.8. M-8'e İlişkin Genel Bilgiler

Onur Akdoğu'nun on yedi bölümden oluşan metodunun ilk bölümünde, ud hakkında genel bilgilere, diğer bölümlerde uzun süreli notalardan başlanarak kısa süreli notalara, hüseyini aşiran (mi) perdesinden başlanarak daha ince ve daha kalın perdelerin icrasına yönelik uygulamalara ve usûl bilgisine yer verilmiştir. Metodun sonunda farklı bestekârlara ve Onur Akdoğu'ya ait eserler yer almıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama teknikleri, verilerin çözümlenmesi, yorumlanması, çalışmanın süresi ve olanaklarını kapsayan araştırmanın yöntemine yönelik bilgiler verilmiştir.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen betimsel bir çalışmadır. *“Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, alguların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir”* (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 41). *“Betimsel yaklaşıma göre ise, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak ta sunulabilir”* (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 239).

Araştırmada Survey yöntemine dayalı tarama modeli kullanılmıştır. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanılan ud metotlarının karşılaştırmalı incelendiği bu çalışmada, kaynak taraması sonucunda elde edilen bulgular içerik analizi bağlamında kodlama yöntemiyle sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır.

2.2. EVREN ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın evrenini cumhuriyet döneminden günümüze mesleki müzik eğitimi verilen kurumlarda kullanıldığı varsayılan ud metodları oluşturmaktadır. Araştırma örnekleminin tespit edilebilmesi için basit seçkisiz örnekleme yöntemi doğrultusunda toplam sekiz adet Ud Metoduna ulaşılmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan araştırmanın örnekleme (M-1) koduyla Kadri Şençalar'ın, (M-2) koduyla Cinuçen Tanrıkorur'un, (M-3) koduyla Şerif Muhiddin Targan'ın, (M-4) koduyla Mutlu Torun'un, (M-5) kodu ile Gülçin Yahya Kaçar'ın, (M-6) koduyla Sevgican Güngör'ün, (M-7) koduyla Enver Mete Aslan'nın ve (M-8) koduyla Onur Akdoğu'nun yazarı olduğu sekiz adet ud öğretim kitabından oluşmuştur.

2.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Çalışma kapsamında veriler, araştırma problemi ile ilgisi bulunan konulara yönelik yapılan literatür taraması ile elde edilmiştir. Bunun yanı sıra alt problemlere yönelik bulgular M-1, M-2, M-3, M-4, M-5, M-6, M-7 ve M-8 çalışmalarına yönelik yapılan içerik analizi ile oluşturulmuştur.

2.4. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI

Verilerin çözümü M-1, M-2, M-3, M-4, M-5, M-6, M-7 ve M-8 çalışmalarına yapılan kodlamalar ile yapılmıştır. “*Verilerin içerik analizine tabi tutulması, yani veriler arasında anlamlı bölümlere (bir sözcük, cümle, paragraf gibi) isim verilmesi sürecidir. Kodlama süreci, elde edilen verileri bölümlere ayırmayı, incelemeyi, karşılaştırmayı, kavramlaştırmayı ve ilişkilendirmeyi gerektiren bir süreçtir*” (Strauss ve Corbin'den aktaran Yıldırım ve Şimşek 2018. s. 242)

Kodlama süreci ile elde edilen anlamlı bölümler içerik analizinin temel birimini oluşturan kavramlaştırma yöntemi ile yorumlanmaya uygun kategorik yapılar şeklinde ifade edilerek çözümlenmiştir. Çözümlenen veriler nitel araştırma tekniği ilkeleri bağlamında araştırmacının görüş ve yorumları ile anlam kazandırılarak, bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak, neden-sonuç ilişkileri kurmak, bulgulardan birtakım sonuçlar çıkarmak ve elde edilen sonuçların önemine ilişkin açıklamalar yapmak suretiyle yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

3.1. UD METODLARININ İNCELENMESİ

Bu bölümde Türkiye’de cumhuriyetten günümüze mesleki müzik eğitimi veren eğitim kurumlarında kullanılan ud metodları derinlemesine içerik analizine tabi tutulmuştur.

Yapılan incelemelerde metodların içeriğinde daha önce bestelenerek literatüre girmiş olan eserlerden kısa bölümler veya alıntılar bulunduğu görülmüştür. Karşılaştırma tablolarına ilişkin sayısal veriler hesaplanırken çeşitli formlarda, sözlü ya da sözsüz eserlerden alıntısı yapılmış olan bu kısa pasajlar etüt çalışması olarak değerlendirilmiştir. Bu veriler etüt uygulamalarını oluşturan makamlar tablosunda verilen rakamsal değerlere yansıtılmıştır.

3.1.1. M-1’in İncelenmesi

“*Hacı Kadri Şençalar’ın Yaşam Öyküsü*” başlıklı yazı ve metodun hazırlanış süreci, amacı, oluşumu ve oluşumunda emeği geçen müzik adamlarına teşekkürlerin kaleme alındığı **Önsöz** yazısının ardından sırasıyla;

- *Tarihte ve Günümüzde Musikinin İnsanlar Üzerindeki Tesirleri*
- *Güzel Sesli Yalvarış*
- *Musiki ve Sağlık*
- *Farabi’nin Kitabı*
- *Ruhi Hastalıklarda*
- *Udun Tarihçesi ve Farabi’nin Udun Mucidi Olduğu Hakkında Düşünceler*
- *Ud-Lavta Benzerliği ve Ud İle Lavta Arasındaki Fark*
- *Udun Yapım Bilgileri*
- *Eski ve Yeni Ud Yapımcıları*

başlıkları altında hem bilgilendirmelere, hem de konulara ilişkin çeşitli rivayetlere yer verildiği görülmüştür.

Bugünkü Ud’un Akordu konu başlığıyla tellerin sırasıyla hangi sese akord edileceği hakkında bilgiler verildiği, üst ve alt telleri akord ederken yapılması

gerekenlerin de fotoğraflarla izah edildiği görülmüştür. Bu konunun 12. ve 13. sayfalarda eski ve yeni akort başlıkları altında açıklayıcı şekillerle bir kez daha ele alındığı görülmüştür.

Ud'un Tutuluşu konusunun fotoğraflarla, *Mızrap İle İlgili Açıklama* konusunun ise fotoğraflar, tablo ve açıklamalarla desteklenerek aktarıldığı görülmüştür.

Notaların Değerleri Hakkında Kısa Bilgiler konu başlığı altında sırasıyla;

- *Müzik*
- *Nota*
- *Porte*
- *Sol Anahtarı*
- *Ölçü*
- *Noktalı Notaların İzahı*
- *Sus İşaretleri*
- *Değiştirici işaretler*
- *Donanım*
- *Bir Notanın Çeşitli Yerlerinden Geçme İşaretleri*
- *İşaretlerin Bildirileri*
- *Piyano Forte İşaretleri*
- *Nota Terazisi*

alt başlıklarına ait açıklama ve tablolara yer verildiği görülmüştür.

İki madde halinde aktarılan *Türk Musikisine Ait Kısa Bilgiler* konusunun birinci maddesinde;

Türk musikisinin bir sekizli içinde 24 eşit olmayan aralıklı sisteme göre değerlendirildiği ve Batı Müziği'nde bir sekizlide 12 eşit yarım sesin olduğuna dikkat çekildiği,

İkinci madde de ise;

Koma sistemi ve bu sayede oluşan aralıkların isim, sembol, işaret ve değerlerinin gösterildiği grafik ve tabloya yer verildiği görülmüştür.

Ana Bölümler öncesinde *Muhtelif Notaların Mızrap Vuruş Örnekleri* başlığı altında;

- Bir dörtlük kıymetindeki notaların mızrap vuruşları,
- Bir dörtlük kıymetindeki noktalı notaların mızrap vuruşları,
- İki dörtlük kıymetindeki notaların mızrap vuruşları,
- İki dörtlük kıymetindeki noktalı notaların mızrap vuruşları çalışmalarına

yer verildiği görülmüştür.

Iskalalar ana başlığıyla beraber, parmak ve dizi çalışmalarının yer aldığı *Birinci Kısım Iskalalar* adlı birinci bölümde;

- Açık tel çalışmalarına,
- Parmak baskısı çalışmalarına,
- Tonal çalışmalara,
- Makamsal çalışmalara (etütlerde makam ismi belirtilmemiş)
- Birinci ve ikinci pozisyon parmak çalışmalarına yer verildiği,

İkinci kısım iskalalar adlı ikinci bölümde;

- Tonal çalışmalara
- Makamsal çalışmalara (etütlerde makam ismi belirtilmemiş)
- Pozisyon geçiş çalışmalarına yer verildiği,

Üçüncü kısım iskalalar adlı üçüncü bölümde;

- Tonal çalışmalara,
- Üçüncü ve dördüncü pozisyon parmak çalışmalarına,
- Pozisyon geçiş çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

Bölümler ilerledikçe çalışmaların zorluk seviyelerinin arttığı, süratli ve alternatif parmak yerlerine ilişkin etütlerin özellikle son bölümde yer aldığı dikkatten kaçmamıştır.

Basit Usûller başlığı altında sırasıyla;

- Nim sofyan
- Semâî
- Sofyan
- Türk aksağı
- Yürük semâî
- Devr-i hindi
- Devr-i Turan
- Düyek
- Müsemmen
- Aksak
- Aksak semâî usûllerinin şekillerle aktarıldığı görülmüştür.

Özet olduğu özellikle vurgulanan *Makamlar (özet)* konusunda makam oluşturmaya yarayan dörtlü ve beşlilerin ele alındığı, basit makamların dörtlü ve beşli çeşnilerin birleşmesinden elde edildiğinin vurgulandığı, ardından sırasıyla;

- Rast
- Uşşak
- Hüseyni
- Puselik
- Nihavent
- Hicaz
- Hicaz Hümâyun
- Uzzal
- Zirgüleli Hicaz makam dizilerinin aralık ve rumuzlarıyla beraber

verildiği, görülmüştür.

Bu konunun ardından sırasıyla, Tatyos Efendi' nin Suzinak Saz Semâisi, Kadri Şençalar'a ait Hüseyini Peşrevi, Mahur Saz Semâisi, kısa Rast ve Hüseyini taksim örnekleri, Kürdilihicazkâr ve Saba şarkıların yer aldığı uygulama bölümüne yer verildiği görülmüştür.

M-1'in son bölümünde tanınmış udi ve bestekârların fotoğraflarından, Udi Hacı Kadri Şençalar'ın sanat ve aile hayatına dair fotoğraflarından oluşan bir albüme yer verildiği görülmüştür.

Aşağıda, M-1'in içerik analizine ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan tablolar bulunmaktadır.

Tablo 1. M-1 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu

1. Alt Problem Başlıkları		Var	Yok
M-1	Ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi	✓	
	Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap hakkında bilgi	✓	
	Ud'da akort ve düzen hakkında bilgi	✓	
	Ud'da oturuş ve tutuş pozisyonlarına ilişkin bilgi	✓	
	Ud'da pozisyon ve ana kolonlar hakkında bilgi		✓
	Ud klavyesinde perde düzenleri ile ilgili bilgi		✓
	Ud'da açık (boş) tel çalışmaları hakkında bilgi		✓
	Ud'da mızrap tutuş ve kullanımı ile ilgili bilgi	✓	
	Metodda görsel anlatım olup-olmadığı	✓	

Tablo 2. M-1 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu

2. Alt Problem Kavramları		Var	Yok
M-1	Müzik yazısı	✓	
	Süre değerleri	✓	
	Ölçü bilgisi	✓	
	Nüans terimleri	✓	
	Hız terimleri		✓
	Aralık bilgisi		✓
	TM değiştirme işaretleri		✓
	TM nota isimleri		✓
	Dizi-Gam bilgisi		✓
	Makâm bilgisi	✓	
	Usûl bilgisi	✓	
	Form bilgisi	✓	

Tablo 3. M-1 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu

Süre Değerleri Alt Terimleri		Var	Yok
M-1	Birlik değer	✓	
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer	✓	
	Uzatma noktası	✓	

Tablo 4. M-1 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Ölçü Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-1	2/4'lük ölçü bilgisi		✓
	3/4'lük ölçü bilgisi		✓
	4/4'lük ölçü bilgisi		✓

Tablo 5. M-1 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu

	Nüans Bilgisi Alt Başlıkları	Var	Yok
M-1	Piyano (<i>p</i>)	✓	
	Mezzoforte (<i>mf</i>)		✓
	Forte (<i>f</i>)	✓	
	Crescendo (<i>cres...</i>)	✓	
	Decrescendo (<i>decre...</i>)	✓	

Tablo 6. M-1 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Makâm Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-1	Dörtlü ve beşli çeşniler hakkında bilgi	✓	
	Çargâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Aşkefzâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Kürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Acemaşîrân Makâmı hakkında bilgi		✓
	Mâhur Makâmı hakkında bilgi		✓
	Rast Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Uşşak Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Bayâtî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hüseynî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Humâyun Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Zirgüleli Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Sultâniyegâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Ferahfezâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Büselik Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nevâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	İsfahan Makâmı hakkında bilgi		✓
	Muhayyer Makâmı hakkında bilgi		✓
	Yegâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Şehnaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Süzidil Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nikriz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Zâvil Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nihâvend Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nevêser Makâmı hakkında bilgi		✓
	Karcıgar Makâmı hakkında bilgi		✓
	Bayâtî Araban Makâmı hakkında bilgi		✓
	Acemkürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Muhayyerkürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Tâhir Büselik Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nişâbürek Makâmı hakkında bilgi		✓
	Segâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Müsteâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hüzzam Makâmı hakkında bilgi		✓
	Eviç Makâmı hakkında bilgi		✓
	Ferahnâk Makâmı hakkında bilgi		✓
	Evcârâ Makâmı hakkında bilgi		✓

Şedaraban Makâmı hakkında bilgi	✓
Sûzinâk Makâmı hakkında bilgi	✓
Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Sabâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Bestenigâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Şevkefzâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Dügâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Rühnuvâz Makâmı hakkında bilgi	✓

Tablo 7. M-1 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

Usûl Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
Nim Sofyan Usûlü (2/4) hakkında bilgi	✓	
Semâî Usûlü (3/4 - 3/8) hakkında bilgi	✓	
Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8) hakkında bilgi	✓	
Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8) hakkında bilgi	✓	
Türk Aksağı Usûlü (5/8) hakkında bilgi	✓	
Devr-i Hindî Usûlü (7/8) hakkında bilgi	✓	
M-1 Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16) hakkında bilgi	✓	
Düyek Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓	
Müsemmen Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓	
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) hakkında bilgi	✓	
Evfer Usûlü (9/8) hakkında bilgi		✓
Raks Aksağı Usûlü (9/8) hakkında bilgi		✓
Oynak Usûlünde (9/8 - 9/4) hakkında bilgi		✓
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16) hakkında bilgi	✓	

Tablo 8. M-1 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu

Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller	Var	Yok	Adet
Nim Sofyan Usûlünde (2/4) Etüt Çalışması	✓		35
Semâî Usûlünde (3/4 - 3/8) Etüt Çalışması	✓		4
Sofyan Usûlünde (4/4 - 12/8) Etüt Çalışması	✓		99
Yürük (Sengin) Semâî Usûlünde (6/4 - 6/8 - 18/8) Etüt Çalışması	✓		8
Türk Aksağı Usûlünde (5/8) Etüt Çalışması	✓		3
Devr-i Hindî Usûlünde (7/8) Etüt Çalışması	✓		1
M-1 Devr-i Turân Usûlünde (7/8 - 7/16) Etüt Çalışması	✓		1
Düyek Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması		✓	
Müsemmen Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması		✓	
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) Etüt Çalışması	✓		5
Evfer Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		1
Raks Aksağı Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		1
Oynak Usûlünde (9/8 - 9/4) Etüt Çalışması	✓		1
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlünde (10/8 - 10/16) Etüt Çalışması	✓		3

Tablo 9. M-1 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu

Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri	Var	Yok
Birlik değer	✓	
İkilik değer	✓	
Dörtlük değer	✓	
M-1 Sekizlik değer	✓	
16'lık değer	✓	
32'lik değer	✓	
64'lük değer		✓
Uzatma noktası	✓	

Tablo 10. M-1 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar	Var	Yok	Adet
	Açık tel uygulamalarına yönelik etüt çalışması	✓		5
	Pozisyon ve kolon seslerine yönelik etüt çalışması		✓	
	Tonal uygulama	✓		157
	Çargâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Aşkefzâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Kürdî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Acemaşirân Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Mâhur Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Rast Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Uşşak Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Bayâtî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hüseynî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Humâyun Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Zirgüleli Hicaz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Sultânîyegâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Ferahfezâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Büselik Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nevâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	İsfahan Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Muhayyer Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Yegâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Şehnaz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Sûzidîl Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nikriz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Zâvil Makâmında Etüt Çalışması		✓	
M-1	Nihâvend Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nevêser Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Karcıgar Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Bayâtî Araban Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Acemkürdî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Muhayyerkürdî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Tâhir Büselik Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nişâbürek Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Segâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Müsteâr Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hüzzam Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Eviç Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Ferahnâk Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Evcârâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Şedaraban Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Sûzinâk Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Kürdîli Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Sabâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Bestenigâr Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Şevkefzâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Dügâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Rühnuvâz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Gerdâniye Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Tâhir Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Ferahnümâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hisar Büselik Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Gülizâr Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Acem Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Arazbâr Makâmında Etüt Çalışması		✓	

Irak Makâmında Etüt Çalışması	✓
Sazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓
Dilkeşhâverân Makâmında Etüt Çalışması	✓

Tablo 11. *M-1 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu*

	Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4)		✓
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)		✓
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)		✓
	Devr-i Hindî Usûlü (7/8)		✓
M-1	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)		✓
	Düyek Usûlü (8/8)		✓
	Müsemmen Usûlü (8/8)		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)		✓
	Evfer Usûlü (9/8)		✓
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)		✓

Tablo 12. *M-1 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu*

	Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
M-1	Şarkı	✓	
	Türkü		✓

Tablo 13. *M-1 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu*

	Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşîrân Makâmı		✓
	Mâhur Makâmı		✓
	Rast Makâmı		✓
	Uşşak Makâmı		✓
	Hüseyinî Makâmı		✓
	Hicaz Makâmı		✓
	Hicaz Uzzâl Makâmı		✓
	Zirgüleli Hicaz Makâmı		✓
	Büselik Makâmı		✓
	Nevâ Makâmı		✓
M-1	İsfahan Makâmı		✓
	Yegâh Makâmı		✓
	Şehnaz Makâmı		✓
	Süzidil Makâmı		✓
	Nikriz Makâmı		✓
	Zâvil Makâmı		✓
	Nihâvend Makâmı		✓
	Karcıgar Makâmı		✓
	Bayâtî Araban Makâmı		✓
	Acemkürdî Makâmı		✓
	Muhayyerkürdî Makâmı		✓
	Nişâbürek Makâmı		✓
	Segâh Makâmı		✓

Müsteâr Makâmı	✓
Hüzzam Makâmı	✓
Eviç Makâmı	✓
Ferahnâk Makâmı	✓
Evcârâ Makâmı	✓
Şedaraban Makâmı	✓
Sûzinâk Makâmı	✓
Hicazkâr Makâmı	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓
Sabâ Makâmı	✓
Bestenigâr Makâmı	✓
Şevkefzâ Makâmı	✓
Dügâh Makâmı	✓
Gerdâniye Makâmı	✓

Tablo 14. M-1 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4)		✓
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)		✓
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)	✓	
M-1	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)		✓
	Düyek Usûlü (8/8)		✓
	Müsemmen Usûlü (8/8)		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)		✓
	Evfer Usûlü (9/8)		✓
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓	

Tablo 15. M-1 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
	Peşrev	✓	
	Saz Semâîsi	✓	
M-1	Longa		✓
	Kanto		✓
	Sırto		✓
	Oyun Havası		✓

Tablo 16. M-1 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
	Çargâh Makâmı		✓
	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşirân Makâmı		✓
M-1	Mâhur Makâmı	✓	
	Rast Makâmı		✓
	Uşşak Makâmı		✓
	Bayâtî Makâmı		✓
	Hüseynî Makâmı	✓	
	Hicaz Humâyun Makâmı		✓
	Hicaz Makâmı		✓

Hicaz Uzzâl Makâmı	✓
Sultâniyegâh Makâmı	✓
Ferahfezâ Makâmı	✓
Bûselik Makâmı	✓
Nevâ Makâmı	✓
İsfahan Makâmı	✓
Muhayyer Makâmı	✓
Yegâh Makâmı	✓
Şehnâz Makâmı	✓
Sûzidil Makâmı	✓
Nikriz Makâmı	✓
Zâvil Makâmı	✓
Nihâvend Makâmı	✓
Nevêser Makâmı	✓
Karcıgar Makâmı	✓
Bayâtî Araban Makâmı	✓
Acemkürdî Makâmı	✓
Muhayyerkürdî Makâmı	✓
Tâhir Bûselik Makâmı	✓
Nişâbürek Makâmı	✓
Segâh Makâmı	✓
Müsteâr Makâmı	✓
Hüzzam Makâmı	✓
Eviç Makâmı	✓
Ferahnâk Makâmı	✓
Evcârâ Makâmı	✓
Şedaraban Makâmı	✓
Sûzinâk Makâmı	✓
Hicazkâr Makâmı	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓
Sabâ Makâmı	✓
Bestenigâr Makâmı	✓
Şevkefzâ Makâmı	✓
Dügâh Makâmı	✓
Rühnuvâz Makâmı	✓
Gerdâniye Makâmı	✓
Irak Makâmı	✓
Sûz-i Dilâra Makâmı	✓
Dilkeş Haverân Makâmı	✓
Sazkâr Makâmı	✓

Tablo 17. M-1 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu

	Seslendirme ve Süsleme Teknikleri	Var	Yok	Etütlerde Kullanımı	Sözlü Eserlerde Kullanımı	Sözsüz Eserlerde Kullanımı
M-1	Tremolo Uygulaması			✓		
	Vibrato Uygulaması		✓			
	Legato Uygulaması			✓		
	Staccato Uygulaması		✓			
	Glissando Uygulaması		✓			
	Extension Uygulaması		✓			
	Çarpma Uygulaması		✓			
	Mordan Uygulaması		✓			
	Grupetto Uygulaması		✓			
	Tril Uygulaması			✓		
	Flageolet Uygulaması		✓			

3.1.2. M-2'nin İncelenmesi

M-2' nin uygulamalı eğitim öncesi konularının yer aldığı giriş bölümünün ardından *1.Kısım* ve *2. Kısım* başlıklı iki ana bölümden oluştuğu görülmüştür. Giriş bölümünde yer alan *Malzeme Çantası* başlığı altında özellikle iyi bir ud icrasının akordu kusursuz bir sazla mümkün olacağı, bu nedenle sessiz dönebilen ve istendiği anda geri boşalmadan durabilen burguların önemine değinildiği, akort ve ud icrası için çantada yer alacak malzemelerin açıklamalarıyla sıralandığı görülmüştür.

Tel Takma İşlemi başlığı altında

- Hazırlık
- Tellerin Takılması

alt başlıklarına yer verildiği, tel takma işleminin ayrıntılı bir şekilde aktarıldığı görülmüştür.

Ud Çalmak İçin Nasıl Oturulur başlığı altında sekiz madde halinde doğru oturuş, udu ve mızrabı doğru tutuş konularının detaylı bir şekilde ele alındığı, ardından udun belli başlı parçalarının ve ölçülerinin aktarıldığı şekle (şekil 12) yer verildiği görülmüştür.

Yine giriş bölümünde *Parmak Pozisyonları* başlığı altında pozisyonun tanımının yapıldığı, klavye üzerindeki kolonların, Cinuçen Tanrıkorur sistemine göre ud burguluğu üzerinde tellerin bağlantı sırası ve düzeninin, doğru oturuş ve tutuş ile ilgili püf noktalarının da şekillerle açıklandığı görülmüştür.

Giriş bölümünde yer alan konuların ardından *1. Kısım* adı altında uygulamalı eğitime geçildiği, sırasıyla;

- Boş tel
- Klavye üzerinde ilk baskı
- Bağlı değerler
- Noktalı değerler
- Senkop
- Üçleme
- Kesik icra
- Sürekli icra

ile ilgili çalışmalara yer verildiği ve bölümün sonlandırıldığı görülmüştür.

2. *Kısım* alışmalarına atlamalı boş tel çalışmalarından başlandığı, konu ile ilgili sırasıyla:

- Bir tel atlama
- İki tel atlama
-  tel atlama
- Dört tel atlama
- Tel atlama genel tekrarı

alışmalarına yer verildiği görülmüştür.

Birinci (Temel) Pozisyon başlığının ardından birinci pozisyon icrasına yönelik parmak etütlerine yer verildiği, etütlerin;

- (0-1 / 1-0)
- (0-2 / 2-0)
- (0-3 / 3-0)
- (0-4 / 4-0)
- (1-2 / 2-1)
- (1-3 / 3-1)
- (1-4 / 4-1)
- (2-3 / 3-2)
- (2-4 / 4-2)
- (3-4 / 4-3)
- (1-2-3-4) onaltılık değerlerle kromatik ve düzgün çıkış - iniş arar tekrar
- (1-2-4) ara tekrar
- (1-3-4) ara tekrar

alışmaları şeklinde sıralandığı görülmüştür. Parmak etütlerinin akabinde yine birinci pozisyon icrasına yönelik;

- Marş
- Tonal etüt
- Makamsal etüt
- Türkü
- Aranağme
- Oyun havası
- Peşrev
- şarkı
- Medhal

çalışmalarına yer verildiği görülmüştür. 76 numaralı çalışmayla beraber teknik çalışmalara ağırlık verildiği, atlamalı sesler ile ilgili çalışmalara başlandığı, bu bağlamda;

- Büyük üçlülerle
- Orta ve küçük üçlülerle
- Küçük üçlülerle
- Açık ve kapalı dörtlüler
- Açık ve kapalı beşliler
- Açık ve kapalı sekizliler
- Baskılı aralık atlama ara tekrar

çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

Atlamalı ses çalışmalarının ardından sırasıyla;

- Çargâh
- Buselik
- Kürdi
- Zirgüleli

makam dizilerinin çeşitli perdelere göçürülmesi ile ilgili dizi çalışmalarına, yine konuya ilişkin ara tekrar etüt çalışmasına yer verildiği, her çalışmada parmak numaralarının belirtildiği görülmüştür.

Dizi göçürme çalışmalarının ardından, açık tel seslerinin dördüncü parmakla (kapalı pozisyon) icrasına yönelik;

- Canbaz 1
- Canbaz 2
- Canbaz 3

adlı etüt çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

Göçürme ve kapalı pozisyon çalışmalarının ardından, ikinci pozisyon icrasına yönelik;

- (0-1 / 1-0)
- (0-2 / 2-0)
- (0-3 / 3-0)
- (1-2 / 2-1)

- (1-3 / 3-1)
- (1-4 / 4-1)
- (2-3 / 3-2)
- (3-4 / 4-3)
- (0-1-2/ 0-1-3) ara tekrar
- (1-2-3) ara tekrar
- (1-2-4) ara tekrar
- (1-3-4) ara tekrar
- (2-3-4) ara tekrar

çalışmalarına yer verildiği, akabinde pekiştirmeye yönelik;

- Türkü
- Makam tarifi
- Saz semâîsi (son hane)
- Oyun havası
- Aranağme
- Oyun havası
- Saz semâîsi (4. hane ve mülazime)
- Şarkı
- Sirto
- Köçekçe
- Aranağme (çeşitlemesi ve göçürmesi ile birlikte)
- Etüt
- Zeybek

çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

149 numaralı etütle beraber üçüncü pozisyon icrasına yönelik parmak çalışmalarına yer verildiği, çalışmaların;

- (0-1 / 1-0)
- (0-2 / 2-0)
- (0-3 / 3-0)
- (1-2 / 2-1)
- (1-3 / 3-1)
- (1-4 / 4-1)
- (2-3 / 3-2)
- (2-4 / 4-2)
- (1-2-3) ara tekrar
- (1-2-4) ara tekrar
- (1-3-4) ara tekrar

- (2-3-4) ara tekrar

şeklinde sıralandığı, ardından pekiştirmeye yönelik;

- Sirto
- Şarkı
- Zeybek

çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

171 numaralı etütle beraber dördüncü pozisyon icrasına yönelik;

- (0-1 / 1-0)
- (0-2 / 2-0)
- (1-2 / 2-1)
- (1-3 / 3-1)
- (1-4 / 4-1)
- (2-3 / 3-2)
- (2-4 / 4-2)
- (3-4 / 4-3)
- (1-2-3) ara tekrar
- (1-2-4) ara tekrar
- (1-3-4) ara tekrar
- (2-3-4) ara tekrar

çalışmalarına, pekiştirmeye yönelik;

- Sirto
- Şarkı
- Makamsal etüt

çalışmalarına yer verildiği ve metodun sonlandırıldığı görülmüştür.

M-2' nin içeriğinde süre değerleri ile ölçü ve nüans terimlerine yönelik bilgilerin yer almadığı, fakat metotta yer alan etüt ve eser çalışmalarında yer yer nüans terimlerinin, yer yer de usüllerin açıklama yapılmaksızın isim olarak belirtildiği görülmüştür. Bazı eser çalışmalarında usûl ile ilgili nota değerlerinin ve darpların şekillerle aktarıldığı görülmüştür.

Aşağıda, M-2'nin içerik analizine ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan tablolar bulunmaktadır.

Tablo 18. *M-2 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu*

	1. Alt Problem Başlıkları	Var	Yok
M-2	Ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi		✓
	Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap hakkında bilgi	✓	
	Ud'da akort ve düzen hakkında bilgi	✓	
	Ud'da oturuş ve tutuş pozisyonlarına ilişkin bilgi	✓	
	Ud'da pozisyon ve ana kolonlar hakkında bilgi	✓	
	Ud klavyesinde perde düzenleri ile ilgili bilgi		✓
	Ud'da açık (boş) tel çalışmaları hakkında bilgi		✓
	Ud'da mızrap tutuş ve kullanımı ile ilgili bilgi	✓	
	Metodda görsel anlatım olup-olmadığı	✓	

Tablo 19. *M-2 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu*

	2. Alt Problem Kavramları	Var	Yok
M-2	Müzik yazısı		✓
	Süre değerleri		✓
	Ölçü bilgisi		✓
	Nüans terimleri		✓
	Hız terimleri		✓
	Aralık bilgisi		✓
	TM değiştirme işaretleri		✓
	TM nota isimleri		✓
	Dizi-Gam bilgisi		✓
	Makâm bilgisi		✓
	Usûl bilgisi	✓	
	Form bilgisi		✓

Tablo 20. *M-2 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu*

	Süre Değerleri Alt Terimleri	Var	Yok
M-2	Birlik değer		✓
	İkilik değer		✓
	Dörtlük değer		✓
	Sekizlik değer		✓
	16'lık değer		✓
	32'lik değer		✓
	64'lük değer		✓
	Uzatma noktası		✓

Tablo 21. *M-2 Ölçü Bilgisi alt Terimleri Tablosu*

	Ölçü Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-2	2/4'lük ölçü bilgisi		✓
	3/4'lük ölçü bilgisi		✓
	4/4'lük ölçü bilgisi		✓

Tablo 22. *M-2 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu*

	Nüans Bilgisi Alt Başlıkları	Var	Yok
M-2	Piyano (<i>p</i>)		✓
	Mezzoforte (<i>mf</i>)		✓
	Forte (<i>f</i>)		✓
	Crescendo (<i>cres...</i>)		✓
	Decrescendo (<i>decre...</i>)		✓

Tablo 23. M-2 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Makam Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
	Dörtlü ve beşli çeşniler hakkında bilgi		✓
	Çargâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Aşkefzâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Kürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Acemaşîrân Makâmı hakkında bilgi		✓
	Mâhur Makâmı hakkında bilgi		✓
	Rast Makâmı hakkında bilgi		✓
	Uşşak Makâmı hakkında bilgi		✓
	Bayâtî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hüseynî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicaz Humâyun Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicaz Uzzâl Makâmı hakkında bilgi		✓
	Zirgüleli Hicaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Sultânîyegâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Ferahfezâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Büselik Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nevâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	İsfahan Makâmı hakkında bilgi		✓
	Muhayyer Makâmı hakkında bilgi		✓
	Yegâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Şehnaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Sûzîdil Makâmı hakkında bilgi		✓
M-2	Nikriz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Zâvil Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nihâvend Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nevêser Makâmı hakkında bilgi		✓
	Karcığâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Bayâtî Araban Makâmı hakkında bilgi		✓
	Acemkürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Muhayyerkürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Tâhir Büselik Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nişâbürek Makâmı hakkında bilgi		✓
	Segâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Müsteâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hüzzam Makâmı hakkında bilgi		✓
	Eviç Makâmı hakkında bilgi		✓
	Ferahnâk Makâmı hakkında bilgi		✓
	Evcârâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Şedaraban Makâmı hakkında bilgi		✓
	Sûzinâk Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Kürdîli Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Sabâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Bestenigâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Şevkefzâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Dügâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Rûhnuvâz Makâmı hakkında bilgi		✓

Tablo 24. M-2 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Usûl Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4) hakkında bilgi		✓
M-2	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8) hakkında bilgi		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8) hakkında bilgi		✓
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8) hakkında bilgi		✓

Türk Aksağı Usûlü (5/8) hakkında bilgi	✓
Devr-i Hindî Usûlü (7/8) hakkında bilgi	✓
Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16) hakkında bilgi	✓
Düyek Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓
Müsemmen Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) hakkında bilgi	✓
Evfer Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓
Raks Aksağı Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4) hakkında bilgi	✓
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16) hakkında bilgi	✓

Tablo 25. M-2 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usüller Tablosu

Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usüller	Var	Yok	Adet
Nim Sofyan Usûlünde (2/4) Etüt Çalışması	✓		46
Semâî Usûlünde (3/4 - 3/8) Etüt Çalışması	✓		7
Sofyan Usûlünde (4/4 - 12/8) Etüt Çalışması	✓		75
Yürük (Sengin) Semâî Usûlünde (6/4 - 6/8 - 18/8) Etüt Çalışması	✓		8
Türk Aksağı Usûlünde (5/8) Etüt Çalışması	✓		3
Devr-i Hindî Usûlünde (7/8) Etüt Çalışması	✓		2
M-2 Devr-i Turân Usûlünde (7/8 - 7/16) Etüt Çalışması	✓		3
Düyek Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması	✓		3
Müsemmen Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması	✓		3
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) Etüt Çalışması	✓		3
Evfer Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		1
Raks Aksağı Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		2
Oynak Usûlünde (9/8 - 9/4) Etüt Çalışması	✓		1
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlünde (10/8 - 10/16) Etüt Çalışması	✓		2

Tablo 26. M-2 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu

Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri	Var	Yok
Birlik değer	✓	
İkilik değer	✓	
Dörtlük değer	✓	
M-2 Sekizlik değer	✓	
16'lık değer	✓	
32'lik değer	✓	
64'lük değer		✓
Uzatma noktası	✓	

Tablo 27. M-2 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu

Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar	Var	Yok	Adet
Açık tel uygulamalarına yönelik etüt çalışması	✓		21
Pozisyon ve kolon seslerine yönelik etüt çalışması	✓		55
Tonal uygulama	✓		112
Çargâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
Aşkefzâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
M-2 Kürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓		4
Acemaşîrân Makâmında Etüt Çalışması		✓	
Mâhur Makâmında Etüt Çalışması		✓	
Rast Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
Uşşak Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
Bayâtî Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
Hüseyinî Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
Hicaz Humâyun Makâmında Etüt Çalışması		✓	

Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Hicaz Uzzâl Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Zirgüleli Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓	3
Sultânîyegâh Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Ferahfezâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	2
Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓	3
Nevâ Makâmında Etüt Çalışması		✓
İsfahan Makâmında Etüt Çalışması		✓
Muhayyer Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Yegâh Makâmında Etüt Çalışması		✓
Şehnaz Makâmında Etüt Çalışması		✓
Sûzidil Makâmında Etüt Çalışması		✓
Nikriz Makâmında Etüt Çalışması		✓
Zâvil Makâmında Etüt Çalışması		✓
Nihâvend Makâmında Etüt Çalışması	✓	2
Nevêser Makâmında Etüt Çalışması		✓
Karcıgar Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Bayâtî Araban Makâmında Etüt Çalışması		✓
Acemkürdî Makâmında Etüt Çalışması		✓
Muhayyerkürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Tâhir Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Nişâbürek Makâmında Etüt Çalışması	✓	3
Segâh Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Müsteâr Makâmında Etüt Çalışması		✓
Hüzzam Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Eviç Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Ferahnâk Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Evcârâ Makâmında Etüt Çalışması		✓
Şedaraban Makâmında Etüt Çalışması	✓	2
Sûzinâk Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	4
Kürdîli Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	2
Sabâ Makâmında Etüt Çalışması		✓
Bestenigâr Makâmında Etüt Çalışması		✓
Şevkefzâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	2
Dügâh Makâmında Etüt Çalışması		✓
Rühnuvâz Makâmında Etüt Çalışması		✓
Gerdâniye Makâmında Etüt Çalışması		✓
Tâhir Makâmında Etüt Çalışması		✓
Ferahnümâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Hisar Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Gülizâr Makâmında Etüt Çalışması		✓
Acem Makâmında Etüt Çalışması		✓
Arazbâr Makâmında Etüt Çalışması		✓
Irak Makâmında Etüt Çalışması		✓
Sazkâr Makâmında Etüt Çalışması		✓
Dilkeşhâverân Makâmında Etüt Çalışması		✓

Tablo 28. M-2 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

	Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4)	✓	
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
M-2	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	✓	
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)	✓	
	Devr-i Hindî Usûlü (7/8)	✓	
	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)	✓	
	Düyek Usûlü (8/8)	✓	

Müsemmen Usûlü (8/8)		✓
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)	✓	
Evfer Usûlü (9/8)		✓
Raks Aksağı Usûlü (9/8)		✓
Oynak Usûlü (9/8 – 9/4)	✓	
Aksak Semâi (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓	

Tablo 29. M-2 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar		Var	Yok
M-2	Şarkı	✓	
	Türkü	✓	

Tablo 30. M-2 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar		Var	Yok
	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşîrân Makâmı		✓
	Mâhur Makâmı		✓
	Rast Makâmı	✓	
	Uşşak Makâmı		✓
	Hüseyinî Makâmı		✓
	Hicaz Makâmı	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı		✓
	Zirgüleli Hicaz Makâmı		✓
	Sultânîyegâh Makâmı		✓
	Bûselik Makâmı		✓
	Nevâ Makâmı		✓
	İsfahan Makâmı	✓	
	Yegâh Makâmı		✓
	Şehnaz Makâmı	✓	
	Sûzidil Makâmı		✓
	Nikriz Makâmı		✓
	Zâvil Makâmı	✓	
M-2	Nihâvend Makâmı	✓	
	Karcığâr Makâmı	✓	
	Acemkürdî Makâmı	✓	
	Muhayyerkürdî Makâmı		✓
	Nişâbürek Makâmı		✓
	Segâh Makâmı	✓	
	Müsteâr Makâmı		✓
	Hüzzam Makâmı	✓	
	Eviç Makâmı		✓
	Ferahnâk Makâmı		✓
	Evcârâ Makâmı		✓
	Şedaraban Makâmı		✓
	Sûzinâk Makâmı	✓	
	Hicazkâr Makâmı	✓	
	Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓	
	Sabâ Makâmı		✓
	Bestenîgâr Makâmı		✓
	Şevkefzâ Makâmı		✓
	Dügâh Makâmı		✓
	Gerdâniye Makâmı		✓

Tablo 31. M-2 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usüller Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Usüller	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4)	✓	
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	✓	
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	✓	
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)	✓	
M-2	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)	✓	
	Düyek Usûlü (8/8)		✓
	Müsemmen Usûlü (8/8)		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)		✓
	Evfer Usûlü (9/8)		✓
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)		✓

Tablo 32. M-2 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
	Peşrev	✓	
	Saz Semâisi	✓	
M-2	Longa	✓	
	Kanto		✓
	Sirto	✓	
	Oyun Havası	✓	

Tablo 33. M-2 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
	Çargâh Makâmı		✓
	Kürdî Makâmı	✓	
	Acemaşîrân Makâmı		✓
	Mâhur Makâmı	✓	
	Rast Makâmı		✓
	Uşşak Makâmı	✓	
	Bayâtî Makâmı		✓
	Hüseynî Makâmı		✓
	Hicaz Humâyün Makâmı		✓
	Hicaz Makâmı		✓
	Hicaz Uzzâl Makâmı	✓	
	Sultâniyegâh Makâmı	✓	
	Ferahfezâ Makâmı		✓
M-2	Büselik Makâmı	✓	
	Nevâ Makâmı		✓
	İsfahan Makâmı		✓
	Muhayyer Makâmı		✓
	Yegâh Makâmı		✓
	Şehnâz Makâmı		✓
	Sûzidîl Makâmı		✓
	Nikriz Makâmı	✓	
	Zâvil Makâmı		✓
	Nihâvend Makâmı	✓	
	Nevêser Makâmı		✓
	Karcığâr Makâmı		✓
	Bayâtî Araban Makâmı		✓
	Acemkürdî Makâmı		✓
	Muhayyerkürdî Makâmı		✓

Tâhir Bûselik Makâmı		✓
Nişâbürek Makâmı	✓	
Segâh Makâmı		✓
Müsteâr Makâmı		✓
Hüzzam Makâmı		✓
Eviç Makâmı		✓
Ferahnâk Makâmı		✓
Evcârâ Makâmı		✓
Şedaraban Makâmı	✓	
Sûzinâk Makâmı		✓
Hicazkâr Makâmı	✓	
Kürdîli Hicazkâr Makâmı		✓
Sabâ Makâmı		✓
Bestenigâr Makâmı		✓
Şevkefzâ Makâmı		✓
Dügâh Makâmı		✓
Rühnuvâz Makâmı		✓
Gerdâniye Makâmı		✓
Irak Makâmı		✓
Sûz-i Dilâra Makâmı		✓
Dilkeş Haverân Makâmı		✓
Sazkâr Makâmı		✓

Tablo 34. M-2 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu

	Seslendirme ve Süsleme Teknikleri	Var	Yok	Etütlerde Kullanımı	Sözlü Eserlerde Kullanımı	Sözsüz Eserlerde Kullanımı
M-2	Tremolo Uygulaması	✓		✓		✓
	Vibrato Uygulaması		✓			
	Legato Uygulaması	✓		✓	✓	✓
	Staccato Uygulaması	✓		✓		✓
	Glissando Uygulaması		✓	✓		✓
	Extension Uygulaması		✓	✓		✓
	Çarpma Uygulaması		✓	✓	✓	✓
	Mordan Uygulaması		✓			
	Grupetto Uygulaması		✓			
	Tril Uygulaması		✓			
	Flageolet Uygulaması		✓			

3.1.3. M-3'ün İncelenmesi

M-3'ün ilk bölümünde Yazarın hayatının ele alındığı, metodun oluşumu ve bölümleri hakkında bilgilendirmenin yapıldığı, ardından da kuruculuğunu yaptığı Bağdat Konservatuvarı yönetimine verdiği tavsiye niteliğindeki rapora yer verildiği görülmüştür.

M-3'ün ilk konusu olan *Pozisyon* başlığı altında, musiki aleti çalmak isteyenlere seslenildiği, çalışmanın ömür boyu devam edeceği, bunun yanında sabırlı ve kontrollü çalışmanın daima yararlı olacağı, ayrıca ud'un ve mızrabın doğru tutuluşu hakkında bilgilere yer verildiği görülmüştür.

Sol Elin Vaziyeti konusunda, başparmak ve diğer parmakların konumları, kullanımları ve çeşitli püf noktalarına dikkat çekildiği görülmüştür. Her iki konu için de açıklayıcı resimlerin eklenemediği konusunda not düşüldüğü görülmüştür. *Ud'un Akordu* konusunda, tellerin hangi sese akort edileceğinin porte üzerinde gösterildiği, bam telinin ise la (kaba düğâh) ya da sol (kaba rast) seslerine akort edilebileceği uyarısının vurgulandığı görülmüştür. Yine bu konu içerisine, mızrap kullanma konusu ve çeşitli nota değerlerinin mızrapla vuruşlarının gösterildiği çalışmaların da karıştığı tespit edilmiştir.

Parmak Numaraları başlığı altına, birinci parmağın Nevâ ve Düğâh telleri üzerinde birinci pozisyonda kullanılmasına yönelik etütlerin olduğu, buna karşın iki ve üç numaralı parmakların da alıştırmalarda yer aldığı görülmüştür. *Parmak Temrinleri* başlıklı çalışma da ağır ve dikkatli çalışılması ve üzerinde durulması gerekli etütlere yer verildiği görülmüştür.

Mızrap Temrinleri başlıklı çalışmada yer alan etütlerin bazı ölçülerinde üç farklı mızrap vuruşunun da uygulanmasına yer verildiği görülmüştür. *Sükût İşaretleri (Durma İşaretleri)* başlıklı konuyla sus işaretlerinin işlendiği görülmüştür.

Bu konuların ardından, parmak geliştirmeye yönelik birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve karma pozisyon uygulamalarına ve mızrap geliştirmeye yönelik alıştırmalara ve saz eserlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Pozisyon çalışmaları sırasında makam isimleri geçtiği gibi, rast, nihâvend, neveser, zirgülesiz sûzinak, hicazkâr ve mâhur gibi makam dizilerinin parmak çalışmalarına da yer verildiği, fakat makamların oluşum ve özellikleri gibi konulara değinilmediği görülmüştür. Metodun ikinci bölümüne ise farklı bir öğretim yoluyla yeniden başlandığı tespit edilmiştir. İkinci bölümün ilk başlığı olan *Udun Ahengi* konusunda ud'un tarihine dair bir metnin ilave edileceği bilgisinin yanı sıra, boş tellerin makamsal isimlerinin ve harf rumuzlarının, mızrapın alttan veya üstten vurulacağını gösteren işaretlerin tanımlandığı görülmüştür.

29 dersten oluşan ikinci bölümün ilk altı dersinin boş tel çalışmalarına, 7, 8 ve 9. derslerinin boş tel ve 1. Parmak çalışmalarına ayrıldığı, daha sonra ki derslerde de sırasıyla tüm parmak baskılarına yönelik çalışmalara ağırlık verildiği

görülmüştür. Her dersin başında çalışmayla ilgili kısa bilgilerin ve dikkat edilmesi gereken hususların vurgulandığı, özellikle mızrap kullanımına dikkat edildiği görülmüştür. Yine ikinci bölümde *Hicaz Makamı Üzerine Muhtelif Temrinler* adlı konuda, dizi çalışmalarına ve etütlere yer verildiği, ayrıca *mordan* tekniğine dair çalışmaların da bulunduğu görülmüştür. İkinci bölümün sonunda herhangi bir başlığa gerek duymaksızın, Targan'ın orijinal yazımları olduğu vurgulanan usüller konusuna yer verilmiştir. M-3'de bazı dizi, nüans, hız ve süsleme terimlerinin Batı Müziği isimleriyle kullanıldığı tespit edilmiştir. Orijinalinde olmayan ancak olması gereken ses değiştirici işaretler ya da bilgilerin, yine ihtiyaç duyuldukça temrinler (alıştırmalar) hakkında bilgilerin dipnot şeklinde verildiği görülmüştür.

Şerif Muhiddin Targan'ın Eserleri başlıklı 3. Bölümün oldukça seviyeli olan Targan'ın kendi etüt ve saz eserlerinden oluştuğu görülmüştür.

Aşağıda, M-3'ün içerik analizine ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan tablolar bulunmaktadır.

Tablo 35. M-3 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu

1. Alt Problem Başlıkları		Var	Yok
M-3	Ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi		✓
	Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap hakkında bilgi		✓
	Ud'da akort ve düzen hakkında bilgi	✓	
	Ud'da oturuş ve tutuş pozisyonlarına ilişkin bilgi	✓	
	Ud'da pozisyon ve ana kolonlar hakkında bilgi	✓	
	Ud klavyesinde perde düzenleri ile ilgili bilgi		✓
	Ud'da açık (boş) tel çalışmaları hakkında bilgi	✓	
	Ud'da mızrap tutuş ve kullanımı ile ilgili bilgi	✓	
	Metodda görsel anlatım olup-olmadığı		✓

Tablo 36. M-3 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu

2. Alt Problem Kavramları		Var	Yok
M-3	Müzik yazısı		✓
	Süre değerleri	✓	
	Ölçü bilgisi		✓
	Nüans terimleri		✓
	Hız terimleri		✓
	Aralık bilgisi		✓
	TM değiştirme işaretleri		✓
	TM nota isimleri		✓
	Dizi-Gam bilgisi		✓
	Makâm bilgisi		✓
	Usûl bilgisi	✓	
	Form bilgisi		✓

Tablo 37. M-3 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu

	Süre Değerleri Alt Terimleri	Var	Yok
M-3	Birlik değer	✓	
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer		✓
	Uzatma noktası		✓

Tablo 38. M-3 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Ölçü Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-3	2/4'lük ölçü bilgisi		✓
	3/4'lük ölçü bilgisi		✓
	4/4'lük ölçü bilgisi		✓

Tablo 39. M-3 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu

	Nüans Bilgisi Alt Başlıkları	Var	Yok
M-3	Piyano (<i>p</i>)		✓
	Mezzoforte (<i>mf</i>)		✓
	Forte (<i>f</i>)		✓
	Crescendo (<i>cres...</i>)		✓
	Decrescendo (<i>decre...</i>)		✓

Tablo 40. M-3 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Makâm Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-3	Dörtlü ve beşli çeşniler hakkında bilgi		✓
	Çargâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Aşkefzâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Kürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Acemaşîrân Makâmı hakkında bilgi		✓
	Mâhur Makâmı hakkında bilgi		✓
	Rast Makâmı hakkında bilgi		✓
	Uşşak Makâmı hakkında bilgi		✓
	Bayâtî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hüseynî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicaz Humâyun Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicaz Uzzâl Makâmı hakkında bilgi		✓
	Zirgüleli Hicaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Sultâniyegâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Ferahfezâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Büselik Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nevâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	İsfahan Makâmı hakkında bilgi		✓
	Muhayyer Makâmı hakkında bilgi		✓
	Yegâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Şehnaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Sûzidil Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nikriz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Zâvil Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nihâvend Makâmı hakkında bilgi		✓

Nevêser Makâmı hakkında bilgi	✓
Karcıġar Makâmı hakkında bilgi	✓
Bayâtî Araban Makâmı hakkında bilgi	✓
Acemkürdî Makâmı hakkında bilgi	✓
Muhayyerkürdî Makâmı hakkında bilgi	✓
Tâhir Bûselik Makâmı hakkında bilgi	✓
Nişâbürek Makâmı hakkında bilgi	✓
Segâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Müsteâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Hüzzam Makâmı hakkında bilgi	✓
Eviç Makâmı hakkında bilgi	✓
Ferahnâk Makâmı hakkında bilgi	✓
Evcârâ Makâmı hakkında bilgi	✓
şedaraban Makâmı hakkında bilgi	✓
Sûzinâk Makâmı hakkında bilgi	✓
Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Sabâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Bestenigâr Makâmı hakkında bilgi	✓
şevkefzâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Dügâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Rühnuvâz Makâmı hakkında bilgi	✓

Tablo 41. M-3 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Usûl Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4) hakkında bilgi		✓
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8) hakkında bilgi		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8) hakkında bilgi		✓
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8) hakkında bilgi	✓	
	Türk Aksaġı Usûlü (5/8) hakkında bilgi	✓	
	Devr-i Hindî Usûlü (7/8) hakkında bilgi	✓	
M-3	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16) hakkında bilgi		✓
	Düyek Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓	
	Müsemmen Usûlü (8/8) hakkında bilgi		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) hakkında bilgi	✓	
	Evfer Usûlü (9/8) hakkında bilgi		✓
	Raks Aksaġı Usûlü (9/8) hakkında bilgi		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4) hakkında bilgi		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16) hakkında bilgi	✓	

Tablo 42. M-3 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu

	Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller	Var	Yok	Adet
	Nim Sofyan Usûlünde (2/4) Etüt Çalışması	✓		54
	Semâî Usûlünde (3/4 - 3/8) Etüt Çalışması	✓		37
	Sofyan Usûlünde (4/4 - 12/8) Etüt Çalışması	✓		145
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlünde (6/4 - 6/8 - 18/8) Etüt Çalışması	✓		2
	Türk Aksaġı Usûlünde (5/8) Etüt Çalışması		✓	
	Devr-i Hindî Usûlünde (7/8) Etüt Çalışması		✓	
M-3	Devr-i Turân Usûlünde (7/8 - 7/16) Etüt Çalışması		✓	
	Düyek Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması		✓	
	Müsemmen Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması		✓	
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) Etüt Çalışması		✓	
	Evfer Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması		✓	
	Raks Aksaġı Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması		✓	
	Oynak Usûlünde (9/8 - 9/4) Etüt Çalışması		✓	
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlünde (10/8 - 10/16) Etüt Çalışması		✓	

Tablo 43. M-3 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu

Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri		Var	Yok
M-3	Birlik değer	✓	
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer		✓
	Uzatma noktası	✓	

Tablo 44. M-3 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu

Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar		Var	Yok	Adet
M-3	Açık tel uygulamalarına yönelik etüt çalışması	✓		15
	Pozisyon ve kolon seslerine yönelik etüt çalışması	✓		59
	Tonal uygulama	✓		169
	Çargâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Aşkefzâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Kürdî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Acemaşirân Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Mâhur Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Rast Makâmında Etüt Çalışması	✓		18
	Uşşak Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Bayâtî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hüseyinî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Humâyun Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		26
	Hicaz Uzzâl Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Zirgüleli Hicaz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Sultânîyegâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Ferahfezâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Büselik Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nevâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	İsfahan Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Muhayyer Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Yegâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Şehnaz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Sûzidil Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nikriz Makâmında Etüt Çalışması	✓		4
	Zâvil Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Nihâvend Makâmında Etüt Çalışması	✓		6
	Nevêser Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Karcıgar Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Bayâtî Araban Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Acemkürdî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Muhayyerkürdî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Tâhir Büselik Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nişâbürek Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Segâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Müsteâr Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hüzzam Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Eviç Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Ferahnâk Makâmında Etüt Çalışması		✓	
Evcârâ Makâmında Etüt Çalışması		✓		
Şedaraban Makâmında Etüt Çalışması		✓		
Sûzinâk Makâmında Etüt Çalışması	✓		2	
Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		3	

Kürdîli Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓
Sabâ Makâmında Etüt Çalışması	✓
Bestenigâr Makâmında Etüt Çalışması	✓
Şevkefzâ Makâmında Etüt Çalışması	✓
Dügâh Makâmında Etüt Çalışması	✓
Rühnuvâz Makâmında Etüt Çalışması	✓
Gerdâniye Makâmında Etüt Çalışması	✓
Tâhir Makâmında Etüt Çalışması	✓
Ferahnümâ Makâmında Etüt Çalışması	✓
Hisar Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓
Gülizâr Makâmında Etüt Çalışması	✓
Acem Makâmında Etüt Çalışması	✓
Arazbâr Makâmında Etüt Çalışması	✓
Irak Makâmında Etüt Çalışması	✓
Sazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓
Dilkeşhâverân Makâmında Etüt Çalışması	✓

Tablo 45. M-3 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
Nîm Sofyan Usûlü (2/4)		✓
Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	✓	
Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)		✓
Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)		✓
Türk Aksağı Usûlü (5/8)		✓
Devr-i Hindî Usûlü (7/8)		✓
M-3 Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)		✓
Düyek Usûlü (8/8)		✓
Müsemmen Usûlü (8/8)	✓	
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)	✓	
Evfer Usûlü (9/8)		✓
Raks Aksağı Usûlü (9/8)		✓
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)		✓

Tablo 46. M-3 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
M-3 Şarkı	✓	
Türkü		✓

Tablo 47. M-3 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
Kürdî Makâmı		✓
Acemaşîrân Makâmı		✓
Mâhur Makâmı		✓
Rast Makâmı		✓
Uşşak Makâmı		✓
M-3 Hüseyinî Makâmı		✓
Hicaz Makâmı		✓
Hicaz Uzzâl Makâmı		✓
Zirgüleli Hicaz Makâmı		✓
Büselik Makâmı		✓
Nevâ Makâmı		✓
İsfahan Makâmı		✓
Yegâh Makâmı	✓	

Şehnaz Makâmı	✓
Sûzidil Makâmı	✓
Nikriz Makâmı	✓
Zâvil Makâmı	✓
Nihâvend Makâmı	✓
Karcıgar Makâmı	✓
Acemkürdi Makâmı	✓
Muhayyerkürdi Makâmı	✓
Nişâbürek Makâmı	✓
Segâh Makâmı	✓
Müsteâr Makâmı	✓
Hüzzam Makâmı	✓
Eviç Makâmı	✓
Ferahnâk Makâmı	✓
Evcârâ Makâmı	✓
Şedaraban Makâmı	✓
Sûzinâk Makâmı	✓
Hicazkâr Makâmı	✓
Kürdili Hicazkâr Makâmı	✓
Sabâ Makâmı	✓
Bestenigâr Makâmı	✓
Şevkefzâ Makâmı	✓
Dügâh Makâmı	✓
Gerdâniye Makâmı	✓

Tablo 48. M-3 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller		Var	Yok
M-3	Nim Sofyan Usûlü (2/4)	✓	
	Semâi Usûlü (3/4 - 3/8)		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâi Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)		✓
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)		✓
	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)		✓
	Düyek Usûlü (8/8)		✓
	Müsemmen Usûlü (8/8)		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)		✓
	Evfer Usûlü (9/8)		✓
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
	Aksak Semâi (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓	

Tablo 49. M-3 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar		Var	Yok
M-3	Peşrev	✓	
	Saz Semâisi	✓	
	Longa	✓	
	Kanto		✓
	Sirto		✓
	Oyun Havası		✓

Tablo 50. M-3 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar		Var	Yok
M-3	Çargâh Makâmı		✓
	Kürdi Makâmı		✓

Acemaşirân Makâmı	✓
Mâhur Makâmı	✓
Rast Makâmı	✓
Uşşak Makâmı	✓
Bayâtî Makâmı	✓
Hüseynî Makâmı	✓
Hicaz Humâyun Makâmı	✓
Hicaz Makâmı	✓
Hicaz Uzzâl Makâmı	✓
Sultânîyegâh Makâmı	✓
Ferahfezâ Makâmı	✓
Büselik Makâmı	✓
Nevâ Makâmı	✓
İsfahan Makâmı	✓
Muhayyer Makâmı	✓
Yegâh Makâmı	✓
Şehnaz Makâmı	✓
Süzidil Makâmı	✓
Nikriz Makâmı	✓
Zâvil Makâmı	✓
Nihâvend Makâmı	✓
Nevêser Makâmı	✓
Karcıġar Makâmı	✓
Bayâtî Araban Makâmı	✓
Acemkürdî Makâmı	✓
Muhayyerkürdî Makâmı	✓
Tâhir Büselik Makâmı	✓
Nişâbürek Makâmı	✓
Segâh Makâmı	✓
Müsteâr Makâmı	✓
Hüzzam Makâmı	✓
Eviç Makâmı	✓
Ferahnâk Makâmı	✓
Evcârâ Makâmı	✓
Şedaraban Makâmı	✓
Sûzinâk Makâmı	✓
Hicazkâr Makâmı	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓
Sabâ Makâmı	✓
Bestenigâr Makâmı	✓
Şevkefzâ Makâmı	✓
Dügâh Makâmı	✓
Rühnuvâz Makâmı	✓
Gerdâniye Makâmı	✓
İrak Makâmı	✓
Sûz-i Dilâra Makâmı	✓
Dilkeş Haverân Makâmı	✓
Sazkâr Makâmı	✓

Tablo 51. M-3 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu

	Seslendirme ve Süsleme Teknikleri	Var	Yok	Etütlerde Kullanımı	Sözlü Eserlerde Kullanımı	Sözsüz Eserlerde Kullanımı
M-3	Tremolo Uygulaması		✓	✓		✓
	Vibrato Uygulaması	✓				
	Legato Uygulaması	✓		✓	✓	✓
	Staccato Uygulaması	✓			✓	✓
	Glissando Uygulaması		✓	✓		

Extension Uygulaması	✓			
Çarpma Uygulaması	✓	✓		✓
Mordan Uygulaması	✓		✓	✓
Grupetto Uygulaması	✓			
Tril Uygulaması	✓	✓	✓	✓
Flageolet Uygulaması	✓		✓	✓

3.1.4. M-4'ün İncelenmesi

Dört ana bölümden oluşan M-4'ün *Önsöz* kısmında, metodun oluşum safhası, ülkemizde metodik yöntem öncesi eğitim ve metoda ihtiyaç duyulma süreci, metodun içeriği hakkında bilgilerin verildiği, ayrıca metodun oluşumunda emeği geçenlere de teşekkür edildiği görülmüştür.

Yine ilk bölüm öncesinde *Metodun Özellikleri-Çalışma Yolu* ana başlığı altında, eğitim yöntemi, ana bölümlerde yer alan konuların tercih sebepleri, sıralanışı, ayrıca uyulan bazı prensiplerin, doğru ve etkili çalışma yolları ile çeşitli tavsiyelerin de maddeler halinde verildiği konuların yer aldığı görülmüştür. *Metodun Kullanış Şekli-Çalışma Programı* başlıklı konusunda ise I. Bölümdeki “ilk bilgiler ”den sonra, II. ve III. Bölümlerde verilen konuların arasına IV. Bölümden alıştırmaların bir düzen dâhilinde dağıtılacağı belirtilmiştir ve bu dağılımın tablo halinde gösterildiği görülmüştür.

M-4'ün ilk kısmına ait birinci bölüm beş adet konudan oluşmaktadır. Bu konulara yönelik olarak ilk bilgiler adlı birinci bölüm incelendiğinde;

- Ud'u oluşturan elemanların tanıtıldığı,
- Kullanılacak tellerin özellikleri, takılışı ve akort edilişi sırasında dikkat edilmesi gereken püf noktaların vurgulandığı,
- Mızrabın yapılışı, malzemesi ve boyutları hakkında bilgilere yer verildiği,
- Ud seçerken dikkat edilmesi gereken noktaların gerekçeleriyle beraber açıklandığı,
- Ud icrası sırasında karşılaşılan akort tutma, tel yüksekliği gibi problemlerin önemine ve çözümüne dair bilgilere yer verildiği,

- Ud'u çalarken, taşırken ve muhafaza ederken dikkatli olunması gereken hususların vurgulandığı,
- Akort konusunda genel, teorik ve uygulamaya yönelik bilgilere yer verildiği,
- Tel takma konusunda bilgilere yer verildiği,

ayrıca tüm konuların şekillerle desteklendiği görülmüştür.

M-4'ün dört ana konudan oluşan ikinci bölümünde ilk olarak uygulamalı eğitime adım atılan *Açık Teller-Ana Kolonlar* başlığı altında;

- Oturuş ve ud'un tutuluşu,
- Mızrabın tutuluşu ve tellere göre konumu,
- Mızrap vuruş teknikleri

ile ilgili bilgilerin oldukça ayrıntılı bir şekilde aktarıldığı, ud'u çalarken dikkat edilecek hususların maddeler halde sıralandığı, metottaki müzik yazılarında ud için kullanılacak özel işaretlerin tanıtıldığı görülmüştür.

Uygulamalı ud eğitimine *Açık Tellerde İlk Çalışmalar* adlı konuyla başlandığı, tüm tellerde uygulanmak üzere dörtlük ve sekizlik nota değerlerinden oluşan boş tel mızrap çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

Müzik Yazısı Hakkında Özet Bilgiler başlığı altında,

- Porte ve sol anahtarının tanımı, notaların porte üzerindeki yerleri,
- Notaların makamsal isimleri,
- Nota-sus değerleri ve işaretleri,
- Usûl(ölçü)

konularına yer verildiği görülmüştür. Tüm boş tellerde nim sofyan usûlünde hazırlanmış, dörtlük ve sekizlik nota ile dörtlük sustan oluşan etütlerin ardından *Sol El Parmak Baskısı* konusuna geçildiği görülmüştür. Sol el parmak basma tekniğinin, parmakların basmasındaki prensiplerin, yine baskı sırasında omuzun, dirseğin, bileğin ve başparmağın konumlarının oldukça ayrıntılı ve birçok şekilde desteklenerek aktarıldığı görülmüştür.

Ud'daki Sesler Hakkında Ön Bilgi konu başlığıyla koma kavramının, ikili aralık ve değiştirici işaretler tablosunun, Türk Müziği perdeler tablosunun, klavye üzerindeki kolonların ve nota yerlerinin; ayrıca, kolonlara göre parmak numaralarının şekillerle desteklenerek aktarıldığı görülmüştür.

İkinci bölümün en geniş konusu olan *Ana Kolonlar* başlığı altında parmak baskı çalışmalarına ağırlık verildiği görülmüştür.

Sırasıyla;

- Birinci telde II. kolon,
- Birinci telde III. Kolon,
- İkinci telde II. ve III. kolon,
- Üçüncü telde II. ve III. kolon,
- II. ve III. kolondaki diğer sesler (4, 5 ve 6. teller),
- IV. kolondaki sesler (tüm teller),
- I. kolondaki sesler (tüm teller),
- V. kolondaki sesler (tüm teller),

başlıkları altında, kolonlarda yer alan perdelerin tanıtıldığı, parmak çalışmalarına yönelik alıştırma, etüt, gam (dizi) çalışmaları ve örnek eser uygulamalarına yer verildiği, parmak numaralarının ve çalışmalarda dikkat edilecek hususların da sıklıkla belirtildiği görülmüştür. Yine *Ana Kolonlar* konusu içerisinde,

- Metronom,
- Nüans,
- Dizi göçürmesi
- Transpozisyon,
- Uzatma bağı,
- Uzatma noktası,
- Art arda uzatma noktası,
- Açık ve baskılı seslerin seçimi

konuları ile çalışmalarına yer verildiği, sağ el mızrap tekniğini geliştirmeye yönelik çalışmalara, ikilik (iki dörtlük), birlik (dört dörtlük), onaltılık ve otuz ikilik notaların tanımına ve üçlü aralık çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

Makam Hakkında Genel Bilgi başlığı altında ise, makam ve seyir tanımlarının yapıldığı, bileşik, basit ve şed makamlardan söz edildiği, dizileri oluşturan dörtlü ve beşlilerin tanıtıldığı görülmüştür. Dörtlü ve beşli çeşnilerin birleşmesinden basit makamların elde edildiğinin aktarıldığı, akabinde çargâh, kürdi ve buselik makam dizilerinin tüm öğeleriyle (durak, tiz durak, güçlü, yeden) ki bu öğelerin de tanımları yapılarak anlatıldığı görülmüştür.

Eser Üzerinde İncelemelerde; *Makam-Usûl-Form* başlığı altında, Gazi Giray Han'a ait mahur peşrevin makamsal, ritmsel (usûl) ve form bakımından incelemesinin yapıldığı, ardından dizi çalışmalarında dikkat edilmesi gereken noktalara değinildiği *dizi (gam) çalışırken* adlı konuya, usûlleri oluşturan zamanlarda yapılacak kuvvetli ve zayıf vuruşların gösterildiği *kuvvetli-zayıf zamanlar ve mızrap sırası* konularına ve çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

I. Kolondaki Sesler (I. pozisyon) başlığı altında birinci pozisyonda yer alan dört kolona ve bu kolonlara denk gelen dört parmağa ait seslerin gösterildiği tabloya, konuya ilişkin açıklamalara (özellikle de 1.ve 3. parmağın kullanımına ilişkin) ve sonra I. pozisyonda icra edilecek makamlara ve makamsal melodi çalışmalarına yer verildiği görülmüştür. Bölümde yer alan makamların;

- Çargâh
- Aşkefzâ (Aşiranda Kürdi)
- Kürdi
- Acemaşiran
- Yegâh
- Buselik
- Nihavend makamı (fa natürelle) şeklinde sıralandığı,

makamsal tarif, uygulamaya yönelik dizi, etüt ve eser çalışmalarının yanı sıra hız çalışmalarına da önem verildiği tespit edilmiştir.

İkinci bölümün son konusu olan *Pozisyon Değişimi* konusunun,

- Bağlantılı pozisyon değişimi
- Bağlantısız pozisyon değişimi olarak iki alt başlıkta ele alındığı,

örnek çalışmalarla desteklendiği, pozisyon geçişlerinde dikkat edilecek noktaların maddeler halinde verildiği ayrıca, klavyede yer alan tüm pozisyonların gösterildiği tabloya da yer verildiği görülmüştür.

M-4'ün üçüncü bölümünde ana kolonların hemen yanlarından çıkan seslerin ele alındığı *Yan Kolonlar* başlığı altında, IV. ve II. kolonda yer alan seslerin birer koma pestleşmiş hallerinin tablo üzerinde makamsal isimleri ile gösterildiği ve bir koma ses farkının işitsel olarak kavranmasının amaçlandığı baskı çalışmalarına yer verildiği görülmüştür. Bölüm içerisinde;

- Senkop ve triole (üçleme),
- Mızrap sırası başlıklı konuların ele alındığı,

ayrıca on adet basit ve basit özelliği taşıyan makamın;

- Rast
- Uşşak
- Bayâti
- Hüseyini
- Hicaz ailesi
- Buselik
- Muhayyer
- Nevâ
- Karcığar
- Sûz-nâk (Basit Zirgüleli) şeklinde,

yedi adet şed (göçürülmüş) makamın;

- Sultâniyegâh
- Sûzidil
- Nihavend
- Evcâra
- Şedaraban
- Hicazkâr
- Kürdili Hicazkâr şeklinde,

Yirmi iki adet bileşik (mürekkep) makamın;

- Ferahfeza
- Eviç (Evc)
- Bestenigâr
- Ferahnâk
- Şevkefza
- Nikriz
- Acem kürdi
- Muhayyerkürdi
- Sabâ
- Nişaburek
- Segâh
- Hüz zam
- Şehnaz
- Dügâh
- Hisar Buselik
- Neveser
- Isfahan
- Zavil
- Yegâh
- Bayâti Araban
- Tahir Buselik
- Müsteâr şeklinde sıralandığı,

makamsal tarif ve uygulamaya yönelik dizi, etüt, eser çalışmalarının yanı sıra hız çalışmalarına da önem verildiği görülmüştür.

Usûlün Yapısında Üçlü Zaman Grupları (Semâî ve Birleşik Zaman),
başlıkları altında

- Semâî
- Yürük semâî
- Sengin semâî usûllerine,

Usûlün Yapısında İkili ve Üçlü Zaman Grupları başlığı altında ise;

- Türk aksağı
- Devr-i hindi
- Devr-i turan
- Müsemmen
- Aksak
- Evfer
- Raks aksağı
- Oynak
- Aksak semâî-Curcuna usûllerine yer verildiği görülmüştür.

Ayrıca, senkop ritm kalıbının düyek usûlüyle, triole (üçleme) ritim kalıbının da üçlü zaman gruplu usûllerle ilişkilendirildiği, usûllerde yer alan kuvvetli ve zayıf mızrap vuruşlarının da uygulama çalışmalarıyla desteklendiği görülmüştür.

M-4 dördüncü ana bölüm incelemelerinde *Teknik Bölüm* başlığı altında üç konunun yer aldığı, ilk konu olan *Teknik Çalışmalar* başlığı altında sırasıyla;

- Mızrap,
- Dizi,
- Sol el parmak,
- Vibrato,
- Legato,
- Staccato,
- Süslemeler,
- Pozisyon değişimi,
- Portamento-Glissando,
- Armonik sesler çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

İcra İle İlgili Bazı Konular başlığı altında, tellerin farklı akort ve düzenlerinden, parmak baskılarının kişiye göre farklı uyarlanabileceğinden, farklı perdelere aktarımın (transpozisyon) sebep ve uygulanışından, nota ve icra farklılığından, bu farklı icraların çeşitlerinden bahsedildiği, etüt ve eserlerle örneklendirildiği görülmüştür. *Taksim* başlığı altında ise, taksimin form bilgisine, ritmik yapısına, melodik yapısına, taksim yaparken ve çalışırken dikkat edilecek

hususlara değinildiği, çeşitli makamlarda notaya alınmış taksim örneklerine de yer verildiği görülmüştür. M-4 yazarın kendine ait eser ve etütlerinin yer aldığı *Küçük Albüm* adlı bölüm ile son bulmuştur.

Aşağıda, M-4'ün içerik analizine ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan tablolar bulunmaktadır.

Tablo 52. M-4 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu

1. Alt Problem Başlıkları		Var	Yok
M-4	Ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi		✓
	Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap hakkında bilgi	✓	
	Ud'da akort ve düzen hakkında bilgi	✓	
	Ud'da oturuş ve tutuş pozisyonlarına ilişkin bilgi	✓	
	Ud'da pozisyon ve ana kolonlar hakkında bilgi	✓	
	Ud klavyesinde perde düzenleri ile ilgili bilgi	✓	
	Ud'da açık (boş) tel çalışmaları hakkında bilgi	✓	
	Ud'da mızrap tutuş ve kullanımı ile ilgili bilgi	✓	
	Metodda görsel anlatım olup-olmadığı	✓	

Tablo 53. M-4 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu

2. Alt Problem Kavramları		Var	Yok
M-4	Müzik yazısı	✓	
	Süre değerleri	✓	
	Ölçü bilgisi	✓	
	Nüans terimleri	✓	
	Hız terimleri	✓	
	Aralık bilgisi	✓	
	TM değiştirme işaretleri	✓	
	TM nota isimleri	✓	
	Dizi-Gam bilgisi	✓	
	Makâm bilgisi	✓	
	Usûl bilgisi	✓	
	Form bilgisi	✓	

Tablo 54. M-4 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu

Süre Değerleri Alt Terimleri		Var	Yok
M-4	Birlik değer	✓	
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer		✓
	Uzatma noktası	✓	

Tablo 55. M-4 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Ölçü Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-4	2/4'lük ölçü bilgisi	✓	
	3/4'lük ölçü bilgisi	✓	
	4/4'lük ölçü bilgisi	✓	

Tablo 56. M-4 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu

	Nüans Bilgisi Alt Başlıkları	Var	Yok
M-4	Piyano (<i>p</i>)	✓	
	Mezzoforte (<i>mf</i>)	✓	
	Forte (<i>f</i>)	✓	
	Crescendo (<i>cres...</i>)	✓	
	Decrescendo (<i>deces...</i>)	✓	

Tablo 57. M-4 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Makâm Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-4	Dörtlü ve beşli çeşniler hakkında bilgi	✓	
	Çargâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Aşkefzâ Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Kürdî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Acemaşîrân Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Mâhur Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Rast Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Uşşak Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Bayâtî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hüseynî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Humâyun Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Zirgüleli Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Sultâniyegâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Ferahfezâ Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Büselik Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nevâ Makâmı hakkında bilgi	✓	
	İsfahan Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Muhayyer Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Yegâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Şehnaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Sûzidil Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nikriz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Zâvil Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nihâvend Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nevêser Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Karcığar Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Bayâtî Araban Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Acemkürdî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Muhayyerkürdî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Tâhir Büselik Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nişâbürek Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Segâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Müsteâr Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hüzzam Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Eviç Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Ferahnâk Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Evcârâ Makâmı hakkında bilgi	✓	

Şedaraban Makâmı hakkında bilgi	✓
Sûzinâk Makâmı hakkında bilgi	✓
Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Sabâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Bestenigâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Şevkefzâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Dügâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Rühnuvâz Makâmı hakkında bilgi	✓

Tablo 58. M-4 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

Usûl Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
Nim Sofyan Usûlü (2/4) hakkında bilgi	✓	
Semâî Usûlü (3/4 - 3/8) hakkında bilgi	✓	
Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8) hakkında bilgi	✓	
Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8) hakkında bilgi	✓	
Türk Aksağı Usûlü (5/8) hakkında bilgi	✓	
Devr-i Hindî Usûlü (7/8) hakkında bilgi	✓	
M-4 Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16) hakkında bilgi	✓	
Düyek Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓	
Müsemmen Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓	
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) hakkında bilgi	✓	
Evfer Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓	
Raks Aksağı Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓	
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4) hakkında bilgi	✓	
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16) hakkında bilgi	✓	

Tablo 59. M-4 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu

Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller	Var	Yok	Adet
Nim Sofyan Usûlünde (2/4) Etüt Çalışması	✓		58
Semâî Usûlünde (3/4 - 3/8) Etüt Çalışması	✓		21
Sofyan Usûlünde (4/4 - 12/8) Etüt Çalışması	✓		61
Yürük (Sengin) Semâî Usûlünde (6/4 - 6/8 - 18/8) Etüt Çalışması	✓		22
Türk Aksağı Usûlünde (5/8) Etüt Çalışması	✓		17
Devr-i Hindî Usûlünde (7/8) Etüt Çalışması	✓		3
M-4 Devr-i Turân Usûlünde (7/8 - 7/16) Etüt Çalışması	✓		2
Düyek Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması	✓		12
Müsemmen Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması	✓		3
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) Etüt Çalışması	✓		11
Evfer Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		4
Raks Aksağı Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		3
Oynak Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		3
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlünde (10/8 - 10/16) Etüt Çalışması	✓		12

Tablo 60. M-4 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu

Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri	Var	Yok
Birlik değer		✓
İkilik değer	✓	
Dörtlük değer	✓	
M-4 Sekizlik değer	✓	
16'lık değer	✓	
32'lik değer	✓	
64'lük değer		✓
Uzatma noktası	✓	

Tablo 61. M-4 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar	Var	Yok	Adet
	Açık tel uygulamalarına yönelik etüt çalışması	✓		25
	Pozisyon ve kolon seslerine yönelik etüt çalışması	✓		58
	Tonal uygulama	✓		47
	Çargâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		10
	Aşkefzâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		4
	Kürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Acemaşirân Makâmında Etüt Çalışması	✓		6
	Mâhur Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Rast Makâmında Etüt Çalışması	✓		19
	Uşşak Makâmında Etüt Çalışması	✓		11
	Bayâtî Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Hüseynî Makâmında Etüt Çalışması	✓		8
	Hicaz Humâyun Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Hicaz Uzzâl Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Zirgüleli Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Sultânîyegâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Ferahfezâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Bûselik Makâmında Etüt Çalışması	✓		20
	Nevâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	İsfahan Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Muhayyer Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Yegâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		8
	Şehnaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Sûzidil Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Nikriz Makâmında Etüt Çalışması	✓		4
	Zâvil Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
M-4	Nihâvend Makâmında Etüt Çalışması	✓		10
	Nevêser Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Karcıgar Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Bayâtî Araban Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Acemkürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Muhayyerkürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Tâhir Bûselik Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Nişâbürek Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Segâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Müsteâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Hüzzam Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Eviç Makâmında Etüt Çalışması	✓		4
	Ferahnâk Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Evcârâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Şedaraban Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Sûzinâk Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Kürdîli Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		4
	Sabâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Bestenigâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Şevkefzâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Dügâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Rühnuvâz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Gerdâniye Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Tâhir Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Ferahnümâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hisar Bûselik Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Gülizâr Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Acem Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Arazbâr Makâmında Etüt Çalışması		✓	

Irak Makâmında Etüt Çalışması	✓
Sazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓
Dilkeşhâverân Makâmında Etüt Çalışması	✓

Tablo 62. M-4 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller		Var	Yok
M-4	Nim Sofyan Usûlü (2/4)	✓	
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	✓	
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	✓	
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)	✓	
	Devr-i Hindî Usûlü (7/8)	✓	
	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)	✓	
	Düyek Usûlü (8/8)	✓	
	Müsemmen Usûlü (8/8)	✓	
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)	✓	
	Evfer Usûlü (9/8)	✓	
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)	✓	
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)	✓	
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓	

Tablo 63. M-4 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar		Var	Yok
M-4	Şarkı	✓	
	Türkü	✓	

Tablo 64. M-4 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar		Var	Yok
M-4	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşîrân Makâmı		✓
	Mâhur Makâmı		✓
	Rast Makâmı	✓	
	Uşşak Makâmı		✓
	Hüseynî Makâmı	✓	
	Hicaz Makâmı	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı	✓	
	Zirgüleli Hicaz Makâmı		✓
	Bûselik Makâmı	✓	
	Nevâ Makâmı	✓	
	İsfahan Makâmı	✓	
	Yegâh Makâmı		✓
	Şehnaz Makâmı	✓	
	Sûzidil Makâmı	✓	
	Nikriz Makâmı	✓	
	Zâvil Makâmı		✓
	Nihâvend Makâmı		✓
	Karcıgar Makâmı	✓	
	Acemkürdî Makâmı		✓
	Muhayyerkürdî Makâmı		✓
	Nişâbürek Makâmı		✓
	Segâh Makâmı		✓
	Müsteâr Makâmı		✓
	Hüzzam Makâmı		✓

Eviç Makâmı	✓
Ferahnâk Makâmı	✓
Evcârâ Makâmı	✓
Şedaraban Makâmı	✓
Sûzinâk Makâmı	✓
Hicazkâr Makâmı	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓
Sabâ Makâmı	✓
Bestenigâr Makâmı	✓
Şevkefzâ Makâmı	✓
Dügâh Makâmı	✓
Gerdâniye Makâmı	✓

Tablo 65. M-4 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
M-4	Nim Sofyan Usûlü (2/4)	✓	
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	✓	
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	✓	
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)	✓	
	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)	✓	
	Düyek Usûlü (8/8)	✓	
	Müsemmen Usûlü (8/8)	✓	
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)	✓	
	Evfer Usûlü (9/8)	✓	
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)	✓	
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)	✓	
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓	

Tablo 66. M-4 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
M-4	Peşrev	✓	
	Saz Semâîsi	✓	
	Longa		✓
	Kanto		✓
	Sirto	✓	
	Oyun Havası	✓	

Tablo 67. M-4 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
M-4	Çargâh Makâmı		✓
	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşirân Makâmı	✓	
	Mâhur Makâmı		✓
	Rast Makâmı		✓
	Uşşak Makâmı		✓
	Bayâtî Makâmı		✓
	Hüseynî Makâmı	✓	
	Hicaz Humâyun Makâmı	✓	
	Hicaz Makâmı	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı		✓
	Sultâniyegâh Makâmı	✓	

Ferahfezâ Makâmı	✓	
Bûselik Makâmı		✓
Nevâ Makâmı		✓
İsfahan Makâmı		✓
Muhayyer Makâmı		✓
Yegâh Makâmı		✓
Şehnaz Makâmı		✓
Sûzidil Makâmı		✓
Nikriz Makâmı	✓	
Zâvil Makâmı		✓
Nihâvend Makâmı	✓	
Nevêser Makâmı	✓	
Karcıġar Makâmı	✓	
Bayâtî Araban Makâmı	✓	
Acemkürdî Makâmı	✓	
Muhayyerkürdî Makâmı	✓	
Tâhir Bûselik Makâmı	✓	
Nişâbürek Makâmı	✓	
Segâh Makâmı		✓
Müsteâr Makâmı	✓	
Hüzzam Makâmı		✓
Eviç Makâmı	✓	
Ferahnâk Makâmı	✓	
Evcârâ Makâmı	✓	
Şedaraban Makâmı	✓	
Sûzinâk Makâmı	✓	
Hicazkâr Makâmı	✓	
Kürdili Hicazkâr Makâmı	✓	
Sabâ Makâmı	✓	
Bestenigâr Makâmı	✓	
Şevkefzâ Makâmı		✓
Dügâh Makâmı	✓	
Rühnuvâz Makâmı		✓
Gerdâniye Makâmı		✓
Irak Makâmı		✓
Sûz-i Dilâra Makâmı		✓
Dilkeş Haverân Makâmı		✓
Sazkâr Makâmı		✓

Tablo 68. M-4 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu

	Seslendirme ve Süsleme Teknikleri	Var	Yok	Etütlerde Kullanımı	Sözlü Eserlerde Kullanımı	Sözsüz Eserlerde Kullanımı
M-4	Tremolo Uygulaması	✓		✓		✓
	Vibrato Uygulaması	✓		✓		
	Legato Uygulaması	✓		✓		✓
	Staccato Uygulaması	✓		✓		
	Glissando Uygulaması	✓		✓		
	Extension Uygulaması	✓		✓		
	Çarpma Uygulaması	✓		✓		✓
	Mordan Uygulaması	✓		✓		✓
	Grupetto Uygulaması	✓		✓		✓
	Tril Uygulaması	✓		✓		
	Flageolet Uygulaması	✓				

3.1.5. M-5'in İncelenmesi

M-5'in iki kitap olarak hazırlandığı, Ud metodu adı verilen birinci kitabın beş bölümden ve metod içerisindeki etütlerin selendirildiği CD ilavesinden oluştuğu, ud alıştırmaları adı verilen ikinci kitabın ise yedi bölüm olarak hazırlandığı görülmüştür. Birinci kitabın birinci bölümünde *Ud Öğretimindeki İlk Bilgiler* ana başlığı altında altı adet alt başlıklı bölümün yer aldığı görülmüştür.

- *Ud Hakkında Genel Bilgiler* başlıklı bölümde;
  - Kısa tarihçe,
  - Ud'un fiziksel özellikleri'ne
- *Ud Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar* başlıklı bölümde;
  - Ön hazırlık dönemi,
  - Başlangıç dönemi,
  - Gelişme dönemi,
  - Eser icrası - yorumlama - nazarî bilgi konularına yer verildiği görülmüştür.

M-5'in ilk bölümünün diğer alt başlıklarının;

- *Ud Çalarken Vücutun Durumu, Oturuş ve Tutuş Özellikleri*
- *Ud'da Pozisyonlar*
- *Ud Klavyesindeki Nota Yerleri*
- *Boş Tellerde Mızrap Çalışmaları* şeklinde oluştuğu görülmüştür.

M-5 birinci kitap birinci bölüm içeriği incelendiğinde; ud'un tarihçesi ve fiziki yapısı, ud çalarken vücutun durumu ve oturuş ayrıca, hem ud'un hem de mızrabın doğru tutuluşu, ud'da yer alan pozisyonlar ve klavye üzerinde nota yerleri konularına değinildiği, *Boş Tellerde Mızrap Çalışmaları* konusyla da uygulamalı ud eğitimine geçildiği görülmüştür. Bu bölümdeki tüm konuların şekiller ve fotoğraflarla desteklendiği fark edilmiştir.

Birinci kitap ikinci bölümde *1. Pozisyon ve Makam Dizileri* başlığı altında;

- *1. Pozisyon ve Ana Kolonlar*
  - Sol (Gedâniye teli),

- Re (Nevâ) teli,
- Sol ve Re tellerinde çalışmalar,
- La (Dügâh) teli,
- Mi (Hüseynî Aşîran) teli,
- Sol-Re-La-Mi tellerinde melodik çalışmalar,
- Si (Kaba Bûselik teli),
- Fa diyez (Kaba Geveşt) teli konularına,
- *Makam ve Makam Dizilerini Oluşturan Dörtlü-Beşliler*
- *Birinci Pozisyonda Çalınan Çeşitli Makamlar*
  - Çargâh Makamı
  - Aşkefzâ Makamı
  - Ruhnûvaz Makamı
  - Acemaşîran Makamı
  - Mâhûr Makamı
  - Nihâvend Makamı
  - Kürdî makamı konularına yer verildiği görülmüştür.

M-5 birinci kitap ikinci bölümde birinci telden (sol teli) başlanarak tüm tellerde dört parmakla baskı çalışmalarına yer verildiği görülmüştür. Ardından makam ve makam öğelerinin tanımlarının yapıldığı, ikili aralık ve değiştirici işaretlerin, Türk müziği perde isimlerinin, basit makamları oluşturan dörtlü ve beşlilerle beraber bazı mürekkep (bileşik) makamların dörtlü ve beşli çeşnilerinin de ele alındığı görülmüştür. Yine ikinci bölümde *1. Pozisyonda Çalınan Çeşitli Makamlar* başlığı altında sırasıyla; Çargâh, Aşkefzâ, Ruhnevâz, Acemaşîran, Mahur, Nihavend, Buselik ve Kürdi makamlarının ele alındığı, uygulamaya yönelik dizi ve etüt çalışmalarına da yer verildiği görülmüştür.

M-5 birinci kitap *İkinci Pozisyon ve Yan Kolonlar* başlıklı üçüncü bölüm incelendiğinde;

- *İkinci Pozisyonda Çalınan Çeşitli Makamlar ve 5-7-8 ve 9 Zamanlı Usûller*
  - Rast Makamı ve Türk aksağı usûlü,
  - Hüseynî Makamı,

- Bayâtî Makamı,
- Segâh Makamı ve Devr-i Tûran Usûlü,
- Hûzzam makamı ve Devr-i Hindî Usûlü,
- Karcığâr makamı ve Düyek Usûlü,
- Uşşak Makamı ve Müsemmen Usûlü,
- Bestenigâr Makamı,
- Eviç Makamı ve Oynak Usûlü,
- Ferahnâk Makamı konularına,
- *Birinci ve İkinci Pozisyonun Birlikte Kullanıldığı Çeşitli Makamlar ve 9-10 Zamanlı Usûller*
  - Hicaz Makamı,
  - Hümâyun Makamı,
  - Uzzal Makamı,
  - Zirgüleli Hicaz Makamı,
  - Nikriz Makamı,
  - Zâvil Makamı,
  - Sûzinâk Makamı ve Raks Aksağı Usûlü,
  - Hicazkâr Makamı ve Aksak Usûlü,
  - Kürdilihicazkâr Makamı ve Evfer Usûlü,
  - Nihâvend Makamı,
  - Şedarabân Makamı ve Curcuna Usûlü,
  - Neveser Makamı,
  - Ferahfezâ Makamı,
  - Sultâniyegâh Makamı,
  - Dügâh Makamı,
  - Şevkefzâ Makamı konularına yer verildiği görülmüştür.

M-5 üçüncü bölümünün ana başlığı olan *İkinci Pozisyon ve Yan Kolonlar* başlığı altında bu bölümde yapılacak çalışmalar anlatıldıktan sonra, ikinci pozisyonda sol elin duruşu ve elde edilen sesler hakkında resimlerle desteklenen açıklamaların mevcut olduğu görülmüştür. Bu açıklamaların ardından 2. *Pozisyonda Çalınan Çeşitli Makamlar ve 5, 7, 8, 9 Zamanlı Usûller* alt başlığı altındaki bölümlerin uygulamaya yönelik dizi, etüt ve eser çalışmalarıyla da

desteklendiği görülmüştür. *1. ve 2. Pozisyonun Birlikte Kullanıldığı Çeşitli Makamlar ve 9-10 Zamanlı Usûller* alt başlığı altındaki konuların da uygulamaya yönelik dizi, etüt ve eser çalışmalarıyla da desteklendiği görülmüştür.

M-5 birinci kitap *Süslemeler ve Çeşitli İcra Teknikleri* başlıklı dördüncü bölüm incelendiğinde;

- Çarpma,
- Mordan,
- Grupetto,
- Tril,
- Tremolo,
- Glissando,
- Staccatto,
- Vibrato gibi süsleme tekniklerinin tanımlarının yapıldığ ve uygulamalarına yönelik alıştırmalara yer verildiği görülmüştür.

Çeşitli İcra Örnekleri ana başlıklı beşinci bölümde ud metodunda öğrenilen bilgilerin uygulamaya geçirilmesinin amaçlandığı, udun daha işlevsel bir şekilde kullanılabilmesi gerekliliğine dikkat çekilmeye çalışıldığı, pozisyonlar, süslemeler ve çeşitli icra teknikleri açısından düzenlenmiş örnek saz semâîlerine yer verildiği görülmüştür.

M-5 İkinci Kitabın;

1. Parmak Çalışmaları

- Birinci pozisyon çalışmaları,
- İkinci pozisyon çalışmaları,
- Üçüncü pozisyon çalışmaları,
- Dördüncü pozisyon çalışmalarına yönelik konu başlıklarından,

2. Oktav Çalışmaları

3. Arpej Çalışmaları

4. Nüans Çalışmaları

5. Mızrap Çalışmaları

6. Pozisyon Değiştirme Çalışmaları

- Çarpmasız pozisyon değiştirme çalışmaları,
- Çarpmalı pozisyon değiştirme çalışmaları,

7. Çeşitli İcra Teknikleri

- Tremolo çalışmaları,
- Staccato çalışmaları,
- Glissando çalışmaları, başlıklarında hazırlanan yedi bölüm ve bu bölümlere ait dokuz adet alt başlıktan oluşan konuların bulunduğu görülmüştür.

Aşağıda, M-5'in içerik analizine ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan tablolar bulunmaktadır.

Tablo 69. M-5 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu

1. Alt Problem Başlıkları		Var	Yok
M-5	Ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi	✓	
	Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap hakkında bilgi	✓	
	Ud'da akort ve düzen hakkında bilgi		✓
	Ud'da oturuş ve tutuş pozisyonlarına ilişkin bilgi	✓	
	Ud'da pozisyon ve ana kolonlar hakkında bilgi	✓	
	Ud klavyesinde perde düzenleri ile ilgili bilgi	✓	
	Ud'da açık (boş) tel çalışmaları hakkında bilgi	✓	
	Ud'da mızrap tutuş ve kullanımı ile ilgili bilgi	✓	
	Metodda görsel anlatım olup-olmadığı	✓	

Tablo 70. M-5 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu

2. Alt Problem Kavramları		Var	Yok
M-5	Müzik yazısı		✓
	Süre değerleri		✓
	Ölçü bilgisi		✓
	Nüans terimleri		✓
	Hız terimleri		✓
	Aralık bilgisi		✓
	TM değiştirme işaretleri	✓	
	TM nota isimleri	✓	
	Dizi-Gam bilgisi		✓
	Makâm bilgisi	✓	
	Usûl bilgisi	✓	
	Form bilgisi		✓

Tablo 71. M-5 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu

Süre Değerleri Alt Terimleri		Var	Yok
M-5	Birlik değer	✓	
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	

Sekizlik değer	✓
16'lık değer	✓
32'lik değer	✓
64'lük değer	✓
Uzatma noktası	✓

Tablo 72. M-5 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Ölçü Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-5	2/4'lük ölçü bilgisi		✓
	3/4'lük ölçü bilgisi		✓
	4/4'lük ölçü bilgisi		✓

Tablo 73. M-5 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu

	Nüans Bilgisi Alt Başlıkları	Var	Yok
M-5	Piyano (<i>p</i>)	✓	
	Mezzoforte (<i>mf</i>)	✓	
	Forte (<i>f</i>)	✓	
	Crescendo (<i>cres...</i>)	✓	
	Decrescendo (<i>decre...</i>)	✓	

Tablo 74. M-5 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Makâm Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-5	Dörtlü ve beşli çeşniler hakkında bilgi	✓	
	Çargâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Aşkefzâ Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Kürdî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Acemaşirân Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Mâhur Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Rast Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Uşşak Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Bayâtî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hüseynî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Humâyun Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Zirgüleli Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Sultânîyegâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Ferahfezâ Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Büselik Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nevâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	İsfahan Makâmı hakkında bilgi		✓
	Muhayyer Makâmı hakkında bilgi		✓
	Yegâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Şehnaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Süzidil Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nikriz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Zâvil Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nihâvend Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nevêser Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Karcıgar Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Bayâtî Araban Makâmı hakkında bilgi		✓
	Acemkürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Muhayyerkürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Tâhir Büselik Makâmı hakkında bilgi		✓

Nişâbürek Makâmı hakkında bilgi	✓
Segâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Müsteâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Hüzzam Makâmı hakkında bilgi	✓
Eviç Makâmı hakkında bilgi	✓
Ferahnâk Makâmı hakkında bilgi	✓
Evcârâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Şedaraban Makâmı hakkında bilgi	✓
Sûzinâk Makâmı hakkında bilgi	✓
Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Sabâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Bestenigâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Şevkefzâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Dügâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Rühnuvâz Makâmı hakkında bilgi	✓

Tablo 75. M-5 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

Usûl Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
Nim Sofyan Usûlü (2/4) hakkında bilgi		✓
Semâî Usûlü (3/4 - 3/8) hakkında bilgi		✓
Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8) hakkında bilgi	✓	
Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8) hakkında bilgi	✓	
Türk Aksağı Usûlü (5/8) hakkında bilgi	✓	
Devr-i Hindî Usûlü (7/8) hakkında bilgi	✓	
M-5 Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16) hakkında bilgi		✓
Düyek Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓	
Müsemmen Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓	
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) hakkında bilgi	✓	
Evfer Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓	
Raks Aksağı Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓	
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4) hakkında bilgi	✓	
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16) hakkında bilgi	✓	

Tablo 76. M-5 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu

Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller	Var	Yok	Adet
Nim Sofyan Usûlünde (2/4) Etüt Çalışması	✓		121
Semâî Usûlünde (3/4 - 3/8) Etüt Çalışması	✓		8
Sofyan Usûlünde (4/4 - 12/8) Etüt Çalışması	✓		41
Yürük (Sengin) Semâî Usûlünde (6/4 - 6/8 - 18/8) Etüt Çalışması	✓		4
Türk Aksağı Usûlünde (5/8) Etüt Çalışması	✓		5
Devr-i Hindî Usûlünde (7/8) Etüt Çalışması	✓		1
M-5 Devr-i Turân Usûlünde (7/8 - 7/16) Etüt Çalışması	✓		1
Düyek Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması	✓		1
Müsemmen Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması	✓		2
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) Etüt Çalışması	✓		2
Evfer Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		3
Raks Aksağı Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		1
Oynak Usûlünde (9/8 - 9/4) Etüt Çalışması	✓		1
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlünde (10/8 - 10/16) Etüt Çalışması	✓		8

Tablo 77. M-5 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu

	Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri	Var	Yok
	Birlik değer		✓
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
M-5	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer		✓
	Uzatma noktası	✓	

Tablo 78. M-5 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar	Var	Yok	Adet
	Açık tel uygulamalarına yönelik etüt çalışması	✓		24
	Pozisyon ve kolon seslerine yönelik etüt çalışması	✓		99
	Tonal uygulama	✓		57
	Çargâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Aşkefzâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Kürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Acemaşirân Makâmında Etüt Çalışması	✓		6
	Mâhur Makâmında Etüt Çalışması	✓		5
	Rast Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Uşşak Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Bayâtî Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Hüseynî Makâmında Etüt Çalışması	✓		4
	Hicaz Humâyun Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Hicaz Uzzâl Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Zirgüleli Hicaz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Sultânîyegâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Ferahfezâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Nevâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
M-5	İsfahan Makâmında Etüt Çalışması	✓		
	Muhayyer Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Yegâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		
	Şehnaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Sûzidil Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Nikriz Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Zâvil Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nihâvend Makâmında Etüt Çalışması	✓		6
	Nevêser Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Karcıgar Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Bayâtî Araban Makâmında Etüt Çalışması	✓		
	Acemkürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Muhayyerkürdî Makâmında Etüt Çalışması âmı		✓	
	Tâhir Büselik Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nişâbürek Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Segâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		4
	Müsteâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		
	Hüzzam Makâmında Etüt Çalışması	✓		4
	Eviç Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Ferahnâk Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Evcârâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Şedaraban Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Sûzinâk Makâmında Etüt Çalışması	✓		1

Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Kürdîli Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	4
Sabâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	2
Bestenigâr Makâmında Etüt Çalışması		✓
Şevkefzâ Makâmında Etüt Çalışması		✓
Dügâh Makâmında Etüt Çalışması		✓
Rühnuvâz Makâmında Etüt Çalışması	✓	2
Gerdâniye Makâmında Etüt Çalışması		✓
Tâhir Makâmında Etüt Çalışması		✓
Ferahnümâ Makâmında Etüt Çalışması		✓
Hisar Bûselik Makâmında Etüt Çalışması		✓
Gülizâr Makâmında Etüt Çalışması		✓
Acem Makâmında Etüt Çalışması		✓
Arazbâr Makâmında Etüt Çalışması		✓
Irak Makâmında Etüt Çalışması		✓
Sazkâr Makâmında Etüt Çalışması		✓
Dilkeşhâverân Makâmında Etüt Çalışması		✓

Tablo 79. M-5 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller		Var	Yok
M-5	Nîm Sofyan Usûlü (2/4)		✓
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	✓	
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	✓	
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)	✓	
	Devr-i Hindî Usûlü (7/8)	✓	
	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)		✓
	Düyek Usûlü (8/8)	✓	
	Müsemmen Usûlü (8/8)	✓	
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)	✓	
	Evfer Usûlü (9/8)		✓
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)		✓

Tablo 80. M-5 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar		Var	Yok
M-5	Şarkı	✓	
	Türkü	✓	

Tablo 81. M-5 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar		Var	Yok
M-5	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşîrân Makâmı		✓
	Mâhur Makâmı	✓	
	Rast Makâmı		✓
	Uşşak Makâmı	✓	
	Hüseynî Makâmı		✓
	Hicaz Makâmı	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı	✓	
	Zirgüleli Hicaz Makâmı	✓	
	Bûselik Makâmı		✓

Nevâ Makâmı	✓
İsfahan Makâmı	✓
Yegâh Makâmı	✓
Şehnâz Makâmı	✓
Sûzidîl Makâmı	✓
Nikriz Makâmı	✓
Zâvil Makâmı	✓
Nihâvend Makâmı	✓
Karcıġar Makâmı	✓
Acemkürdî Makâmı	✓
Muhayyerkürdî Makâmı	✓
Nişâbürek Makâmı	✓
Segâh Makâmı	✓
Müsteâr Makâmı	✓
Hüzzam Makâmı	✓
Eviç Makâmı	✓
Ferahnâk Makâmı	✓
Evcârâ Makâmı	✓
Şedaraban Makâmı	✓
Sûzinâk Makâmı	✓
Hicazkâr Makâmı	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓
Sabâ Makâmı	✓
Bestenigâr Makâmı	✓
Şevkefzâ Makâmı	✓
Dügâh Makâmı	✓
Gerdâniye Makâmı	✓

Tablo 82. M-5 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4)	✓	
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	✓	
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	✓	
	Türk Aksaġı Usûlü (5/8)	✓	
M-5	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)	✓	
	Düyek Usûlü (8/8)	✓	
	Müsemmen Usûlü (8/8)	✓	
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)		✓
	Evfer Usûlü (9/8)	✓	
	Raks Aksaġı Usûlü (9/8)		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓	

Tablo 83. M-5 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
	Peşrev	✓	
	Saz Semâîsi	✓	
M-5	Longa	✓	
	Kanto		✓
	Sirto	✓	
	Oyun Havası	✓	

Tablo 84. M-5 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
Çargâh Makâmı		✓
Kürdî Makâmı	✓	
Acemaşîrân Makâmı	✓	
Mâhur Makâmı	✓	
Rast Makâmı	✓	
Uşşak Makâmı		✓
Bayâtî Makâmı	✓	
Hüseynî Makâmı	✓	
Hicaz Humâyun Makâmı	✓	
Hicaz Makâmı	✓	
Hicaz Uzzâl Makâmı	✓	
Sultâniyegâh Makâmı	✓	
Ferahfezâ Makâmı	✓	
Büselik Makâmı	✓	
Nevâ Makâmı		✓
İsfahan Makâmı		✓
Muhayyer Makâmı	✓	
Yegâh Makâmı		✓
Şehnaz Makâmı	✓	
Sûzidil Makâmı	✓	
Nikriz Makâmı	✓	
Zâvil Makâmı		✓
Nihâvend Makâmı	✓	
Nevêser Makâmı	✓	
M-5 Karcıgar Makâmı	✓	
Bayâtî Araban Makâmı		✓
Acemkürdî Makâmı	✓	
Muhayyerkürdî Makâmı	✓	
Tâhir Büselik Makâmı		✓
Nişâbürek Makâmı		✓
Segâh Makâmı	✓	
Müsteâr Makâmı		✓
Hüzzam Makâmı	✓	
Eviç Makâmı	✓	
Ferahnâk Makâmı		✓
Evcârâ Makâmı	✓	
Şedaraban Makâmı	✓	
Sûzinâk Makâmı		✓
Hicazkâr Makâmı	✓	
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓	
Sabâ Makâmı		✓
Bestenigâr Makâmı	✓	
Şevkefzâ Makâmı	✓	
Dügâh Makâmı		✓
Rühnuvâz Makâmı		✓
Gerdâniye Makâmı		✓
İrak Makâmı		✓
Sûz-i Dilâra Makâmı		✓
Dilkeş Haverân Makâmı		✓
Sazkâr Makâmı		✓

Tablo 85. M-5 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu

	Seslendirme ve Süsleme Teknikleri	Var	Yok	Etütlerde Kullanımı	Sözlü Eserlerde Kullanımı	Sözsüz Eserlerde Kullanımı
M-5	Tremolo Uygulaması	✓		✓		
	Vibrato Uygulaması	✓		✓		
	Legato Uygulaması	✓		✓		✓
	Staccato Uygulaması	✓		✓		✓
	Glissando Uygulaması	✓		✓		
	Extension Uygulaması	✓		✓		
	Çarpma Uygulaması	✓		✓		✓
	Mordan Uygulaması	✓		✓		
	Grupetto Uygulaması	✓		✓		
	Tril Uygulaması	✓		✓		✓
Flageolet Uygulaması	✓					

3.1.6. M-6'nın İncelenmesi

On yedi bölümden oluşan metodun önsözünde, metodun oluşum safhası ve amacı, metodun bölümleri ve bölümlerde yer alan konuların aktarıldığı, ayrıca metodun oluşumunda emeği geçenlere de teşekkür edildiği görülmüştür.

M-6'nın birinci bölümünde yer alan *Ud Hakkında Bilgiler* başlığı altında udun yapısı, bölümleri ve sol elin klavye üzerindeki konumuna ilişkin bilgiler verildiği ayrıca, udun bölümleri, çeşitli açılardan görünümü, doğru oturuş ve tutuş pozisyonlarının gösterildiği fotoğraflara yer verildiği görülmüştür.

M-6'nın ikinci bölümünde

- Ud seçiminde dikkat edilecek bazı hususlara,
- Ud kullanımına ilişkin önemli püf noktalarına,
- Ud akordunun yapılışı ve püf noktalarına,
- Akort cihazı kullanımına ilişkin konulara yer verildiği görülmüştür.

M-6'nın üçüncü bölümünde

- Sol el çalışmalarında dikkat edilmesi gereken önemli hususlar,
- Sağ el çalışmalarında dikkat edilmesi gereken önemli hususlar,
- Genel olarak ud çalışmalarında dikkat edilmesi gereken hususların

maddeler halinde ele alındığı, dördüncü bölümünde müzik parçalarının ifadesine ilişkin nüans terimlerinin tanıtıldığı, ud çalma ve çalışmaya ilişkin genel uyarıların maddeler halinde sıralandığı görülmüştür.

M-6'nın beşinci bölümünde *Türk Müziği Nazariyatı* ana başlığı altında

- Müzik
- Sesin özellikleri
- Koma
- Porte
- Nota (Türk müziğindeki makamsal isimleriyle)
- Anahtarlar
- Sus işaretleri
- Ölçü (ölçü rakamları, ölçü çizgisi, dolap işareti)
- Donanım (armür)
- Ses (şiddeti) nüansları
- Değiştirme işaretleri ve yazım kuralları
- Türk müziği ses değiştirme işaretleri genel tablosu
- Dönüş işaretleri
- Kromatik
- Donanım
- Çarpma
- Dizi (çıkıcı dizi, inici dizi)
- Çoğaltma noktası
- Çoğaltma bağı
- Türk sanat müziğinde basit makamların oluşmasında kullanılan tam dördü ve tam beşliler
- Özel dördü ve beşliler
- Basit makam dizileri
- Şed makam dizileri
- Bileşik makam dizileri

konularının şekillerle ve tablolarla desteklenerek açıklandığı görülmüştür.

M-6'nın altıncı bölümünde *Usûller* konusunun ele alındığı, gerekli tanımlardan ve uyarılardan sonra 2 zamanlıdan 15 zamanlıya kadar toplam otuz adet usûlün darp tablolarıyla beraber aktarıldığı görülmüştür.

M-6'nın yedinci bölümünde *Pratik Nota Öğretimi* başlığı altında, çeşitli nota değerleri ve nokta işaretinin birleşmesiyle oluşan dörtlük (bir vuruş) nota değerindeki ritim kalıplarının aktarıldığı görülmüştür.

M-6'nın sekizinci bölümünde *Formlar* başlığı altında, Saz ve söz musikimize ait formların tanıtıldığı görülmüştür.

M-6'nın dokuzuncu bölümüyle beraber *Ud Dersleri* başlığıyla uygulamalı eğitime geçildiği, bölüm içerisinde 7 dersin olduğu, birinci ders öncesi bona ve metronom konularına değinildiği görülmüştür.

Sağ El Etütleri başlığı altında kullanılacak mızrabın özellikleri, tutuş ve kullanımına yönelik tavsiyelerin ve birbirine komşu tellerde uygulanacak etütlere yönelik açıklamaların maddeler halinde sıralandığı görülmüştür.

Başlangıçta udun telleri ve klavyesinin standartlara uygun olarak anlatılacağına, ilerleyen derslerde ise insan sesine daha yakın dört ses transpoze yöntemiyle udu kullanmaya yönelik bilgilerin olacağına dair not düşüldüğü görülmüştür.

Sol El Etütleri başlığı altında parmak numaralarıyla beraber değişik versiyonlarda her telde uygulanacak etütler ve çalışma şeklinin maddeler halinde, notalara yer vermeden aktarıldığı görülmüştür.

Birinci derste, donanım ve vuruş konularının ele alındığı, iki, bir, yarım ve çeyrek vuruşlara dair alıştırmalara yer verildiği görülmüştür.

Diğer derslerde iki, bir, yarım ve çeyrek vuruşluk notalardan oluşan, üçlü, dörtlü, beşli, altılı ve yedili aralıklarla çıkıcı ve inici özellik gösteren alıştırmalara, ayrıca en üstteki kaba geveşt telinden başlayarak en alt tel olan gerdaniye teline kadar tüm teller üzerinde icra edilecek etütlere yer verildiği görülmüştür.

Dersler ve tel çalışmaları arasında, *Değiştirme İşaretleri*, *Udda Pozisyonlar*, *Nokta*, *Senkop* ve *Üçleme* konularına yer verildiği, bu konuların da etütlerle desteklendiği görülmüştür.

M-6'nın onuncu bölümünde *Makamlar* ana başlığı altında basit, şed ve mürekkebe (bileşik) makamların aktarıldığı, makamsal bir dizide önemli perdelerin açıklandığı, karar çeşitleri ve donanım hakkında bilgilere yer verildiği görülmüştür.

M-6'nın onbirinci bölümünde basit makamlardan sırasıyla;

- Rast
- Hüseyini
- Uşşak
- Nevâ
- Buselik
- Karcığar
- Basit Suzinak
- Kürdi
- Çargâh
- Hicaz
- Hicaz Hümâyun
- Zirgüleli Hicaz
- Muhayyer

makamlarına yer verildiği, makam dizilerinin tanıtıldığı, uygulamaya yönelik sözlü ve sözsüz eserlere de yer verildiği görülmüştür.

M-6'nın onikinci bölümünde şed makamlardan sırasıyla;

- Nihavend
- Acemaşiran
- Acemkürdi
- Mahur

makamlarına yer verildiği, makam dizilerinin tanıtıldığı, uygulamaya yönelik sözlü ve sözsüz eserlere de yer verildiği görülmüştür.

M-6'nın onüçüncü bölümünde şed makamlardan sırasıyla;

- Sazkâr
- Yegâh
- Isfahan
- Bestenigâr
- Dügâh
- Nişâburek
- Müsteâr
- Ferahnâk
- Dilkeş-heveran
- Şevkefza
- Zavil
- Bayâtiaraban
- Ferahfezâ
- Gülizâr
- Gerdaniye
- Eviç
- Segah
- Saba
- Hüz zam
- Hicazkâr
- Kürdi'lihicazkâr
- Neveser
- Şedaraban
- Sûzidil
- Evcâra
- Sultâniyegâh
- Nikriz
- Muhayyer kürdi

- Şehnaz

makamlarına yer verildiği, makam dizilerinin tanıtıldığı, uygulamaya yönelik sözlü ve sözsüz eserlere de yer verildiği görülmüştür.

M-6'nın ondördüncü bölümünde çeşitli süsleme ve icra tekniklerinin ele alındığı, İcra tekniklerinin;

- Tremolo
- Vibrato
- Legato
- Staccato (Kesik İcra)

Süslemelerin;

- Çarpma
- Çift Çarpma (Mordan)
- Üç Nota (Grupetto)
- Tril
- Portamento-Glissando (Ses Taşınması-Ses Kaydırma)

şeklinde sıralandığı, ayrıca tekniklerin çeşitleriyle beraber ayrıntılı bir şekilde açıklandığı, etüt ve eserlerle örneklendirildiği, bunların dışında *Bir Notanın Farklı İcra Şekilleri*, *Oktav Çalışmaları* ve *Dem Tutmak* başlıklı konulara da değinildiği görülmüştür.

M-6'nın onbeşinci bölümünde *Taksim* konusunun ele alındığı, ilk olarak taksim çeşitlerinin açıklandığı, sonrasında teknik ve estetik boyutlarına değinildiği, taksime başlamadan önce ve taksim sırasında yapılması gerekenlerin maddeler halde sıralandığı, Rast makamında taksim örneğine yer verildiği görülmüştür.

M-6'nın onaltıncı bölümünde sıklıkla kullanılmakta olan elli yedi adet makama ait seyir örneklerine yer verildiği görülmüştür.

M-6' nın on yedinci ve son bölümünde *Çeşitli İcra Örnekleri* başlığı altında sırasıyla;

- Hicaz Oyun Havası (Mandra)
- Hicaz Saz Semâîsi (Refik Talat Alpman)
- Ferahfeza Saz Semâîsi (Şerif Muhiddin Targan)
- Hüzzam Peşrev (Seyfettin Osmanoğlu)
- Suz-i Dil Saz Semâîsi (Fahri Kopuz-Sedat Öztoprak)

eser notalarına yer verildiği görülmüştür.

Aşağıda, M-6'nın içerik analizine ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan tablolar bulunmaktadır.

Tablo 86. M-6 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu

1. Alt Problem Başlıkları		Var	Yok
M-6	Ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi		✓
	Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap hakkında bilgi	✓	
	Ud'da akort ve düzen hakkında bilgi	✓	
	Ud'da oturuş ve tutuş pozisyonlarına ilişkin bilgi	✓	
	Ud'da pozisyon ve ana kolonlar hakkında bilgi	✓	
	Ud klavyesinde perde düzenleri ile ilgili bilgi	✓	
	Ud'da açık (boş) tel çalışmaları hakkında bilgi	✓	
	Ud'da mızrap tutuş ve kullanımı ile ilgili bilgi	✓	
	Metodda görsel anlatım olup-olmadığı	✓	

Tablo 87. M-6 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu

2. Alt Problem Kavramları		Var	Yok
M-6	Müzik yazısı	✓	
	Süre değerleri	✓	
	Ölçü bilgisi	✓	
	Nüans terimleri	✓	
	Hız terimleri		✓
	Aralık bilgisi		✓
	TM değiştirme işaretleri	✓	
	TM nota isimleri	✓	
	Dizi-Gam bilgisi		✓
	Makâm bilgisi	✓	
	Usûl bilgisi	✓	
	Form bilgisi	✓	

Tablo 88. M-6 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu

Süre Değerleri Alt Terimleri		Var	Yok
M-6	Birlik değer	✓	
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer	✓	
	Uzatma noktası	✓	

Tablo 89. M-6 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Ölçü Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-6	2/4'lük ölçü bilgisi		✓
	3/4'lük ölçü bilgisi		✓
	4/4'lük ölçü bilgisi	✓	

Tablo 90. M-6 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu

	Nüans Bilgisi Alt Başlıkları	Var	Yok
M-6	Piyano (<i>p</i>)	✓	
	Mezzoforte (<i>mf</i>)	✓	
	Forte (<i>f</i>)	✓	
	Crescendo (<i>cres...</i>)	✓	
	Decrescendo (<i>deces...</i>)	✓	

Tablo 91. M-6 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Makâm Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
M-6	Dörtlü ve beşli çeşniler hakkında bilgi	✓	
	Çargâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Aşkefzâ Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Kürdî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Acemaşîrân Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Mâhur Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Rast Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Uşşak Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Bayâtî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hüseynî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Humâyun Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı hakkında bilgi		✓
	Zirgüleli Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Sultâniyegâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Ferahfezâ Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Büselik Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nevâ Makâmı hakkında bilgi	✓	
	İsfahan Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Muhayyer Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Yegâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Şehnaz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Sûzidil Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nikriz Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Zâvil Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nihâvend Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Nevêser Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Karcığar Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Bayâtî Araban Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Acemkürdî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Muhayyerkürdî Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Tâhir Büselik Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nişâbürek Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Segâh Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Müsteâr Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Hüzzam Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Eviç Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Ferahnâk Makâmı hakkında bilgi	✓	
	Evcârâ Makâmı hakkında bilgi	✓	

Şedaraban Makâmı hakkında bilgi	✓
Sûzinâk Makâmı hakkında bilgi	✓
Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Sabâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Bestenigâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Şevkefzâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Dügâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Rühnuvâz Makâmı hakkında bilgi	✓

Tablo 92. M-6 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

Usûl Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
Nim Sofyan Usûlü (2/4) hakkında bilgi	✓	
Semâî Usûlü (3/4 - 3/8) hakkında bilgi	✓	
Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8) hakkında bilgi	✓	
Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8) hakkında bilgi	✓	
Türk Aksağı Usûlü (5/8) hakkında bilgi	✓	
Devr-i Hindî Usûlü (7/8) hakkında bilgi	✓	
M-6 Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16) hakkında bilgi	✓	
Düyek Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓	
Müsemmen Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓	
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) hakkında bilgi	✓	
Evfer Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓	
Raks Aksağı Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓	
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4) hakkında bilgi	✓	
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16) hakkında bilgi	✓	

Tablo 93. M-6 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu

Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller	Var	Yok	Adet
Nim Sofyan Usûlünde (2/4) Etüt Çalışması	✓		67
Semâî Usûlünde (3/4 - 3/8) Etüt Çalışması		✓	
Sofyan Usûlünde (4/4 - 12/8) Etüt Çalışması	✓		118
Yürük (Sengin) Semâî Usûlünde (6/4 - 6/8 - 18/8) Etüt Çalışması	✓		1
Türk Aksağı Usûlünde (5/8) Etüt Çalışması		✓	
Devr-i Hindî Usûlünde (7/8) Etüt Çalışması		✓	
M-6 Devr-i Turân Usûlünde (7/8 - 7/16) Etüt Çalışması	✓		1
Düyek Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması		✓	
Müsemmen Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması		✓	
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) Etüt Çalışması	✓		2
Evfer Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması		✓	
Raks Aksağı Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması		✓	
Oynak Usûlünde (9/8 - 9/4) Etüt Çalışması		✓	
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlünde (10/8 - 10/16) Etüt Çalışması	✓		2

Tablo 94. M-6 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu

Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri	Var	Yok
Birlik değer	✓	
İkilik değer	✓	
Dörtlük değer	✓	
M-6 Sekizlik değer	✓	
16'lık değer	✓	
32'lik değer	✓	
64'lük değer		✓
Uzatma noktası	✓	

Tablo 95. M-6 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar	Var	Yok	Adet
	Açık tel uygulamalarına yönelik etüt çalışması		✓	
	Pozisyon ve kolon seslerine yönelik etüt çalışması	✓		20
	Tonal uygulama	✓		104
	Çargâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Aşkefzâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Kürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Acemaşirân Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Mâhur Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Rast Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Uşşak Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Bayâtî Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Hüseyinî Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Hicaz Humâyun Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Hicaz Uzzâl Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Zirgüleli Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Sultânîyegâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Ferahfezâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Nevâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	İsfahan Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Muhayyer Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Yegâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Şehnaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Sûzidil Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Nikriz Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Zâvil Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
M-6	Nihâvend Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Nevêser Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Karcıgar Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Bayâtî Araban Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Acemkürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Muhayyerkürdî Makâmında Etüt Çalışması âmu		✓	
	Tâhir Büselik Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Nişâbürek Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Segâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Müsteâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Hüzzam Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Eviç Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Ferahnâk Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Evcârâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Şedaraban Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Sûzinâk Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Kürdîli Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Sabâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Bestenigâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Şevkefzâ Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Dügâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Rühnuvâz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Gerdâniye Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Tâhir Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Ferahnümâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hisar Büselik Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Gülizâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Acem Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Arazbâr Makâmında Etüt Çalışması	✓		1

Irak Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Sazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Dilkeşhâverân Makâmında Etüt Çalışması	✓	1

Tablo 96. M-6 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

	Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4)	✓	
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	✓	
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)		✓
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)		✓
	Devr-i Hindî Usûlü (7/8)	✓	
M-6	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)		✓
	Düyek Usûlü (8/8)	✓	
	Müsemmen Usûlü (8/8)		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)	✓	
	Evfer Usûlü (9/8)		✓
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)	✓	
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)		✓

Tablo 97. M-6 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

	Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
M-6	Şarkı	✓	
	Türkü	✓	

Tablo 98. M-6 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
	Kürdî Makâmı	✓	
	Acemaşîrân Makâmı		✓
	Mâhur Makâmı		✓
	Rast Makâmı	✓	
	Uşşak Makâmı	✓	
	Hüseyinî Makâmı	✓	
	Hicaz Makâmı	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı	✓	
	Zirgüleli Hicaz Makâmı	✓	
	Bûselik Makâmı	✓	
	Nevâ Makâmı		✓
M-6	İsfahan Makâmı		✓
	Yegâh Makâmı		✓
	Şehnaz Makâmı		✓
	Süzidil Makâmı		✓
	Nikriz Makâmı	✓	
	Zâvil Makâmı		✓
	Nihâvend Makâmı	✓	
	Karcıgar Makâmı		✓
	Acemkürdî Makâmı	✓	
	Muhayyerkürdî Makâmı	✓	
	Nişâbürek Makâmı		✓
	Segâh Makâmı	✓	
	Müsteâr Makâmı		✓

Hüzzam Makâmı	✓	
Eviç Makâmı	✓	
Ferahnâk Makâmı		✓
Evcârâ Makâmı	✓	
Şedaraban Makâmı	✓	
Sûzinâk Makâmı	✓	
Hicazkâr Makâmı		✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓	
Sabâ Makâmı		✓
Bestenigâr Makâmı	✓	
Şevkefzâ Makâmı	✓	
Dügâh Makâmı	✓	
Gerdâniye Makâmı	✓	

Tablo 99. M-6 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4)		✓
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 – 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	✓	
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)		✓
M-6	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)	✓	
	Düyek Usûlü (8/8)	✓	
	Müsemmen Usûlü (8/8)		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)		✓
	Evfer Usûlü (9/8)		✓
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)		✓
	Oynak Usûlü (9/8 – 9/4)		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓	

Tablo 100. M-6 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
	Peşrev	✓	
	Saz Semâîsi	✓	
M-6	Longa	✓	
	Kanto	✓	
	Sirto	✓	
	Oyun Havası	✓	

Tablo 101. M-6 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
	Çargâh Makâmı	✓	
	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşirân Makâmı	✓	
	Mâhur Makâmı	✓	
M-6	Rast Makâmı	✓	
	Uşşak Makâmı	✓	
	Bayâtî Makâmı		✓
	Hüseynî Makâmı	✓	
	Hicaz Humâyun Makâmı	✓	
	Hicaz Makâmı	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı		✓

Sultâniyegâh Makâmı	✓
Ferahfezâ Makâmı	✓
Büselik Makâmı	✓
Nevâ Makâmı	✓
İsfahan Makâmı	✓
Muhayyer Makâmı	✓
Yegâh Makâmı	✓
Şehnâz Makâmı	✓
Sûzidil Makâmı	✓
Nikriz Makâmı	✓
Zâvil Makâmı	✓
Nihâvend Makâmı	✓
Nevêser Makâmı	✓
Karcıġar Makâmı	✓
Bayâtî Araban Makâmı	✓
Acemkürdî Makâmı	✓
Muhayyerkürdî Makâmı	✓
Tâhir Büselik Makâmı	✓
Nişâbürek Makâmı	✓
Segâh Makâmı	✓
Müsteâr Makâmı	✓
Hüzzam Makâmı	✓
Eviç Makâmı	✓
Ferahnâk Makâmı	✓
Evcârâ Makâmı	✓
Şedaraban Makâmı	✓
Sûzinâk Makâmı	✓
Hicazkâr Makâmı	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓
Sabâ Makâmı	✓
Bestenigâr Makâmı	✓
Şevkefzâ Makâmı	✓
Dügâh Makâmı	✓
Rühnuvâz Makâmı	✓
Gerdâniye Makâmı	✓
Irak Makâmı	✓
Sûz-i Dilâra Makâmı	✓
Dilkeş Haverân Makâmı	✓
Sazkâr Makâmı	✓

Tablo 102. M-6 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu

	Seslendirme ve Süsleme Teknikleri	Var	Yok	Etütlerde Kullanımı	Sözlü Eserlerde Kullanımı	Sözsüz Eserlerde Kullanımı
M-6	Tremolo Uygulaması	✓		✓		✓
	Vibrato Uygulaması	✓				
	Legato Uygulaması	✓		✓	✓	✓
	Staccato Uygulaması	✓		✓		✓
	Glissando Uygulaması	✓		✓		✓
	Extension Uygulaması		✓	✓		
	Çarpma Uygulaması	✓		✓	✓	✓
	Mordan Uygulaması	✓		✓		✓
	Grupetto Uygulaması	✓		✓		
	Tril Uygulaması	✓		✓		✓
	Flageolet Uygulaması		✓			

3.1.7. M-7'nin İncelenmesi

M-7'nin dört ana bölümden oluştuğu, birinci bölüm olan *giriş* ve dördüncü bölümü oluşturan *sonuç* bölümünün Türkçe ve İngilizce olarak genel bir bilgi şeklinde verildiği görülmüştür.

Metodun ikinci bölümünde *Sağ El Mızrap Çalışmaları* başlığı altında;

- *Tek açık tel üzerinde sağ el mızrap çalışmaları,*
- *İki komşu açık telde sağ el mızrap çalışmaları,*
- *İkiden fazla açık telde sağ el mızrap çalışmaları,*
- *Açık telde tremolo çalışmaları,*

alt başlıklarına yer verildiği, çalışmaların ikinci ve üçüncü etütler üçer bölüm olmak üzere toplamda 13 adet etütden oluştuğu görülmüştür.

M-7'nin üçüncü bölümünün *Parmak Baskılı Çalışmalar* olarak isimlendirildiği ve bu başlık altında;

- *Parmak çalışmaları,*
- *Pozisyon değişimi,*
- *Dizi-gam çalışmaları,*
- *Aralık çalışmaları,*
- *Vibrato,*
- *Legato,*
- *Staccato,*
- *Extension (Ekstansiyon),*
- *Süslemeler,*
- *Çeşitli teknikler ile çalışmalar,*

genel başlıklarıyla birçok alt başlığa, bu alt başlıklar altında da etütik çalışmalar ile genel bilgi ve açıklamalara (Türkçe ve İngilizce olarak) yer verildiği görülmüştür. Bu alt başlık içerikleri sırasıyla incelendiğinde *Parmak Çalışmaları* isimli bölümde;

- *Birinci pozisyon*

başlığında; birinci pozisyon hakkında genel bir bilgi ile tüm parmak çalışmaları (14a - 14b etütleri), kromatik çalışmalar (15, 16 ve 17. etdler) birinci parmak sabit

ikinci, üçüncü ve dördüncü parmakların hareketi 18, 19 ve 20. etütler), bir ve üçüncü parmaklar için alıştırmalar (21-1a, 1b, 2a, 2b, ile 22, 23, 24 ve 25. etütler),

- *İkinci pozisyon*

başlığında; ikinci pozisyon hakkında genel bir bilgi ile dokuz adet etüte (26 - 34 numaralı etütler),

- *Üçüncü pozisyon*

başlığında; üçüncü pozisyon hakkında genel bir bilgi ile dokuz adet etüte (26 - 34 numaralı etütler),

- *Dördüncü pozisyon*

başlığında genel bir bilgi ile Mâhur ve Nişâburek etüt (37 ve 38 numaralı etütler) yer aldığı görülmüştür.

Pozisyon değişimi başlığı altında ilk olarak;

- *Bağlantılı pozisyon değişimi*

alt başlığına yer verildiği, pozisyon ile ilgili genel bilgilere, a - b - c ve d nota ile uygulama örnekleri ile parmağın kaydırılması ile yapılan pozisyon değişimlerinin ifade edildiği, 39 numaralı Şehnaz etüt ile bu başlığın pekiştirildiği, ardından;

- *Bağlantısız pozisyon değişimi*

başlığına yer verildiği, pozisyon bilgisi ile a ve b nota uygulama örnekleri, 40 numaralı Acemaşîran pozisyon değişimi etüdü ile Sûzidil Peşrev örneği verildiği görülmüştür.

Dizi - Gam çalışmaları başlığında; genel bir bilgi, Mahur makamı dizisinde (Rast'ta Çargâh) oluşturulmuş 42 numaralı etüt, Nim Zirgüle'de Çargâh ile oluşturulmuş 43 numaralı etüt, Dügâh'ta Buselik ile oluşturulmuş 44 numaralı etüt ile Kürdî'de Çargâh ile oluşturulmuş 45 numaralı etüt görülmüştür.

Aralık çalışmaları başlığında; 46a, 46b ve 46c nota ile uygulama örneklerinde üçlü aralık çalışmaları, 47 numaralı etüt ile tam dördü aralık çalışması, 48 numaralı etüt ile tam beşli aralık çalışması, 49 numaralı etüt ile oktav çalışması, 50 numaralı etüt ile (Majör akor) arpej çalışması, 51 numaralı etüt ile (Minör akor) arpej çalışması, 52 numaralı etüt ile dominant yedili akoru ile

arpej çalışması ve 53 numaralı etüt ile Major yedili ile arpej çalışması örnekleri verildiği görülmüştür.

Vibrato başlığında; genel bir bilgi ile 54, 55, 56 ve 57 numaralı nota ile uygulama örnekleri verildiği görülmüştür.

Legato başlığı altında sırasıyla;

- *Çıkıcı legato*,

alt başlığında ud'da çıkıcı legato uygulaması ile ilgili teorik bilgi, 58, 59 ve 60 numaralı nota örnekleri ile birinci pozisyonda çıkıcı legato çalışması, 61 ve 62 numaralı nota örnekleri ile ikinci pozisyonda çıkıcı legato çalışması uygulamaları verildiği görülmüştür.

- *İnici legato*

alt başlığında ud'da inici legato uygulaması ile ilgili teorik bilgi, 63, 64 ve 65 numaralı nota örnekleri ile birinci pozisyonda inici legato çalışması, 66 ve 67 numaralı nota örnekleri ile ikinci pozisyonda inici legato çalışması uygulamaları verildiği görülmüştür.

- *İki veya daha fazla seste legato çalışması*

alt başlığında ud'da kullanılan bu teknik hakkında genel bir bilgi, 68 ve 69 numaralı nota örnekleriyle iki veya daha fazla seste yapılan legato uygulaması çalışması ile aynı tekniğin pekiştirilmesi doğrultusunda oluşturulmuş 70 numaralı legato etüdü verildiği görülmüştür.

Staccato başlığında; kısa bir tanım bilgisi ile 71 numaralı uygulama etüdü ve Ferahnâk Yürük Semâî'den (Bir dilbere düştü ki mahbûb-u dilimdir) bir bölüm verildiği görülmüştür.

Extension (ekstansiyon) başlığı altında; ud'a yönelik teorik bir uygulama bilgisinin verildiği, ardından 73, 74, 75, 76 ve 77 numaralı çalışmalarda sırasıyla; birinci ve ikinci parmaklarda, ikinci ve üçüncü parmaklarda, üçüncü ve dördüncü parmaklarda, tüm parmaklarda ve farklı ses bölgelerinde uygulanmasına yönelik nota örneklerine yer verildiği görülmüştür.

Süslemeler başlığı altında;

- *Tek nota (Çarpma)*

alt başlığında ud'da *değerini kendinden önceki notadan alan çarpma*, tekniğinin uygulanmasına yönelik teorik bilgi ile bu tekniğin iki aynı ses arasında uygulanması (78 numaralı çalışma), inici iki ses arasında uygulanması (79 numaralı çalışma), çıkıcı iki ses arasında uygulanması (80 numaralı çalışma), mızraplı çarpma çalışmaları (81- 83 numaralı Nevâ'da Buselik, 82-84 numaralı Nevâ'da Rast, 85 ve 86 numaralı Mahur çalışmaları) bulunduğu görülmüştür. Ud'da *sessiz (mızrapsız) çarpma* tekniğinin uygulanmasına yönelik teorik bilgi ile bu tekniğin 87 numaralı Mahur çalışma ile örneklendirildiği, Ferahfeza Peşrevi ile (88 numaralı nota örneği) desteklendiği, 89 numaralı nota örneği ile tek tel üzeri uygulama çalışması verildiği, 90-91 numaralı nota örnekleri ile onaltılık çalışmalar halinde, 92-93 numaralı nota örnekleri ile *senkoplu* uygulamalar şeklinde, 94, 95, 96 ve 97 numaralı nota örnekleri ile dizi çalışmaları şeklinde verildiği gözlenmiş ve 98 numaralı etüt ile sessiz çarpma tekniğinin özetlendiği görülmüştür. Ayrıca ud icrasında önemi bu örneklerle daha net anlaşılan sessiz çarpma tekniğinin eser üzerinde uygulanmasına yönelik olarak Hicaz Mandıra'nın notasının bulunduğu görülmüştür. Ayrıca bu başlık altında *değerini kendinden sonra alan çarpma tekniğine* yönelik teorik bir bilgi, ile 100 numaralı nota ile uygulama örneğinin verildiği görülmüştür.

- *İki nota (Mordan)*

alt başlığında *değerlerini kendinden önceki notadan alışlara* yönelik bilgi ve 101 numaralı nota ile örnek alıştırma, *değerlerini kendinden sonraki notadan alışlara* yönelik bilgi ve 102 numaralı nota ile örnek alıştırma çalışmalarının bulunduğu görülmüştür.

- *Üç nota (Grupetto)*

alt başlığında, tekniğin tanımsal ve görsel bilgisi ile Hicaz Ninni (103 numaralı nota örneği) eserinden bir bölüm ile uygulanabilirliğine dair bir örneklem sunulduğu görülmüştür.

- *Tril*

alt başlığında ise bu tekniğin uygulamasına yönelik teorik bilgi ve nota ile oluşturulmuş görsel bir açıklamanın bulunduğu görülmüştür.

Çeşitli teknikler ile çalışmalar başlığında Hüseyini Saz Semâîsi (104 numaralı nota örneği) ile Karcığar Köçekçe'den bir bölüm (105 numaralı nota örneği), 106 numaralı Acemaşîran etüt, 107 numaralı Şerif Muhihiddin'e Saygı için Mutlu Torun tarafından bestelenmiş ud için konser etüt çalışması, 108 numaralı çarpma tekniğine yönelik oluşturulmuş etüt çalışması, 109, 110 ve 111 numaralı içten ve dıştan vuruşlu mızrap çalışmalarına yönelik etüt uygulamaları, 112 numaralı tremolo etüdü bulunduğu görülmüştür. Ayrıca hız çalışmalarına yönelik 113 numaralı Yegâh'ta Buselik, 114 numaralı Sultanîyegâh, 115 numaralı Şeddiaraban etütlerin verildiği, otuzikilik notalardan oluşturulan 116-120 numaralı etütlerle hız çalışmalarına yönelik uygulama çalışmalarının bulunduğu görülmüştür.

M-7'nin üçüncü bölümünün sonunda dört ud için polifonik düzenlemesi yapılmış Segâh İlahi, iki ses için duet ile yine üç ud için çok sesli düzenlemesi yapılmış Sultanîyegâh Medhal eserlerinin bulunduğu görülmüştür. Yapılan ayrıntılı içerik analizinde eserin İngilizce ve Türkçe olarak iki ayrı dilde hazırlandığı görülmüştür.

Aşağıda, M-7'nin içerik analizine ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan tablolar bulunmaktadır.

Tablo 103. *M-7 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu*

1. Alt Problem Başlıkları		Var	Yok
M-7	Ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi		✓
	Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap hakkında bilgi		✓
	Ud'da akort ve düzen hakkında bilgi		✓
	Ud'da oturuş ve tutuş pozisyonlarına ilişkin bilgi		✓
	Ud'da pozisyon ve ana kolonlar hakkında bilgi		✓
	Ud klavyesinde perde düzenleri ile ilgili bilgi		✓
	Ud'da açık (boş) tel çalışmaları hakkında bilgi	✓	
	Ud'da mızrap tutuş ve kullanımı ile ilgili bilgi		✓
	Metodda görsel anlatım olup-olmadığı		✓

Tablo 104. M-7 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu

2. Alt Problem Kavramları		Var	Yok
M-7	Müzik yazısı		✓
	Süre değerleri		✓
	Ölçü bilgisi		✓
	Nüans terimleri		✓
	Hız terimleri		✓
	Aralık bilgisi		✓
	TM değiştirme işaretleri		✓
	TM nota isimleri		✓
	Dizi-Gam bilgisi	✓	
	Makâm bilgisi		✓
	Usûl bilgisi		✓
	Form bilgisi		✓

Tablo 105. M-7 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu

Süre Değerleri Alt Terimleri		Var	Yok
M-7	Birlik değer	✓	
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer		✓
	Uzatma noktası	✓	

Tablo 106. M-7 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

Ölçü Bilgisi Alt Terimleri		Var	Yok
M-7	2/4'lük ölçü bilgisi		✓
	3/4'lük ölçü bilgisi		✓
	4/4'lük ölçü bilgisi		✓

Tablo 107. M-7 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu

Nüans Bilgisi Alt Başlıkları		Var	Yok
M-7	Piyano (<i>p</i>)		✓
	Mezzoforte (<i>mf</i>)		✓
	Forte (<i>f</i>)		✓
	Crescendo (<i>cres...</i>)		✓
	Decrescendo (<i>decre...</i>)		✓

Tablo 108. M-7 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

Makâm Bilgisi Alt Terimleri		Var	Yok
M-7	Dörtlü ve beşli çeşniler hakkında bilgi		✓
	Çargâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Aşkefzâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Kürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Acemaşirân Makâmı hakkında bilgi		✓
	Mâhur Makâmı hakkında bilgi		✓
	Rast Makâmı hakkında bilgi		✓
	Uşşak Makâmı hakkında bilgi		✓
	Bayâtî Makâmı hakkında bilgi		✓

Hüseyinî Makâmı hakkında bilgi	✓
Hicaz Humâyün Makâmı hakkında bilgi	✓
Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓
Hicaz Uzzâl Makâmı hakkında bilgi	✓
Zirgüleli Hicaz Makâmı hakkında bilgi	✓
Sultâniyegâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Ferahfezâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Büselik Makâmı hakkında bilgi	✓
Nevâ Makâmı hakkında bilgi	✓
İsfahan Makâmı hakkında bilgi	✓
Muhayyer Makâmı hakkında bilgi	✓
Yegâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Şehnâz Makâmı hakkında bilgi	✓
Sûzidil Makâmı hakkında bilgi	✓
Nikriz Makâmı hakkında bilgi	✓
Zâvil Makâmı hakkında bilgi	✓
Nihâvend Makâmı hakkında bilgi	✓
Nevêser Makâmı hakkında bilgi	✓
Karcıgar Makâmı hakkında bilgi	✓
Bayâtî Araban Makâmı hakkında bilgi	✓
Acemkürdî Makâmı hakkında bilgi	✓
Muhayyerkürdî Makâmı hakkında bilgi	✓
Tâhir Büselik Makâmı hakkında bilgi	✓
Nişâbürek Makâmı hakkında bilgi	✓
Segâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Müsteâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Hüzzam Makâmı hakkında bilgi	✓
Eviç Makâmı hakkında bilgi	✓
Ferahnâk Makâmı hakkında bilgi	✓
Evcârâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Şedaraban Makâmı hakkında bilgi	✓
Sûzinâk Makâmı hakkında bilgi	✓
Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Kürdîli Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Sabâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Bestenigâr Makâmı hakkında bilgi	✓
Şevkefzâ Makâmı hakkında bilgi	✓
Dügâh Makâmı hakkında bilgi	✓
Rühnuvâz Makâmı hakkında bilgi	✓

Tablo 109. M-7 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Usûl Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4) hakkında bilgi		✓
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8) hakkında bilgi		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8) hakkında bilgi		✓
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8) hakkında bilgi		✓
	Türk Aksağı Usûlü (5/8) hakkında bilgi		✓
	Devr-i Hindî Usûlü (7/8) hakkında bilgi		✓
M-7	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16) hakkında bilgi		✓
	Düyek Usûlü (8/8) hakkında bilgi		✓
	Müsemmen Usûlü (8/8) hakkında bilgi		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) hakkında bilgi		✓
	Evfer Usûlü (9/8) hakkında bilgi		✓
	Raks Aksağı Usûlü (9/8) hakkında bilgi		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4) hakkında bilgi		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16) hakkında bilgi		✓

Tablo 110. M-7 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu

Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller		Var	Yok	Adet
M-7	Nim Sofyan Usûlünde (2/4) Etüt Çalışması	✓		19
	Semâî Usûlünde (3/4 - 3/8) Etüt Çalışması	✓		4
	Sofyan Usûlünde (4/4 - 12/8) Etüt Çalışması	✓		72
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlünde (6/4 - 6/8 - 18/8) Etüt Çalışması	✓		10
	Türk Aksağı Usûlünde (5/8) Etüt Çalışması		✓	
	Devr-i Hindî Usûlünde (7/8) Etüt Çalışması		✓	
	Devr-i Turân Usûlünde (7/8 - 7/16) Etüt Çalışması	✓		1
	Düyek Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması		✓	
	Müsemmen Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması		✓	
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) Etüt Çalışması	✓		1
	Evfer Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması		✓	
	Raks Aksağı Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması		✓	
	Oynak Usûlünde (9/8 - 9/4) Etüt Çalışması		✓	
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlünde (10/8 - 10/16) Etüt Çalışması	✓		1

Tablo 111. M-7 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu

Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri		Var	Yok
M-7	Birlik değer		✓
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer		✓
	Uzatma noktası	✓	

Tablo 112. M-7 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu

Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar		Var	Yok	Adet
M-7	Açık tel uygulamalarına yönelik etüt çalışması	✓		13
	Pozisyon ve kolon seslerine yönelik etüt çalışması	✓		59
	Tonal uygulama	✓		57
	Çargâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Aşkefzâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Kürdî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Acemaşîrân Makâmında Etüt Çalışması	✓		3
	Mâhur Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Rast Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Uşşak Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Bayâtî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hüseyî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Humâyun Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Zirgüleli Hicaz Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Sultânîyegâh Makâmında Etüt Çalışması	✓		1
	Ferahfezâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓		2
	Nevâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	İsfahan Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Muhayyer Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Yegâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
Şehnaz Makâmında Etüt Çalışması	✓		1	
Sûzîdil Makâmında Etüt Çalışması		✓		

Nikriz Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Zâvil Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Nihâvend Makâmında Etüt Çalışması	✓	2
Nevêser Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Karcıġar Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Bayâtî Araban Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Acemkürdi Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Muhayyerkürdi Makâmında Etüt Çalışması âmi	✓	
Tâhir Bûselik Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Nişâbürek Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Segâh Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Müsteâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Hüzzam Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Eviç Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Ferahnâk Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Evcârâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
şedaraban Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Sûzinâk Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	2
Kürdîli Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Sabâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Bestenigâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
şevkefzâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Dügâh Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Rühnuvâz Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Gerdâniye Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Tâhir Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Ferahnü mâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Hisar Bûselik Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Gülizâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Acem Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Arazbâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Irak Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Sazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Dilkeşhâverân Makâmında Etüt Çalışması	✓	

Tablo 113. M-7 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

	Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4)		✓
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)		✓
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)		✓
	Türk Aksaġı Usûlü (5/8)		✓
	Devr-i Hindî Usûlü (7/8)		✓
M-7	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)		✓
	Düyek Usûlü (8/8)		✓
	Müsemmen Usûlü (8/8)		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)		✓
	Evfer Usûlü (9/8)		✓
	Raks Aksaġı Usûlü (9/8)		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)		✓

Tablo 114. M-7 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

	Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
M-7	Şarkı		✓
	Türkü		✓

Tablo 115. M-7 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
M-7	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşîrân Makâmı		✓
	Mâhur Makâmı		✓
	Rast Makâmı		✓
	Uşşak Makâmı		✓
	Hüseyinî Makâmı		✓
	Hicaz Makâmı		✓
	Hicaz Uzzâl Makâmı		✓
	Zirgüleli Hicaz Makâmı		✓
	Büselik Makâmı		✓
	Nevâ Makâmı		✓
	İsfahan Makâmı		✓
	Yegâh Makâmı		✓
	Şehnaz Makâmı		✓
	Süzidil Makâmı		✓
	Nikriz Makâmı		✓
	Zâvil Makâmı		✓
	Nihâvend Makâmı		✓
	Karcıgar Makâmı		✓
	Acemkürdî Makâmı		✓
	Muhayyerkürdî Makâmı		✓
	Nişâbürek Makâmı		✓
	Segâh Makâmı		✓
	Müsteâr Makâmı		✓
	Hüzzam Makâmı		✓
	Eviç Makâmı		✓
	Ferahnâk Makâmı		✓
	Evcârâ Makâmı		✓
	Şedaraban Makâmı		✓
	Sûzinâk Makâmı		✓
	Hicazkâr Makâmı		✓
	Kürdîli Hicazkâr Makâmı		✓
Sabâ Makâmı		✓	
Bestenigâr Makâmı		✓	
Şevkefzâ Makâmı		✓	
Dügâh Makâmı		✓	
Gerdâniye Makâmı		✓	

Tablo 116. M-7 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
M-7	Nim Sofyan Usûlü (2/4)		✓
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)		✓
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)		✓
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)		✓
	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)	✓	
	Düyek Usûlü (8/8)	✓	
	Müsemmen Usûlü (8/8)		✓

Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)	✓
Evfer Usûlü (9/8)	✓
Raks Aksağı Usûlü (9/8)	✓
Oynak Usûlü (9/8 – 9/4)	✓
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓

Tablo 117. M-7 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
	Peşrev	✓	
	Saz Semâîsi	✓	
M-7	Longa		✓
	Kanto		✓
	Sirto		✓
	Oyun Havası		✓

Tablo 118. M-7 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
	Çargâh Makâmı		✓
	Kürdi Makâmı		✓
	Acemaşirân Makâmı		✓
	Mâhur Makâmı		✓
	Rast Makâmı		✓
	Uşşak Makâmı		✓
	Bayâtî Makâmı		✓
	Hüseyinî Makâmı	✓	
	Hicaz Humâyün Makâmı		✓
	Hicaz Makâmı	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı		✓
	Sultâniyegâh Makâmı		✓
	Ferahfezâ Makâmı	✓	
	Büselik Makâmı		✓
	Nevâ Makâmı		✓
	İsfahan Makâmı		✓
	Muhayyer Makâmı		✓
	Yegâh Makâmı		✓
M-7	Şehnâz Makâmı		✓
	Sûzidil Makâmı		✓
	Nikriz Makâmı		✓
	Zâvil Makâmı		✓
	Nihâvend Makâmı		✓
	Nevêser Makâmı		✓
	Karcığâr Makâmı	✓	
	Bayâtî Araban Makâmı		✓
	Acemkürdi Makâmı		✓
	Muhayyerkürdi Makâmı		✓
	Tâhir Büselik Makâmı		✓
	Nişâbürek Makâmı	✓	
	Segâh Makâmı		✓
	Müsteâr Makâmı		✓
	Hüzzam Makâmı		✓
	Eviç Makâmı		✓
	Ferahnâk Makâmı		✓
	Evcârâ Makâmı		✓
	Şedaraban Makâmı		✓
	Sûzinâk Makâmı		✓
	Hicazkâr Makâmı		✓

Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓
Sabâ Makâmı	✓
Bestenigâr Makâmı	✓
Şevkefzâ Makâmı	✓
Dügâh Makâmı	✓
Rühnuvâz Makâmı	✓
Gerdâniye Makâmı	✓
Irak Makâmı	✓
Sûz-i Dilâra Makâmı	✓
Dilkeş Haverân Makâmı	✓
Sazkâr Makâmı	✓

Tablo 119. M-7 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu

	Seslendirme ve Süsleme Teknikleri	Var	Yok	Etütlerde Kullanımı	Sözlü	Sözsüz
					Eserlerde Kullanımı	Eserlerde Kullanımı
M-7	Tremolo Uygulaması	✓		✓		
	Vibrato Uygulaması	✓		✓		
	Legato Uygulaması	✓		✓		✓
	Staccato Uygulaması	✓		✓		
	Glissando Uygulaması	✓		✓		
	Extension Uygulaması	✓		✓		✓
	Çarpma Uygulaması	✓		✓		✓
	Mordan Uygulaması	✓		✓		✓
	Grupetto Uygulaması	✓		✓		
	Tril Uygulaması	✓		✓		
	Flageolet Uygulaması			✓		

3.1.8. M-8'in İncelenmesi

M-8'e yönelik yapılan içerik analizinde on yedi bölümden oluşan yapısıyla diğer metodlardan farklı bir anlayışla hazırlandığı görülmüştür. Ud bir Türk çalgısıdır ifadesiyle başlayan birinci bölümün alt başlıklarının;

- *Ud yapımçıları,*
- *Ünlü udcu'lar,*
- *Ud metodları,*
- *Ud'un bölmeleri,*
- *Ud'un tutuluşu,*
- *Ud'un tutuluşu sırasında sol elin konumu,*
- *Ud'un tutuluşu sırasında sağ elin konumu,*
- *Mızrap,*
  - *Mızrap tutuluşu,*
  - *Mızrap vuruşu,*

- *Ud'da akort ve düzen,*
- *Ud'da pozisyon (konum),*
  - *1. pozisyon,*
- *İki dörtlük notalarda mızrap vuruşu şeklinde oluşturulduğu görülmüştür.*

M-8'in ikinci bölümünde sırasıyla;

- *Hseynâşîran (Mi) sesi,*
- *Acemaşîran (Fa) sesi,*
- *Rast (Sol) sesi,*
- *Dügâh (La) sesi,*
- *Kürdî (Sib) sesi,*
- *Çargâh (Do) sesi,*
- *Hüseynî (Mi) sesi,*

genel başlıklarıyla seslerin porte ve ud klavyesindeki yerlerinin tanıtıldığı, uygulamaya yönelik iki vuruşluk nota ve suslardan oluşan etütlere yer verildiği görülmüştür.

M-8'in üçüncü bölümünde sırasıyla;

- *Bir dörtlük (1/4) lk nota,*
- *Bir dörtlük/dört dörtlük sus,*
- *Gerdaniye (Sol) sesi,*
- *Muhayyer (La) sesi,*
- *Snble (Si b)sesi,*

genel başlıklarıyla bir dörtlük nota ve bir dörtlük sus işaretlerinin tanımlarının yapıldığı, Gerdaniye (sol), Muhayyer (la) ve Snble (si b) seslerinin porte ve ud'daki yerlerinin aktarıldığı, nüans terimleri ve ölçü tekrar işareti tanımlarına ve Acemaşîran makamında etütlere yer verildiği görülmüştür.

M-8'in dördüncü bölümünde sırasıyla;

- *Birsekiizlik (sekizlik) nota,*
- *Çoğaltma noktası,*

- *Bûselik (Si) sesi,*
- *Nimhisar (mi b) sesi,*

başlıklarıyla bir sekizlik nota, çoğaltma noktası, bir sekizlik sus ve natürel işaret konularının ele alındığı görülmüştür. Buselik (si) ve Nimhisar (mi b) seslerinin de porte ve ud klavyesindeki yerlerinin tanıtıldığı, tüm konuların uygulamalarına yönelik etüt ve eserlere de yer verildiği görülmüştür. Bu bölümde çeşitli etütler ile Acemkürdi makamında bir adet de şarkı bulunduğu görülmüştür.

M-8'in beşinci bölümünde sırasıyla;

- *Nimzîrgüle (La b) sesi,*
- *Nimşehnaz (La b) sesi,*
- *Yegâh (Re) sesi,*
- *Kaba Çargâh (Do) sesi,*
- *Kaba Nimhisar (Mi b) sesi,*
- *Kaba Buselik (Si) sesi,*
- *Kaba Dügâh (La) sesi,*
- *Kaba Kürdi (Si b) sesi,*
- *Kaba Rast (Sol)sesi,*
- *Nimhicaz (Re b) sesi,*
- *Eviç (Sol b) sesi,*
- *Segâh (Do) sesi*

başlıklarıyla yeni seslerin tanıtıldığı, porte ve ud klavyesindeki yerlerinin gösterildiği, uygulamaya yönelik etüt ve eser çalışmalarıyla da desteklendiği görülmüştür. Bu bölümde ayrıca bir adet Kürdîlihiczâkâr şarkı, dört adet Kürdîlihiczâkâr etüt, bir adet Muhayyerkürdî şarkı, bir adet Nihâvend şarkı, üç adet Nihâvend etüte yer verildiği görülmüştür. Seslerin tanıtıldığı ana başlıkların altında o seslere yönelik oluşturulmuş çeşitli çalışmaların bulunduğu da görülmüştür.

M-8'in altıncı bölümünde *Sesdaş (anormonik) sesler* başlığı altında önceki bölümlerde öğretilen bemollü perdelere frekans olarak denk gelen diyezli perdelerin yine makamsal isimleriyle tanıtıldığı görülmüştür. Bu bölümde üç adet

Nihâvend etüt, bir adet Nihâvend Saz Semâîsi, bir adet Bûselik etüt, bir adet Nihâvend Şarkı örnek nota ve uygulama eserlerinin verildiği görülmüştür.

M-8'in yedinci bölümünde sırasıyla

- *İkinci Pozisyon,*
- *Dik Hisar (Mi $\flat$) sesi,*
- *Tiz Çargâh (dördüncü aralık Do)sesi,*
- *Dik Şehnaz (La $\flat$) sesi*

başlıkları ile ikinci pozisyonda 4. parmağın kullanımına ilişkin dikkat çekici noktalara değinildiği ayrıca, bir komalık bemol işaretinin de tanıtıldığı görülmüştür. Bölüm içerisinde segâh, tiz segâh, dik-hisar, tiz çargâh ve dik-şehnaz seslerinin tanıtıldığı, bunun yanı sıra üç adet Rast Şarkı, bir adet Rast Oyun Havası ve bir adet Rast etüt ile iki adet Segâh etüt, bir adet Segâh Şarkı nota ve uygulama eserlerinin verildiği görülmüştür.

M-8'in sekizinci bölümünde;

- *Onaltılık (1/16) nota,*
- *Onaltılık (1/16) sus,*

başlıkları altında değişik ritim kalıpları ile onaltılık sus işaretinin tanıtıldığı, çalışmaların etütlerle desteklendiği, bunun yanı sıra iki adet Rast Kanto, bir adet Rast Yürük Semâî, iki adet Rast Türkü, iki adet Rast Şarkı, bir adet Gerdâniye Türkü ile bir adet Hüseyinî Şarkı eserlerinin verildiği görülmüştür.

M-8'in Dokuzuncu bölümünde,

- *Pozisyon geçkisi,*
- *Birinci ve ikinci pozisyonların birlikte kullanılışı,*
- *Kabahisar (Mi $\flat$ - Re $\sharp$)sesi,*
- *Onaltılık sürelerle üçleme,*
- *Dik Kürdî (Si $\flat$ - La $\sharp$) sesi,*
- *Hisar (Mi $\flat$ - Re $\sharp$) sesi,*
- *Zirgüle (La $\flat$ - Sol $\sharp$) sesi,*

- *Şehnaz Sesi (La $\flat$ - Sol $\sharp$) sesi,*
- *Sabâ (Re $\flat$ - Do $\sharp$) sesi*
- *Dik Acem (Fa $\sharp$) sesi*

konularına yer verildiği, ilk sekiz bölümde öğretilen seslerin oktavlarının ve sestaşlarının tanıtıldığı, tanıtılan seslerle alakalı makamlarda bir adet Acemaşîran Şarkı, üç adet Acemkürdî Şarkı, bir adet Nihâvend Türkü, İki adet Nihâvend Şarkı, bir adet Hicaz Türkü, bir adet Hicaz Şarkı, bir adet Nikriz Şarkı, bir adet Hüzzam Şarkı, bir adet Karcığar Şarkı, iki adet Şedaraban Şarkı, bir adet Sûzinak Sirto, bir adet Sûzinak Oyunhavası, bir adet Hicazkâr Sirto, bir adet Hicazkâr Peşrev, iki adet Hicazkâr Peşrev, bir adet Hicazkâr-1 Kürdî Şarkı, bir adet Sabâ Peşrev, iki adet Sabâ Şarkı, bir adet Sabâ Türkü, bir adet Segâh Peşrev, bir adet Segâh Türkü, beş adet Segâh Şarkı, iki adet Eviç Türkü, bir adet Ferahnâk Şarkı ile iki adet Şehnaz Şarkının örnek uygulama eseri olarak çalışmaya dahil edildiği görülmüştür.

M-8'in onuncu bölümünde;

- *Usûller,*
  - Atım,
  - Tartım,
  - Usûl,
  - Düzüm,

başlığı ve alt başlıklarının tanımlandığı ayrıca bu bölümde 2/4'lük Nim Sofyan, 3/4'lük Semâî, 4/4'lük Sofyan, 5/8'lik Türkaksağı usûlleri tanıtılmış 5/8'lik Türkaksağı usûlünde bir adet etüt, bir adet Rast Şarkı, bir adet Hicaz Şarkı örnek uygulama olarak verildiği, ardından 6/8'lik Yürüksemâî ve 7/8'lik Devrihindi usûlü gösterilerek 7/8'lik Devrihindi usûlünde bir adet etütik uygulama ile bir adet Acemaşîran Şarkı, bir adet Hicazkâr Şarkı, 7/8'lik Devrituran kalıbında ise bir adet etütik uygulama, bir adet Gerdâniye Türkü, bir adet Hicaz Türkü, bir adet Hicaz Oyunhavası örnek uygulama eserleri verildiği, ardından 8/8'lik Düyek ve 8/8'lik Müsemmen ritim kalıbı verilerek 8/8'lik Müsemmen kalıbında bir adet etütik uygulama ile bir adet Hüzzam Şarkı, bir adet Segâh Şarkı örnek uygulama eseri verildiği, ardından 9/8'lik Aksak usûl tanıtılarak bu ritim kalıbında bir adet

etütik uygulama ile, bir adet Hicaz Şarkı, bir adet Eviç Şarkı, bir adet Hicazkâr Şarkı verildiği 9/8'lik Evfer Usûlünde ise bir adet etüt, bir adet Nikriz Türkü, bir adet Nihâvend Şarkı, bir adet Hicazkâr Şarkı verildiği, ardından 10/8'lik Curcuna usûlünün tanıtılarak bu usûlde bir adet etütik uygulama ile bir adet Segâh şarkı, bir adet Hüzzam Şarkı, bir adet Segâh Sazsemâî ile bir adet Sabâ Sazsemâî verildiği görülmüştür.

M-8'in onbirinci bölümünde;

- *Üçüncü pozisyon,*
- *İkinci pozisyon-üçüncü pozisyon değişimi,*
- *Birinci pozisyon-ikinci pozisyon-üçüncü pozisyon değişimi,*

başlıklı konularda, bir adet etüt, iki adet Kürdîli Hicazkâr Şarkı, bir adet Nihâvend Sazsemâî, iki adet Nihâvend Şarkı, bir adet Nihâvend Türkü ile bir adet Sultâniyegâh Sazsemâî örnek uygulama eseri olarak verildiği görülmüştür.

M-8'in onikinci bölümünde;

- *Dördüncü pozisyon,*
- *Tiz Nimhicz (Do[#] - Re *b*) sesi,*
- *Tiz Nevâ (Re) sesi,*
- *Mâhur (Fa[#] - Sol^b) sesi,*
- *Üçüncü pozisyon-dördüncü pozisyon değişimi,*
- *İkinci pozisyon-üçüncü pozisyon-dördüncü pozisyon değişimi,*
- *32'lik (1/32) nota,*
- *64'lük (1/64) nota,*
- *Birinci pozisyon-ikinci pozisyon-üçüncü pozisyon-dördüncü pozisyon değişimi,*

başlıklı konularda bilgi verilerek açıklamalar yapıldığı örnek uygulama olarak ise bir adet Nişâbürek Şarkı, bir adet Nişâbürek Sazsemâî, bir adet Zirgülelihicz Şarkı ile Zirgülelihicz etüt, bir adet Şedaraban Şarkı, üç adet etütik uygulama, bir adet Nihâvend etüt, bir adet Hicazkâr Türkü, bir adet Hicazkâr Şarkı, bir adet Hicazkâr Sirto ile bir adet Evcerâ Sazsemâî verildiği görülmüştür.

M-8'in onüçüncü bölümünde;

- *Beşinci pozisyon,*
- *Tiz Nimhisar (Re[#] - Mi b)sesi,*
- *İkinci pozisyon-üçüncü pozisyon-dördüncü pozisyon değişimi,*
- *Birinci pozisyon-ikinci pozisyon-üçüncü pozisyon-dördüncü pozisyon-beşinci pozisyon değişimi,*

başlıklı konularda bilgi verilerek açıklamalar yapıldığı, bir adet Muhayyerkürdî Şarkı, bir adet Muhayyekürdî Sazsemâî, bir adet Hicaz Sazsemâî, bir adet Şedaraban Şarkı ile bir adet Şedaraban Sazsemâî örnek uygulama eseri olarak verildiği görülmüştür.

M-8'in ondördüncü bölümünde;

- *Altıncı pozisyon,*
- *Dik Çargâh (Do[#]) sesi,*
- *Birinci pozisyon-ikinci pozisyon-üçüncü pozisyon-dördüncü pozisyon-beşinci pozisyon-altıncı pozisyon değişimi,*

başlıklı konularda bilgi verilerek açıklamalar yapıldığı, örnek uygulama eseri olarak *Sûzidil Peşrevi* verildiği görülmüştür.

M-8'in onbeşinci bölümünde;

İlk altı pozisyondan onikinci pozisyona kadar olan tüm pozisyonların ***Ud'da Tüm pozisyonlar*** isimli tablo ile verildiği görülmüştür.

M-8'in onaltıncı bölümünde;

- *Aktarım,*
- *Bir bakışta aktarım*

başlıkları altında, konunun daha iyi anlaşılabilmesi açısından GTSM'de kullanılan değiştirme işaretleri tablosunun verilerek eserlere ait notaların farklı bir perdeye aktarımı konusunun ayrıntılı olarak açıklandığı görülmüştür.

16. bölümde *Aktarım* başlığı altında transpoze ve göçürme terimlerinin tanım ve açıklamalarına, Türk müziğinde kullanılan ses değiştirme işaretlerinin bulunduğu tabloya yer verildiği görülmüştür.

Parmak egzersizleri ve pozisyon bilgisine dayalı hazırlanan metodun onyedinci ve son bölümünde

- *Müzik Yazısında Kullanılan İşaretler ve Terimler,*
  - Hız terimleri,
  - Nüans işaretleri,
  - Nota işaretleri,
  - Bağ,
  - Çift çarpma,
  - Tril,
  - Tremolo,
  - Vibrato,
  - Glissando,
  - Pizzicato,
  - Flageolet (flajole),
  - Uygusal seslendirme,
  - Bare,
  - Eşlikli seslendirme,
- *Geleneksel seslendirme - akademik seslendirme,*
  - Geleneksel seslendirme,
  - Akademik seslendirme,
- *Genel uyarılar,*

başlıklı konularda bilgi verildiği, tanımlama ve açıklama yapılarak örnek uygulama çalışmalarının verildiği görülmüştür.

Aşağıda, M-8'in içerik analizine ilişkin elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan tablolar bulunmaktadır.

Tablo 120. M-8 Birinci Alt Problem Başlıkları Tablosu

1. Alt Problem Başlıkları		Var	Yok
M-8	Ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi		✓
	Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap hakkında bilgi		✓
	Ud'da akort ve düzen hakkında bilgi		✓
	Ud'da oturuş ve tutuş pozisyonlarına ilişkin bilgi		✓
	Ud'da pozisyon ve ana kolonlar hakkında bilgi	✓	
	Ud klavyesinde perde düzenleri ile ilgili bilgi	✓	
	Ud'da açık (boş) tel çalışmaları hakkında bilgi	✓	
	Ud'da mızrap tutuş ve kullanımı ile ilgili bilgi	✓	
	Metodda görsel anlatım olup-olmadığı	✓	

Tablo 121. M-8 İkinci Alt Problem Kavramları Tablosu

2. Alt Problem Kavramları		Var	Yok
M-8	Müzik yazısı		✓
	Süre değerleri	✓	
	Ölçü bilgisi		✓
	Nüans terimleri		✓
	Hız terimleri		✓
	Aralık bilgisi		✓
	TM değiştirme işaretleri	✓	
	TM nota isimleri	✓	
	Dizi-Gam bilgisi	✓	
	Makâm bilgisi		✓
	Usûl bilgisi	✓	
	Form bilgisi		✓

Tablo 122. M-8 Süre Değerleri Alt Terimleri Tablosu

Süre Değerleri Alt Terimleri		Var	Yok
M-8	Birlik değer	✓	
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer	✓	
	Uzatma noktası	✓	

Tablo 123. M-8 Ölçü Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

Ölçü Bilgisi Alt Terimleri		Var	Yok
M-8	2/4'lük ölçü bilgisi	✓	
	3/4'lük ölçü bilgisi	✓	
	4/4'lük ölçü bilgisi	✓	

Tablo 124. M-8 Nüans Bilgisi Alt Başlıkları Tablosu

Nüans Bilgisi Alt Başlıkları		Var	Yok
M-8	Piyano (<i>p</i>)		✓
	Mezzoforte (<i>mf</i>)		✓
	Forte (<i>f</i>)		✓
	Crescendo (<i>cres...</i>)		✓
	Decrescendo (<i>decres...</i>)		✓

Tablo 125. M-8 Makâm Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Makam Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
	Dörtlü ve beşli çeşniler hakkında bilgi		✓
	Çargâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Aşkefzâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Kürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Acemaşirân Makâmı hakkında bilgi		✓
	Mâhur Makâmı hakkında bilgi		✓
	Rast Makâmı hakkında bilgi		✓
	Uşşak Makâmı hakkında bilgi		✓
	Bayâtî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hüseynî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicaz Humâyun Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicaz Uzzâl Makâmı hakkında bilgi		✓
	Zirgüleli Hicaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Sultâniyegâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Ferahfezâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Büselik Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nevâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	İsfahan Makâmı hakkında bilgi		✓
	Muhayyer Makâmı hakkında bilgi		✓
	Yegâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Şehnaz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Süzidil Makâmı hakkında bilgi		✓
M-8	Nikriz Makâmı hakkında bilgi		✓
	Zâvil Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nihâvend Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nevêser Makâmı hakkında bilgi		✓
	Karcığâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Bayâtî Araban Makâmı hakkında bilgi		✓
	Acemkürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Muhayyerkürdî Makâmı hakkında bilgi		✓
	Tâhir Büselik Makâmı hakkında bilgi		✓
	Nişâbürek Makâmı hakkında bilgi		✓
	Segâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Müsteâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hüzzam Makâmı hakkında bilgi		✓
	Eviç Makâmı hakkında bilgi		✓
	Ferahnâk Makâmı hakkında bilgi		✓
	Evcârâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Şedaraban Makâmı hakkında bilgi		✓
	Sûzinâk Makâmı hakkında bilgi		✓
	Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Kürdîli Hicazkâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Sabâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Bestenigâr Makâmı hakkında bilgi		✓
	Şevkefzâ Makâmı hakkında bilgi		✓
	Dügâh Makâmı hakkında bilgi		✓
	Rühnuvâz Makâmı hakkında bilgi		✓

Tablo 126. M-8 Usûl Bilgisi Alt Terimleri Tablosu

	Usûl Bilgisi Alt Terimleri	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4) hakkında bilgi		✓
M-8	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8) hakkında bilgi		✓
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8) hakkında bilgi		✓
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8) hakkında bilgi		✓

Türk Aksağı Usûlü (5/8) hakkında bilgi	✓
Devr-i Hindî Usûlü (7/8) hakkında bilgi	✓
Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16) hakkında bilgi	✓
Düyek Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓
Müsemmen Usûlü (8/8) hakkında bilgi	✓
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) hakkında bilgi	✓
Evfer Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓
Raks Aksağı Usûlü (9/8) hakkında bilgi	✓
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4) hakkında bilgi	✓
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16) hakkında bilgi	✓

Tablo 127. M-8 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller Tablosu

	Etüt Uygulamalarını Oluşturan Usûller	Var	Yok	Adet
	Nim Sofyan Usûlünde (2/4) Etüt Çalışması	✓		88
	Semâî Usûlünde (3/4 - 3/8) Etüt Çalışması	✓		36
	Sofyan Usûlünde (4/4 - 12/8) Etüt Çalışması	✓		8
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlünde (6/4 - 6/8 - 18/8) Etüt Çalışması	✓		6
	Türk Aksağı Usûlünde (5/8) Etüt Çalışması	✓		1
	Devr-i Hindî Usûlünde (7/8) Etüt Çalışması	✓		1
M-8	Devr-i Turân Usûlünde (7/8 - 7/16) Etüt Çalışması	✓		1
	Düyek Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması	✓		3
	Müsemmen Usûlünde (8/8) Etüt Çalışması	✓		1
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8) Etüt Çalışması	✓		1
	Evfer Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması	✓		1
	Raks Aksağı Usûlünde (9/8) Etüt Çalışması		✓	
	Oynak Usûlünde (9/8 - 9/4) Etüt Çalışması		✓	
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlünde (10/8 - 10/16) Etüt Çalışması	✓		1

Tablo 128. M-8 Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri Tablosu

	Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri	Var	Yok
	Birlik değer		✓
	İkilik değer	✓	
	Dörtlük değer	✓	
M-8	Sekizlik değer	✓	
	16'lık değer	✓	
	32'lik değer	✓	
	64'lük değer	✓	
	Uzatma noktası	✓	

Tablo 129. M-8 Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar Tablosu

	Etüt Uygulamalarını Oluşturan Makâmlar	Var	Yok	Adet
	Açık tel uygulamalarına yönelik etüt çalışması		✓	
	Pozisyon ve kolon seslerine yönelik etüt çalışması		✓	
	Tonal uygulama	✓		92
	Çargâh Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Aşkefzâ Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Kürdî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
M-8	Acemaşirân Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Mâhur Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Rast Makâmında Etüt Çalışması	✓		19
	Uşşak Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Bayâtî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hüseynî Makâmında Etüt Çalışması		✓	
	Hicaz Humâyun Makâmında Etüt Çalışması		✓	

Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓	4
Hicaz Uzzâl Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Zirgüleli Hicaz Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Sultânîyegâh Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Ferahfezâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Nevâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
İsfahan Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Muhayyer Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Yegâh Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Şehnaz Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Sûzidil Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Nikriz Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Zâvil Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Nihâvend Makâmında Etüt Çalışması	✓	10
Nevêser Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Karcığâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Bayâtî Araban Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Acemkürdî Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Muhayyerkürdî Makâmında Etüt Çalışması âmı	✓	
Tâhir Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Nişâbürek Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Segâh Makâmında Etüt Çalışması	✓	3
Müsteâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Hüzzam Makâmında Etüt Çalışması	✓	1
Eviç Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Ferahnâk Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Evcârâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Şedaraban Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Sûzinâk Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Kürdîli Hicazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	5
Sabâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Bestenigâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Şevkefzâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Dügâh Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Rühnuvâz Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Gerdâniye Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Tâhir Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Ferahnümâ Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Hisar Büselik Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Gülizâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Acem Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Arazbâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Irak Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Sazkâr Makâmında Etüt Çalışması	✓	
Dilkeşhâverân Makâmında Etüt Çalışması	✓	

Tablo 130. M-8 Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu

	Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
	Nim Sofyan Usûlü (2/4)	✓	
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	✓	
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
M-8	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	✓	
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)	✓	
	Devr-i Hindî Usûlü (7/8)	✓	
	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)	✓	
	Düyek Usûlü (8/8)	✓	

Müsemmen Usûlü (8/8)	✓
Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)	✓
Evfer Usûlü (9/8)	✓
Raks Aksağı Usûlü (9/8)	✓
Oynak Usûlü (9/8 – 9/4)	✓
Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓

Tablo 131. *M-8 Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu*

	Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
M-8	Şarkı	✓	
	Türkü	✓	

Tablo 132. *M-8 Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu*

	Sözlü Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşîrân Makâmı	✓	
	Mâhur Makâmı		✓
	Rast Makâmı	✓	
	Uşşak Makâmı		✓
	Hüseyinî Makâmı	✓	
	Hicaz Makâmı	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı		✓
	Zirgüleli Hicaz Makâmı	✓	
	Bûselik Makâmı		✓
	Nevâ Makâmı		✓
	İsfahan Makâmı		✓
	Yegâh Makâmı		✓
	Şehnaz Makâmı	✓	
	Sûzidil Makâmı		✓
	Nikriz Makâmı	✓	
	Zâvil Makâmı		✓
M-8	Nihâvend Makâmı	✓	
	Karçıgar Makâmı	✓	
	Acemkürdî Makâmı	✓	
	Muhayyerkürdî Makâmı	✓	
	Nişâbürek Makâmı	✓	
	Segâh Makâmı	✓	
	Müsteâr Makâmı		✓
	Hüzzam Makâmı	✓	
	Eviç Makâmı	✓	
	Ferahnâk Makâmı	✓	
	Evcârâ Makâmı		✓
	Şedaraban Makâmı	✓	
	Sûzinâk Makâmı		✓
	Hicazkâr Makâmı	✓	
	Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓	
	Sabâ Makâmı	✓	
	Bestenigâr Makâmı		✓
	Şevkefzâ Makâmı		✓
	Dügâh Makâmı		✓
	Gerdâniye Makâmı	✓	

Tablo 133. *M-8 Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller Tablosu*

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller	Var	Yok
M-8	Nim Sofyan Usûlü (2/4)	✓	
	Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	✓	
	Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	✓	
	Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	✓	
	Türk Aksağı Usûlü (5/8)		✓
	Devr-i Turân Usûlü (7/8 - 7/16)	✓	
	Düyek Usûlü (8/8)		✓
	Müsemmen Usûlü (8/8)		✓
	Aksak Usûlü (9/4 - 9/8)		✓
	Evfer Usûlü (9/8)		✓
	Raks Aksağı Usûlü (9/8)		✓
	Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)		✓
	Aksak Semâî (Curcuna) Usûlü (10/8 - 10/16)	✓	

Tablo 134. *M-8 Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar Tablosu*

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar	Var	Yok
M-8	Peşrev	✓	
	Saz Semâisi	✓	
	Longa		✓
	Kanto	✓	
	Sirto	✓	
	Oyun Havası	✓	

Tablo 135. *M-8 Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar Tablosu*

	Sözsüz Eserleri Oluşturan Makâmlar	Var	Yok
M-8	Çargâh Makâmı		✓
	Kürdî Makâmı		✓
	Acemaşîrân Makâmı		✓
	Mâhur Makâmı		✓
	Rast Makâmı	✓	
	Uşşak Makâmı		✓
	Bayâtî Makâmı		✓
	Hüseynî Makâmı		✓
	Hicaz Humâyun Makâmı		✓
	Hicaz Makâmı	✓	
	Hicaz Uzzâl Makâmı		✓
	Sultâniyegâh Makâmı		✓
	Ferahfezâ Makâmı		✓
	Büselik Makâmı		✓
	Nevâ Makâmı		✓
	İsfahan Makâmı		✓
	Muhayyer Makâmı		✓
	Yegâh Makâmı		✓
	Şehnaz Makâmı		✓
	Sûzidil Makâmı	✓	
	Nikriz Makâmı		✓
	Zâvil Makâmı		✓
	Nihâvend Makâmı	✓	
	Nevêser Makâmı		✓
	Karcığâr Makâmı		✓
	Bayâtî Araban Makâmı		✓
	Acemkürdî Makâmı		✓
	Muhayyerkürdî Makâmı	✓	

Tâhir Bûselik Makâmı		✓
Nişâbürek Makâmı	✓	
Segâh Makâmı	✓	
Müsteâr Makâmı		✓
Hüzzam Makâmı		✓
Eviç Makâmı		✓
Ferahnâk Makâmı		✓
Evcârâ Makâmı	✓	
Şedaraban Makâmı	✓	
Sûzinâk Makâmı	✓	
Hicazkâr Makâmı	✓	
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	✓	
Sabâ Makâmı	✓	
Bestenigâr Makâmı		✓
Şevkefzâ Makâmı		✓
Dügâh Makâmı		✓
Rühnuvâz Makâmı		✓
Gerdâniye Makâmı		✓
Irak Makâmı		✓
Sûz-i Dilâra Makâmı		✓
Dilkeş Haverân Makâmı		✓
Sazkâr Makâmı		✓

Tablo 136. M-8 Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Tablosu

	Seslendirme ve Süsleme Teknikleri	Var	Yok	Etütlerde Kullanımı	Sözlü	Sözsüz
					Eserlerde Kullanımı	Eserlerde Kullanımı
M-8	Tremolo Uygulaması	✓		✓		
	Vibrato Uygulaması	✓				
	Legato Uygulaması	✓		✓		
	Staccato Uygulaması	✓		✓		
	Glissando Uygulaması	✓		✓		
	Extension Uygulaması		✓			
	Çarpma Uygulaması	✓		✓		
	Mordan Uygulaması	✓		✓		
	Grupetto Uygulaması		✓			
	Tril Uygulaması	✓		✓		
	Flageolet Uygulaması		✓			

3.2. METODLARIN KARŞILAŞTIRILMASI

Günümüzde mevcut olup, eğitim ve öğretimde kullanılan ud metodlarında verilen bilgiler genel olarak birbirleriyle örtüşse de, aralarında standart bir içerik, konu veya bölüm sıralaması olmadığı görülmüştür. Bu bölümde, incelenen metodların içeriğinde bulunan bilgiler katagorize edilmiş, kavramlaştırılarak karşılaştırmaları yapılmıştır. Yapılan incelemelerde, metodların konu sıralaması ve içerik olarak, birbirlerinden farklı şekillerde oluşturulduğu görülmüştür. Bu sebeple karşılaştırma tablolarında bulunan kavramlar, metodlarda bulunan ortak bilgi ve açıklamalara göre verilmiştir. Bazı metodlarda giriş bölümü bulunmadığı için bu metodların ilk sayfalarında verilen genel bilgiler "giriş bölümü" bilgileri olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca metodlarda verilen konulara yönelik bilgi ve açıklamaların birbirlerinden farklı ayrıntılarla verildiği tesbit edilmiştir. Örneğin içeriği incelenen bir methodda bazı konular geniş kapsamlı ele alınırken, aynı konunun diğer bir methodda daha dar bir kapsamda ele alındığı görülmüştür. Bu sebeple her bir tabloda verilen kavramlar ve bu kavramlara ilişkin oluşturulan alt kavram çeşitliliğinin belirlenmesinde, metodların içeriğinde verilen bilgi ve açıklamaların tamamı gözönüne alınarak sunulmuştur. Diğer bir ifadeyle, tablolarda verilen kavram çeşitliliği, o kavramlara yönelik açıklamalar ve bilgilere ilişkin incelenen sekiz metodun tamamının içeriğinden yola çıkılarak oluşturulmuştur. Böylece nitel araştırmanın doğasına uygun olarak geliştirilmiş, geçerlik ve güvenilirlik stratejisi gereği (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 363) daha ayrıntılı bir karşılaştırma yaparak daha anlamlı bir sonuca ulaşılabilmesi hedeflenmiştir.

Karşılaştırma tablolarında verilen “*n*” sütunu örnekleme oluşturan eleman sayısı anlamına gelmektedir. Tablo satırlarının en başında inceleme konularına yönelik başlıklar bulunmaktadır. Başlıkların karşısındaki sütun kutucuklarında bulunan “✓” imleci, o başlığa ait bilgilerin sütunun üstünde belirtilen methodda bulunduğu, “-“ işareti ise bulunmadığını ifade etmektedir. “*Oran*” sütunundaki rakamsal değerler ise ilgili satır başlığının kaç adet methodda verildiğini yani $n = 8$, $oran = 5$ ise, *sekiz metondun beşinde* o başlığa yönelik bilginin bulunduğunu belirtmektedir. Diğer bir anlatımla *oran* sütunu satır başlıklarındaki bilgilerin toplam kaç adet methodda verildiğinin açıklamasıdır.

3.2.1. Metodların Giriş Bölümünde Bulunan Bilgilere İlişkin Karşılaştırma

Araştırma kapsamında örnekleme oluşturan sekiz adet ud metodu; içeriklerine göre incelenmiş, konularına göre sınıflandırılmış ve rakamsal değerlerle dönüştürülerek aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 137. Metodların Giriş Bölümünde Bulunan Bilgilere İlişkin Karşılaştırma Tablosu

1. Alt Problem Başlıkları	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi	8	✓	-	-	-	✓	-	-	-	2
Ud'un yapısı, yapımı, teller ve mızrap	8	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	-	5
Ud da akort ve düzen hakkında bilgi	8	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	-	5
Ud'da oturuş ve tutuş pozisyonları	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	6
Ud'da pozisyon ve ana kolonlar	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
Ud klavyesindeki perde düzenleri	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	4
Ud'da açık (boş) tel çalışmaları	8	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
Ud'da mızrap tutuş ve kullanımı	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	7
Görsel anlatım olup-olmadığı	8	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	6

Tablo 137 de araştırmanın birinci alt probleminde bulunan başlıklara yönelik bilgilerin, örnekleme oluşturan sekiz adet ud metodunda bulunup-bulunmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Böylece “*ud'un tarihsel gelişimi hakkında bilgi*” iki metotta bulunurken, “*ud'da mızrap tutuş ve kullanımına yönelik bilgi*”ye sekiz metodun yedisinde yer verildiği bulgulanmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde incelenen metodların yaklaşık % 80'i oranında bu bilgilere işaret edildiği bulgulanmıştır.

3.2.2. Metodlarda Temel Müzik Bilgileri ve Türk Müziği Nazariyatı Bilgileri İçeriğine Yönelik Karşılaştırma

Aşağıdaki tabloda, metodların ikinci alt problemi oluşturan kavramlar kapsamında karşılaştırması yapılmıştır. İkinci alt probleme ilişkin kavramlar, metodların tamamının konu, başlık ve içerik taraması yapıldıktan sonra belirlenmiştir.

Tablo 138. Temel Müzik Bilgileri ve Türk Müziği Nazariyatı Bilgileri Karşılaştırma Tablosu

2. Alt Problem Kavramları	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Müzik yazısı	8	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	3
Süre değerleri	8	✓	-	✓	✓	-	✓	-	✓	5
Ölçü bilgisi	8	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	3
Nüans terimleri	8	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	3
Hız terimleri	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
Aralık bilgisi	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
TM değiştirme işaretleri	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	4
TM nota isimleri	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	4
Dizi (Gam) bilgisi	8	-	-	-	✓	-	-	✓	✓	3
Makâm bilgisi	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Usûl bilgisi	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
Form bilgisi	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2

Tablo 138 de araştırmanın ikinci alt problemini oluşturan konulardan Metodlarda Temel M¼zik Bilgileri ve T¼rk M¼zięi Nazariyatı Bilgileri kapsamında ele alınan kavramlara ilişkin içerik analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 139. *S¼re Değerleri Alt Kodları Karşılaştırma Tablosu*

S¼re Değerleri Alt Terimleri	<i>n</i>	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Birlik değer	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
İkilik değer	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
D¼rtl¼k değer	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
Sekizlik değer	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
16'lık değer	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
32'lik değer	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
64'l¼k değer	8	✓	-	-	-	✓	✓	-	✓	4
Uzatma noktası	8	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	7

Metodlarda bulunan Temel M¼zik Bilgileri ve T¼rk M¼zięi Nazariyatı Bilgileri kapsamında ele alınan *notaların s¼re değerlerine* y¼nelik alt terimler incelenmiş olup elde edilen veriler Tablo 139 da verilmiştir.

Tablo 140. *¼l¼ Bilgisi Alt Kodları Karşılaştırma Tablosu*

¼l¼ Bilgisi Alt Terimleri	<i>n</i>	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
2/4 l¼k ¼l¼ bilgisi	8	✓	-	-	✓	-	-	-	✓	3
3/4'l¼k ¼l¼ bilgisi	8	✓	-	-	✓	-	-	-	✓	3
4/4 l¼k ¼l¼ bilgisi	8	✓	-	-	✓	-	✓	-	✓	3

Tablo 140 da, metodlarda bulunan Temel M¼zik Bilgileri ve T¼rk M¼zięi Nazariyatı Bilgileri kapsamında ele alınan *¼l¼ bilgisi alt terimlerinin* bulunup bulunmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 141. *N¼ans Bilgisi Alt Başlıkları Karşılaştırma Tablosu*

N¼ans Bilgisi Alt Başlıkları	<i>n</i>	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Piyano (<i>p</i>)	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Mezzforte (<i>mf</i>)	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Forte (<i>f</i>)	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Crescendo (<i>cres...</i>)	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Decrescendo (<i>deces...</i>)	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4

Tablo 141 de metodlarda bulunan Temel M¼zik Bilgileri ve T¼rk M¼zięi Nazariyatı Bilgileri kapsamında *n¼ans bilgisi alt başlıkları* bilgilerinin bulunup bulunmadığına y¼nelik karşılaştırma bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 142. *Makam Bilgisi Alt Kodları Karşılaştırma Tablosu*

Mak¼m Bilgisi Alt Terimleri	<i>n</i>	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
D¼rtl¼ ve beşli diziler	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
arg¼h Mak¼mı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Ařkefz¼ Mak¼mı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
K¼rdi Mak¼mı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Acemařiar¼ Mak¼mı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3

Mâhur Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Rast Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Uşşak Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Bâyâtî Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	-	-	-	2
Hüseyinî Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Hicaz Humâyun Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Hicaz Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Hicaz Uzzâl Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	-	-	-	3
Zirgüleli Hicaz Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Sultânîyegâh Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Ferahfezâ Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Büselik Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Nevâ Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
İsfahan Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Muhayyer Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Yegâh Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Şehnâz Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Süzidil Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Nikriz Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Zâvil Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Nihâvend Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	-	4
Nevêser Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Karcıgar Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Bayâtî Araban Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Acemkürdî Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Muhayyerkürdî Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Tâhir Büselik Makâmı	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
Nişâbürek Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Segâh Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Müsteâr Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Hüzzam Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Eviç Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Ferahnâk Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Evcârâ Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Şedaraban Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Sûzinâk Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Hicazkâr Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Kürdilî Hicazkâr Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Sabâ Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Bestenigâr Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Şevkefza Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Dügâh Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Rühnuvâz Makâmı	8	-	-	-	-	✓	✓	-	-	2

Tablo 142 de, metodlarda bulunan Temel Müzik Bilgileri ve Türk Müziği Nazariyatı Bilgileri kapsamında metodlarda kullanılan makamlara yönelik tanımsal bilgi bulunup-bulunmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir

Tablo 143. Usûl Bilgisi Alt Kodları Karşılaştırma Tablosu

Usûl Bilgisi Alt Terimleri	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Nim Sofyan Usûlü (2/4)	8	✓	-	-	✓	-	✓	-	✓	4
Semâî Usûlü (3/4 - 3/8)	8	✓	-	-	✓	-	✓	-	✓	4
Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	✓	5
Yürük (Sengin) Semâî Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
Türk Aksağı Usûlü (5/8)	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
Devr-i Hindî Usûlü (7/8)	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
Devr-i Turân Usûlü (7/8)	8	✓	-	-	✓	-	✓	-	✓	4
Düyek Usûlü (8/8)	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
Müsemmen Usûlü (8/8)	8	✓	-	-	✓	✓	✓	-	✓	5
Aksak Usûl (9/4 - 9/8)	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
Evfer Usûlü (9/8)	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	4
Raks aksağı Usûlü (9/8)	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	4
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	4
Aksak Semâî-Gurcuna (10/8 - 10/16)	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	6

Tablo 143 de metodlarda bulunan Temel Müzik Bilgileri ve Türk Müziği Nazariyatı Bilgileri kapsamında metodlarda kullanılan usûllere yönelik tanımsal bilgi bulunup-bulunmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

3.2.3. Metodlarda Bulunan Etüt Çalışmalarının İçerikleri ve Yapılarına Yönelik Karşılaştırma

Bu bölümde metodlarda bulunan etütler; oluşturuldukları makamlar, usûller ve notaların süre değerleri açısından incelenmiş, elde edilen bulgular sınıflandırılarak tablolatırılmıştır. Etütleri oluşturan usûl, süre değerleri ve makamlara ilişkin alt kodlar metodların tamamının etüt analizi yapıldıktan sonra elde edilmiştir.

Tablo 144. Etütlerde Kullanılan Usûl Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu

Etütleri Oluşturan Usûller	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Toplam
Nim Sofyan Usûlü (2/4)	8	35	46	54	58	121	67	19	88	488
Semâi Usûlü (3/4 - 3/8)	8	4	7	37	21	8	-	4	36	117
Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	8	99	75	145	61	41	118	72	8	619
Yürük (Sengin) Semâi Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	8	8	8	2	22	4	1	10	6	61
Türk Aksağı Usûlü (5/8)	8	3	3	-	17	5	-	-	1	29
Devr-i Hindî Usûlü (7/8)	8	1	2	-	3	1	-	-	1	8
Devr-i Turân Usûlü (7/8)	8	1	3	-	2	1	1	1	1	10
Düyek Usûlü (8/8)	8	-	3	-	12	1	-	-	3	19
Müsemmen Usûlü (8/8)	8	-	3	-	3	2	-	-	1	9
Aksak Usûl (9/4 - 9/8)	8	5	3	-	11	2	2	1	1	25
Evfer Usûlü (9/8)	8	1	1	-	4	3	-	-	1	10
Raks aksağı Usûlü (9/8)	8	1	2	-	3	1	-	-	-	7
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)	8	1	1	-	3	1	-	-	-	6
Aksak Semâi-Gurcuna (10/8 - 10/16)	8	3	2	-	12	8	2	1	1	29

Tablo 144 de metodlarda hangi usûl türünde kaç adet etüt verildiğine yönelik rakamsal veriler bulunmaktadır.

Tablo 145. Etütlerde Kullanılan Nota Süre Değerleri Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu

Etütlerde Uygulanan Süre Değerleri	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Birlik değerde nota	8	✓	✓	✓	-	-	✓	-	-	4
İkilik değerde nota	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
Dörtlük değerde nota	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
Sekizlik değerde nota	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
16'lık değerde nota	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
32'lik değerde nota	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
64'lük değerde nota	8	-	-	-	-	-	-	-	✓	1
Uzatma noktası	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8

Metodlarda verilen etütler, oluşturuldukları notaların süre değerleri yönüyle incelenmiş olup bulgular Tablo 145 de verilmiştir.

Tablo 146. Etütlerde Kullanılan Makam Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu

Etütleri Oluşturan Makâmlar	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Açık tel uygulamaları	8	5	21	15	25	24	-	13	-	103
Pozisyon ve kolon uygulamaları	8	-	55	59	68	99	20	59	-	360
Tonal uygulamalar	8	157	112	169	47	57	104	57	92	795
Çargâh Makâmı	8	-	2	-	10	3	-	2	-	17
Aşkefzâ Makâmı	8	-	-	-	4	1	-	-	-	5
Kürdî Makâmı	8	-	4	-	3	3	1	-	-	11
Acemaşîarî Makâmı	8	-	-	2	6	6	1	3	-	18
Mâhur Makâmı	8	-	-	3	2	5	1	-	-	11
Rast Makâmı	8	-	3	18	19	3	2	-	19	64
Uşşak Makâmı	8	-	1	-	11	2	1	-	-	15
Bâyâtî Makâmı	8	-	1	-	2	1	1	-	-	5
Hüseyinî Makâmı	8	-	2	-	8	4	2	-	-	16
Hicaz Humâyun Makâmı	8	-	-	-	2	-	1	-	-	3
Hicaz Makâmı	8	-	1	26	3	3	1	-	4	38
Hicaz Uzzal Makâmı	8	-	-	-	2	1	2	-	-	5
Zirgüleli Hicaz Makâmı	8	-	3	-	1	-	1	-	-	5
Sultânîyegâh Makâmı	8	-	-	-	2	-	2	1	-	5
Ferahfezâ Makâmı	8	-	2	-	1	-	2	-	-	6
Büselik Makâmı	8	-	3	-	20	2	2	2	-	29
Nevâ Makâmı	8	-	-	-	2	-	1	-	-	3
İsfahan Makâmı	8	-	-	-	2	-	1	-	-	3
Muhayyer Makâmı	8	-	1	-	2	1	1	-	-	5
Yegâh Makâmı	8	-	-	-	8	-	1	-	-	9
Şehnâz Makâmı	8	-	-	-	3	1	1	1	-	6
Süzidîl Makâmı	8	-	-	-	3	1	1	-	-	5
Nikriz Makâmı	8	-	-	4	4	3	1	-	-	12
Zâvil Makâmı	8	-	-	1	2	-	1	-	-	4
Nihâvend Makâmı	8	-	2	6	10	6	2	2	10	38
Nevêser Makâmı	8	-	-	1	1	1	1	-	-	4
Karcığâr Makâmı	8	-	1	-	3	2	1	-	-	7
Bayâtî Araban Makâmı	8	-	-	-	2	-	1	-	-	3
Acemkürdî Makâmı	8	-	-	-	2	2	1	-	-	5
Muhayyerkürdî Makâmı	8	-	1	-	1	-	-	-	-	2
Tâhir Büselik Makâmı	8	-	1	-	2	-	-	-	-	3
Nişâbürek Makâmı	8	-	3	-	2	-	1	1	-	7
Segâh Makâmı	8	-	1	-	2	4	2	-	3	12
Müsteâr Makâmı	8	-	-	-	2	-	1	-	-	3
Hüzzâm Makâmı	8	-	1	-	2	4	1	-	1	9
Eviç Makâmı	8	-	1	-	4	1	1	-	-	7
Ferahnâk Makâmı	8	-	1	-	3	1	1	1	-	7
Evcârâ Makâmı	8	-	-	-	1	1	1	-	-	3
Şedaraban Makâmı	8	-	2	-	1	2	1	1	-	7
Sûzinâk Makâmı	8	-	1	2	2	1	2	-	-	8
Hicazkâr Makâmı	8	-	4	3	1	1	1	2	-	12
Kürdîli Hicazkâr Makâmı	8	-	2	-	4	4	3	1	5	19
Sabâ Makâmı	8	-	-	-	1	2	1	-	-	4
Bestenigâr Makâmı	8	-	-	-	2	-	1	-	-	3
Şevkefza Makâmı	8	-	2	-	2	-	2	-	-	6
Dügâh Makâmı	8	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Rühnuvâz Makâmı	8	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Gerdâniye Makâmı	8	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Tâhir Makâmı	8	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Ferahnümâ Makâmı	8	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Hisar Büselik Makâmı	8	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Gülizâr Makâmı	8	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Acem Makâmı	8	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Arazbâr Makâmı	8	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Irak Makâmı	8	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Sazkâr Makâmı	8	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Dilkeşhâverân Makâmı	8	-	-	-	-	-	1	-	-	1

Tablo 146 da metotlarda hangi makam türünde kaç adet etüt verildiğine yönelik rakamsal veriler bulunmaktadır. Bu bölümde çeşitli makamların yanı sıra açık teller, pozisyonlar ve kolon sesleri ile tonal etüt uygulamalarına da yer verildiği bulgulanmıştır.

3.2.4. Metotlarda Kullanılan Sözlü Eserlerin İçerikleri ve Yapılarına Yönelik Karşılaştırma

Bu bölümde metotlarda verilen sözlü eserler makam, usûl ve form çeşitliliği yönleriyle incelenmiş, elde edilen bulgular sınıflandırılarak tablolaştırılmıştır. Sözlü eserleri oluşturan usûl, süre değerleri ve makamlara ilişkin alt kodlar metotların tamamında bulunan sözlü eserlerin yapıları incelendikten sonra elde edilmiştir.

Tablo 147. *Sözlü Eserlerin Usûl Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu*

Sözlü Eserleri Oluşturan Usûller	<i>n</i>	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Nim Sofyan Usûlü (2/4)	8	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	4
Semâi Usûlü (3/4 - 3/8)	8	-	-	✓	✓	✓	✓	-	✓	5
Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	8	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	6
Yürük (Sengin) Semâi Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	8	-	✓	-	✓	✓	-	-	✓	4
Türk Aksağı Usûlü (5/8)	8	-	✓	-	✓	✓	-	-	✓	4
Devr-i Hindî Usûlü (7/8)	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	5
Devr-i Turân Usûlü (7/8)	8	-	✓	-	✓	-	-	-	✓	2
Düyek Usûlü (8/8)	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	5
Müsemmen Usûlü (8/8)	8	-	-	✓	✓	✓	-	-	✓	4
Aksak Usûl (9/4 - 9/8)	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
Evfer Usûlü (9/8)	8	-	-	-	✓	-	-	-	✓	2
Raks aksağı Usûlü (9/8)	8	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	3
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)	8	-	✓	-	✓	-	-	-	✓	3
Aksak Semâi-Gurcuna (10/8 - 10/16)	8	-	✓	-	✓	-	-	-	✓	3

Tablo 147 de metotlarda örnek uygulama olarak verilen sözlü eserlerin hangi usûllerden oluşturulduğuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Sözlü eserleri oluşturan eserlerin 14 değişik ana usûlden oluştuğu görülmüş, bazı ana usûllerin değişik tartımda yazılmış formlarının da yer aldığı bulgulanmıştır.

Tablo 148. *Sözlü Eserlerin Form Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu*

Sözlü Eserleri Oluşturan Formlar	<i>n</i>	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Şarkı	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	7
Türkü	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	5

Tablo 148 de metotlarda örnek uygulama olarak verilen sözlü eserlerin hangi formlardan oluşturulduğuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Metotlarda şarkı ve türkü formunda eser örnekleri yer aldığı bulgulanmıştır.

Tablo 149. *Sözlü Eserlerin Makâm Çeşitliliğine İlişkin Karşılaştırma Tablosu*

Sözlü Eserlerde Kullanılan Makâmalar	<i>n</i>	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Kürdî Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
Acemaşîrân Makâmı	8	-	-	-	-	-	-	-	✓	1
Mâhur Makâmı	8	-	-	-	-	✓	-	-	-	1
Rast Makâmı	8	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓	4
Uşşak Makâmı	8	-	-	-	-	✓	✓	-	-	2
Hüseynî Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	3
Hicaz Makâmı	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	5
Hicaz Uzzâl Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Zirgüleli Hicaz Makâmı	8	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	3

Büselik Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Nevâ Makâmı	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
İsfahan Makâmı	8	-	✓	-	✓	-	-	-	-	2
Yegâh Makâmı	8	-	-	✓	-	-	-	-	-	1
Şehnâz Makâmı	8	-	✓	-	✓	-	-	-	✓	3
Süzidil Makâmı	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
Nikriz Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	3
Zâvil Makâmı	8	-	✓	-	-	✓	-	-	-	2
Nihâvend Makâmı	8	-	✓	-	-	✓	✓	-	✓	4
Karcıgar Makâmı	8	-	✓	-	✓	✓	-	-	✓	4
Acemkürdi Makâmı	8	-	✓	-	-	-	✓	-	✓	3
Muhayyerkürdi Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	✓	2
Nişâbürek Makâmı	8	-	-	-	-	-	-	-	✓	1
Segâh Makâmı	8	-	✓	-	-	-	✓	-	✓	3
Müsteâr Makâmı	8	-	-	✓	-	-	-	-	-	1
Hüzzâm Makâmı	8	-	✓	-	-	✓	✓	-	✓	4
Eviç Makâmı	8	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	3
Ferahnâk Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	-	-	✓	3
Evcârâ Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Şedaraban Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	✓	2
Süzinâk Makâmı	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	5
Hicazkâr Makâmı	8	-	✓	-	-	✓	-	-	✓	3
Kürdili Hicazkâr Makâmı	8	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	6
Sabâ Makâmı	8	✓	-	-	-	✓	-	-	✓	3
Bestenigâr Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
Şevkefzâ Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Dügâh Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
Gerdâniye Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	3

Tablo 149 da metotlarda örnek uygulama olarak verilen sözlü eserlerin hangi makamlardan oluşturulduğuna ilişkin bulgular yer almaktadır.

3.2.5. Metotlarda Bulunan Sözsüz Eserlerin İçerikleri ve Yapılarına Yönelik Karşılaştırma

Bu bölümde metotlarda verilen sözsüz eserler makam, usûl ve form çeşitliliği yönleriyle incelenmiş, elde edilen bulgular sınıflandırılarak tablolaştırılmıştır. Sözsüz eserleri oluşturan usûl, süre değerleri ve makamlara ilişkin alt kodlar metotların tamamında bulunan sözsüz eserlerin yapıları incelendikten sonra elde edilmiştir.

Tablo 150. Sözsüz Eser Usûl Çeşitliliği Karşılaştırma Tablosu

Sözsüz Eserleri Oluşturan Usûller	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Nim Sofyan Usûlü (2/4)	8	-	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	5
Semâi Usûlü (3/4 - 3/8)	8	-	✓	-	✓	✓	-	-	✓	4
Sofyan Usûlü (4/4 - 12/8)	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	7
Yürük (Sengin) Semâi Usûlü (6/4 - 6/8 - 18/8)	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	5
Türk Aksağı Usûlü (5/8)	8	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	4
Devr-i Turân Usûlü (7/8)	8	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	6
Düyek Usûlü (8/8)	8	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	4
Müsemmen Usûlü (8/8)	8	-	-	-	✓	✓	-	-	-	2
Aksak Usûl (9/4 - 9/8)	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
Evfer Usûlü (9/8)	8	-	-	-	✓	✓	-	-	-	2
Raks aksağı Usûlü (9/8)	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
Oynak Usûlü (9/8 - 9/4)	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
Aksak Semâi-Gurcuna (10/8 - 10/16)	8	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7

Tablo 150 de metotlarda örnek uygulama olarak verilen sözsüz eserlerin hangi usûllerden oluşturulduğuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Sözsüz eserlerin

13 değişik ana usûlden oluştuğu görülmüş, bazı ana usllerin değişik tartımda yazılmış formlarının da yer aldığı bulgulanmıştır.

Tablo 151. *Sözsüz Eser Form eşitliliği Karşılaştırma Tablosu*

Sözsüz Eserleri Oluşturan Formlar	<i>n</i>	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Peşrev	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
Saz Semâisi	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
Longa	8	-	✓	✓	-	✓	✓	-	-	4
Kanto	8	-	-	-	-	-	✓	-	✓	2
Sirto	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	5
Oyun Havası	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	5

Tablo 151 de metodlarda örnek uygulama olarak verilen sözsüz eserlerin hangi formlardan oluşturulduğuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Metodlarda Peşrev, Saz Semâisi, Longa, Kanto, Sirto ve Oyun Havası formunda eser örnekleri yer aldığı bulgulanmıştır.

Tablo 152. *Sözsüz Eser Makâm eşitliliği Karşılaştırma Tablosu*

Sözsüz Eserlerde Kullanılan Makamlar	<i>n</i>	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
argâh Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
Kürdi Makâmı	8	-	✓	-	-	✓	-	-	-	2
Acemaşirân Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Mâhur Makâmı	8	✓	✓	-	-	✓	✓	-	-	4
Rast Makâmı	8	-	-	✓	-	✓	✓	-	✓	4
Uşşak Makâmı	8	-	✓	✓	-	-	✓	-	-	3
Bayâtî Makâmı	8	-	-	-	-	✓	-	-	-	1
Hseyri Makâmı	8	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	-	5
Hicaz Humâyun Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Hicaz Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	5
Hicaz Uzzâl Makâmı	8	-	✓	-	-	✓	-	-	-	2
Sultâniyegâh Makâmı	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	-	4
Ferahfezâ Makâmı	8	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	5
Bselik Makâmı	8	-	✓	-	-	✓	✓	-	-	3
Nevâ Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
İsfahan Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
Muhayyer Makâmı	8	-	-	-	-	✓	✓	-	-	2
Yegâh Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
şehnaz Makâmı	8	-	-	✓	-	✓	✓	-	-	3
Szidil Makâmı	8	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	3
Nikriz Makâmı	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	-	4
Zâvil Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
Nihâvend Makâmı	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	6
Nevêser Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Karcığar Makâmı	8	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	5
Bayâtî Araban Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Acemkürdî Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Muhayyerkürdî Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	4
Tâhir Bselik Makâmı	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
Nişâbürek Makâmı	8	-	✓	-	✓	-	✓	✓	✓	5
Segâh Makâmı	8	-	-	-	-	✓	✓	-	✓	3
Müsteâr Makâmı	8	-	-	✓	✓	-	✓	-	-	3
Hüzzam Makâmı	8	-	-	✓	-	✓	✓	-	-	3
Eviç Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
Ferahnâk Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	-	2
Evcârâ Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	4
şedaraban Makâmı	8	-	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	5
Sûzinâk Makâmı	8	-	-	-	✓	-	-	-	✓	2
Hicazkâr Makâmı	8	✓	✓	-	✓	✓	✓	-	✓	6
Kürdili Hicazkâr Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	✓	4
Sabâ Makâmı	8	-	-	-	✓	-	✓	-	✓	3
Besteniğâr Makâmı	8	-	-	-	✓	✓	✓	-	-	3
şevkefzâ Makâmı	8	-	-	-	-	✓	✓	-	-	2
Dügâh Makâmı	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1

Rühnuvâz Makâmı	8	-	-	✓	-	-	-	-	-	1
Gerdâniye Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
Irak Makâmı	8	-	-	✓	-	-	✓	-	-	2
Sûz-i Dilâra Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
Dilkeş Haverân Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1
Sazkâr Makâmı	8	-	-	-	-	-	✓	-	-	1

Tablo 152 de, metodlarda örnek uygulama olarak verilen sözsüz eserlerin hangi makamlardan oluşturulduğuna ilişkin bulgular yer almaktadır.

3.2.6. Metodlarda Verilen Seslendirme ve Süsleme Tekniklerinin İçeriğine Yönelik Karşılaştırma

Bu bölümde metodlarda ud icrasında kullanılan ve uluslararası literatürde kabul görmüş seslendirme ve süsleme tekniklerine yer verilip-verilmediği ile bu tekniklerin etüt uygulamalarında, sözlü ve sözsüz eserlerle desteklenip-desteklenmediğine ilişkin veriler sınıflandırılarak tablolaştırılmıştır. Verilen Seslendirme ve süsleme teknikleri metodların tamamında bulunan terimlerden oluşmaktadır.

Tablo 153. *Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Karşılaştırma Tablosu*

Seslendirme ve Süsleme Teknikleri	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Tremolo uygulaması	8	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	7
Vibrato uygulaması	8	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
Legato uygulaması	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
Staccato uygulaması	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
Glissando Uygulaması	8	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	5
Extension uygulaması	8	-	-	-	✓	✓	-	✓	-	3
Çarpma uygulaması	8	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	5
Mordan uygulaması	8	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
Grupetto uygulaması	8	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	5
Tril uygulaması	8	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	6
Flageolet uygulaması	8	-	-	✓	-	-	-	-	-	1

Tablo 153 de incelenen metodlarda *Seslendirme ve Süsleme Teknikleri* terimlerine ilişkin tanımsal bilgi bulunup-bulunmadığına yönelik bulgular saptanmıştır.

Tablo 154. *Etüt Uygulamalarına İlişkin Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Karşılaştırma Tablosu*

Seslendirme ve Süsleme Tekniklerinin Etütlerde Kullanımı	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Tremolo uygulaması	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
Vibrato uygulaması	8	-	-	-	✓	✓	-	✓	-	3
Legato uygulaması	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
Staccato uygulaması	8	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	6
Glissando Uygulaması	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
Extension uygulaması	8	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	5
Çarpma uygulaması	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7
Mordan uygulaması	8	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
Grupetto uygulaması	8	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-	4
Tril uygulaması	8	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
Flageolet uygulaması	8	-	-	✓	-	-	-	-	-	1

Tablo 154 de incelenen metodlarda *Seslendirme ve Süsleme Tekniklerinin Etütlerde Kullanımı*'na yönelik bulgular saptanmıştır. Etüt uygulamalarında kullanılan seslendirme ve süsleme tekniklerinin tablo 153 ile doğru orantılı şekilde verildiği bulgulanmıştır.

Tablo 155. *Sözlü Eserlerde Kullanılan Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Karşılaştırma Tablosu*

Seslendirme ve Süsleme Tekniklerinin Sözlü Eserlerde Kullanılması	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Tremolo uygulaması	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vibrato uygulaması	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Legato uygulaması	8	-	✓	✓	-	-	✓	-	-	3
Staccato uygulaması	8	-	-	✓	-	-	-	-	-	1
Glissando Uygulaması	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Extension uygulaması	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Çarpma uygulaması	8	-	✓	-	-	-	✓	-	-	2
Mordan uygulaması	8	-	-	✓	-	-	-	-	-	1
Grupetto uygulaması	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tril uygulaması	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Flageolet uygulaması	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablo 155 de incelenen metodlarda *Seslendirme ve Süsleme Tekniklerinin Sözlü Eserlerde Kullanımı*'na yönelik bulgular saptanmıştır.

Tablo 156. *Sözsüz Eserlerde Kullanılan Seslendirme ve Süsleme Teknikleri Karşılaştırma Tablosu*

Seslendirme ve Süsleme Tekniklerinin Sözsüz Eserlerde Kullanılması	n	M-1	M-2	M-3	M-4	M-5	M-6	M-7	M-8	Oran
Tremolo uygulaması	8	-	✓	✓	✓	-	✓	-	-	4
Vibrato uygulaması	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Legato uygulaması	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	6
Staccato uygulaması	8	-	✓	✓	-	✓	✓	-	-	4
Glissando Uygulaması	8	-	✓	-	-	-	✓	-	-	2
Extension uygulaması	8	-	✓	-	-	-	-	✓	-	2
Çarpma uygulaması	8	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	6
Mordan uygulaması	8	-	-	✓	✓	-	✓	✓	-	4
Grupetto uygulaması	8	-	-	-	✓	-	-	-	-	1
Tril uygulaması	8	-	-	✓	-	✓	✓	-	-	3
Flageolet uygulaması	8	-	-	✓	-	-	-	-	-	1

Tablo 156 da incelenen metodlarda *Seslendirme ve Süsleme Tekniklerinin Sözsüz Eserlerde Kullanımı*'na yönelik bulgular saptanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümünde araştırma sonucu elde edilen bulgular ve yorumlara dayalı sonuç ve öneriler belirtilmiştir.

4.1. SONUÇLAR

Bu araştırmada Türkiye’de ud eğitimi için yazılmış sekiz metod, içeriklerine göre incelenerek araştırmanın alt problemlerinde verilen konulara göre karşılaştırmaları yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

4.1.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Ud çalgısının kelime anlamının, tarihsel gelişiminin, uda benzeyen çalgıların ve udla ilgili rivayetlerin metotlarda yer alması gerektiği düşünülmektedir. Buna karşın, incelenen sekiz metodun sadece ikisinde ud ile ilgili yukarıdaki bilgilere yer verildiği görülmüştür.

Ud metotlarında; yapısı ve yapımına ilişkin bilgilerin, tellerin özellikleri, takılışı, mızrabın yapısı ve özelliklerine yönelik bilgilerin yer alması gerektiği düşünülmektedir. Bu bilgilere sekiz metodun beşinde yer verildiği görülmüştür.

Udun akort edilmesinin püf noktalarıyla ve görsel anlatımla desteklenerek anlatımının önemli olduğu düşünülmektedir. Ud'un akort ve düzenine yönelik bilgiye sekiz metodun beşinde yer verildiği görülmüştür.

Ud metodlarında; oturuş ve tutuş pozisyonlarının, ud klavyesinde pozisyon ve ana kolonlar hakkındaki bilgilerin, açık (boş) tel çalışmalarının yer alması gerektiği düşünülmektedir. İncelenen sekiz metodun altısında bu bilgilere yer verildiği görülmüştür.

Ud icrasının en önemli aşaması olan ve metotlarda mutlaka yer alması gereken mızrap tutuşu ve kullanımına yönelik bilgilendirmelere incelenen sekiz metodun yedisinde yer verildiği görülmüştür.

Ud metodlarında yer alan konuların, görsellerle desteklenerek aktarımının öğrenci kazanımları dikkate alındığında çok etkili olacağı düşünülmektedir. İncelenen sekiz metodun altısında görsel anlatıma yer verildiği görülmüştür.

4.1.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Metodlarda temel müzik bilgileri kapsamında; müzik yazısı, süre değerleri, ölçü bilgisi, nüans ve hız terimlerine ilişkin bilgilerin verilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Mutlu Torun, Sevgican Güngör ve Hacı Kadri Şençalar'a ait metodlarda bahsi geçen konuların diğer metodlara oranla daha yoğun olarak ele alındığı sonucuna ulaşılmıştır.

Metodlarda Türk Müziği nazariyatı bilgileri kapsamında; Türk Müziği ses değiştirme işaretleri ve nota (perde) isimlerinin, makam dizilerinin oluşumu ve çeşitlerinin, usûl ve form bilgilerinin yer alması önem arz etmektedir. Mutlu Torun, Gülçin Yahya Kaçar, Onur Akdoğu ve Sevgican Güngör' e ait metodlarda bahsi geçen konuların diğer metodlara oranla daha ayrıntılı olarak ele alındığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Metodlarda verilen etütlerin, iki zamanlı usûlden on zamanlı usûllere kadar ondört değişik ana usûlden oluşturulduğu, bazı ana usûllerin değişik tartımda yazılmış formlarının da yer aldığı;

Etütleri oluşturan notalarda, birlik değerden 64'lük değere kadar değişen süre değerleri ile uzatma noktası kullanıldığı;

Metodlarda yer alan etütlerin, açık tel uygulamaları, pozisyon ve kolon uygulamaları ile tonal ve makamsal uygulamalardan oluştuğu, makamsal etütlerin 57 farklı makâmda verildiği (18 basit, 12 şed, 27 bileşik makam) görülmüştür.

Bu doğrultuda;

- Etütlerde en az kullanılan usûlün (9/8 – 9/4) Oynak,
- Etütlerde en fazla kullanılan usûllerin (4/4) Sofyan, (2/4) Nim Sofyan ve (3/4) Semâi,
- Etütlerde en az kullanılan süre değerinin 64'lük,
- En fazla etüdün tonal yapıda,
- En fazla makamsal etüdün Rast, Hicaz ailesi, Nihavênd ve Buselik makamlarında,
- En az makamsal etütün yer aldığı kitabın Kadri Şençalar'a ait metod,

- En fazla makamsal etüdün yer aldığı kitabın Mutlu Torun' a ait metod
- Makamsal etütlerde en fazla makam çeşitinin yer aldığı kitabın Sevgican Güngör'e ait metod

olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Metodlarda verilen sözlü eserlerin, iki zamanlı usûlden 10 zamanlı usûllere kadar 14 değişik ana usûlden oluştuğu, bazı ana usûllerin değişik tartımda yazılmış formlarının da yer aldığı;

Metodlarda verilen sözlü eserlerde Şarkı ve Türkü olmak üzere iki form kullanıldığı;

Metodlarda 11 basit, 6 şed, 20 bileşik olmak üzere 37 çeşit makamda sözlü eser örneği verildiği;

Bu doğrultuda;

- Sözlü eserlerde en az kullanılan usûlün (9/8) Evfer,
- Sözlü eserlerde en fazla kullanılan usûllerin (4/4) Sofyan, (9/4-9/8) Aksak,
- Sözlü eserlerde en fazla kullanılan makamların Hicaz ailesi, Kürdili Hicazkâr, Sûzinâk
- En fazla sözlü eserin şarkı formunda,

olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Metodlarda verilen sözsüz eserlerin, iki zamanlı usûlden 10 zamanlı usûllere kadar 13 değişik ana usûlden oluştuğu, bazı ana usûllerin değişik tartımda yazılmış formlarının da yer aldığı;

Metodlarda verilen sözsüz eserlerin Peşrev, Saz Semâîsi, Longa, Kanto, Sirto ve Oyun Havası olmak üzere altı formdan oluştuğu;

Metodlarda 15 basit, 11 şed, 24 bileşik olmak üzere 50 çeşit makamda sözsüz eser örneği verildiği;

Bu doğrultuda;

- Sözsüz eserlerde en az kullanılan usûllerin (9/8) Aksak, Raks Aksağı ve Oynak,
- Sözsüz eserlerde en fazla kullanılan usûllerin (4/4) Sofyan, (10/8 – 10/16) Aksak Semâî ve Curcuna,
- Sözsüz eserlerde en fazla kullanılan makamların Hicaz ailesi, Nihavênd ve Hicazkâr,
- En az sözsüz eserin Kanto formunda
- En fazla sözsüz eserin Peşrev ve Saz Semâîsi formunda

olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

Metodlarda sekiz değişik seslendirme ve süsleme tekniği bilgisi verildiği, bu tekniklerin çoğunlukla sözsüz eser ve etüt uygulamalarında ifade edildiği, sözlü eserlerde ise birkaç örnek bulunduğu, bu doğrultuda;

Metodlarda;

- Tanımsal bilgisine en az yer verilen tekniğin Flageolet,
- Tanımsal bilgisine en az fazla yer verilen tekniğin Legato,
- Etüdlere en az kullanılan tekniğin Flageolet,
- Etüdlere en fazla kullanılan tekniklerin Tremolo, Legato, Glissando ve Çarpma,
- Sözlü eserlerde en fazla kullanılan tekniğin Legato,
- Sözsüz eserlerde en fazla kullanılan tekniklerin Legato ve Çarpma

olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. ÖNERİLER

1. Ud algısının kelime anlamının, icadının, tarihsel gelişiminin, uda benzer çalgıların ve çalgıyla ilgili rivayetlerin yeni yazılacak metodlarda mutlaka yer alması gerektiği düşünölmektedir.

2. Ud algısı alırken nelere dikkat edilmesi, korunması ve taşınması ile ilgili bilgilerin incelenen sekiz metodun yalnızca ikisinde yer aldığı belirlenmiştir. Yeni yazılacak metotlarda bu hususlara dikkat edilmesi gerektiği düşünölmektedir.

3. Ud öğretiminde verilmesi gereken genel, teknik ve teorik bilgilerin alandaki ihtiyacı karşılayacak şekilde standartlaştırılması gerektiği düşünölmektedir.

4. Yeni yazılacak ud öğretim metodlarında müzik yazısı, süre değerleri, ölçü bilgisi, nüans ve hız terimleri gibi temel müzik bilgilerinin aşamalık ilkesi göz önüne alınarak mutlaka yer alması gerektiği düşünölmektedir.

5. Yeni yazılacak ud öğretim metodlarında Türk Müziği ses değiştirme işaretleri ve nota (perde) isimleri, makam dizilerini oluşturan dörtlü ve beşli diziler, basit, bileşik ve şed makamlar, usül ve Türk Müziği form bilgileri gibi Türk Müziği nazariyatına yönelik bilgilere aşamalık ilkesi göz önüne alınarak mutlaka yer verilmesi gerektiği düşünölmektedir.

6. Açık (boş) tel çalışmalarına yönelik etütlerin iki metotda yer almadığı belirlenmiştir. Nota sürelerinin kavranması, mızrabın kullanımı, mızrabı kullanan bileğin gelişimi ve tellere adapte olması açısından açık (boş) tel çalışmalarının önemli olduğu, bu bağlamda özellikle Mutlu Torun, Cinuçen Tanrıkorur ve Gülçin Yahya Kaçar ud metodlarının bu konuda daha faydalı olacağı düşünölmektedir.

7. Pozisyon ve kolon çalışmalarına yönelik etütlerin iki metotda yer almadığı belirlenmiştir. Kolonda yer alan perdelerin tanınması, kavranması ve temiz ses elde edilmesi açısından çok önemli olan bu çalışmaların Mutlu Torun, Cinuçen Tanrıkorur, Gülçin Yahya Kaçar ve Enver Mete Arslan ud metodlarında olduğu gibi yeni yazılacak metodlarda da detaylı bir şekilde yer almasının faydalı olacağı düşünölmektedir.

8. Metodlarda makamsal etüt ve eser uygulamalarına öncelikle basit makamlardan başlanması, daha sonra şed ve bileşik makamlara geçilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

9. Ulusal ve uluslararası çalgı müziğinde kullanılan süsleme ve seslendirme tekniklerinin metodlarda mutlaka yer alması, ud icrasında kullanımına yönelik olarak, etüt, sözlü ve sözsüz eserlerle desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

10. Teknolojik gelişmelerin sonucu olarak Gülçin Yahya Kaçar metoduna ilave olarak etüdlerin ses kayıtlarının yer aldığı CD'yi eklemiş, Mutlu Torun ise metodunu dört DVD' den oluşan görsel metoda dönüştürmüştür. Bu tarz uygulamaların eğitim sürecinde başarıyı arttıracığı ve öğrenmeyi kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adar, Ç. (2013). AGSL Ud Eğitimine Yönelik Kadın Ud Eğitimcilerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 262-278, <http://dergi.amasya.edu.tr/article/view/1031000069> 11.11.2018.
- Akdoğu, O. (2013). *Ud Metodu*. İzmir: Senfoni Müzik.
- Akkaş, S. (1999). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Aksüt, S. (1998). I. Müzik Kongresi, *Türk Musikisi Çalgı Eğitiminde Metod İhtiyacı*. Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, Ankara.
- Aktüze, İ. (2010). Müziği Anlamak. *Ansiklopedik Müzik Sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Apel, W. (1974). *Harvard Dictionary of Music* (8th Printing-Second Edition, Revised and Enlarged). USA: The Belknap Press of Harvard University Press Cambridge, Massachusetts.
- Arslan, F. (2015). *İslam Medeniyetinde Mûsikî*. İstanbul: Beyan Yayınlar.
- Aslan, E. M. (2012). *Çalgı Eğitimi Bağlamında Teknik Ud Eğitimine Bir Yaklaşım*. International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, 1 (3), 28-32
- Aslan, E. M. (2017). *Ud Alıştırmaları Teknik Çalışmalar (II. baskı)*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Aydar, D. (2014). Cumhuriyet Dönemi Müzik Politikalarında *Türk Müziği Kuruluşunun 90. Yılında Musiki Muallim Mektebi Cumhuriyetin Müzik Serüveni Kongresi*'nde sunuldu, Afyonkarahisar.
- Barış, A. D. (2007). Okul müzik eğitiminde çalgı eğitimi uygulamaları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 15 (2), 1-12.
- Beşiroğlu, Ş., Ş. (1999) İstanbul Türk Müziği Günleri. *Türk Musikisi Çalgı Eğitiminde Metot Kavramı*. Türk Müziğinde Eğitim Sempozyumu. Kültür Bakanlığı, Ankara.
- Eravşar, R. (2012). Âşıklık geleneği bağlamında “bağlama”nın Anadolu’daki yayılma alanları. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*.

2146-5843. [www.nobel.gen.tr/ MakaleSayac.aspx?ID=2594](http://www.nobel.gen.tr/MakaleSayac.aspx?ID=2594) 08 Ocak 2019.

- Erol, A. (2009). *Müzik Üzerine Düşünmek*. İstanbul: BağlamYayıncılık.
- Ersavaş, E. Karaoğlu, İ. (Basım Yılı Yok) *Temel Ud Eğitimi*. (Ed. Muhammet Altıntaş) İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları. İstanbul: İSMEK Yayınları.
- Ersoy, İ. (2013). *Türk Müzik Kültüründe Çalgı ve Çalgı Müziği*. <http://www.musikidergisi.net> 20.03.2019
- Gerçek, İ. H. (2010). Meslekî Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kullanılan Ud Metodları Üzerinde Karşılaştırılmalı Bir Çalışma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2010 14 (1), 149-156.
- Göktaş, E. (2010). Dünya’da ve Türkiye’de Vurmalı Çalgılar. *Atatürk Üniversitesi e-dergi*. <https://dergipark.org.tr/ataunigsed/issue/2566/33042> 05 Aralık 2019.
- Güngör, S. (2008). *Yeni Başlayanlar İçin Ud Metodu*. Ankara: Çankaya Müzikevi Sonçağ Matbaacılık.
- Işıқтаş, B. (2016). Kuramdan İcraya Müziğin İntikal Aracı: Ud'un Dünü ve Bugünü. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 9 (44), 1307-9581.673-682
- İlyasoğlu, E. (2009). *Zaman İçinde Müzik*. (8. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- İnan, M. R. (1983). *Cumhuriyet Döneminde Eğitim*. İstanbul: Devlet Kitapları.
- Kaçar, G. Y. (2003). Müzik Eğitimi Kurumlarında Ud Eğitimi Nasıl Olmalıdır? *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 23, 69-77.
- Kaçar, G. Y. (2007). Geleneksel Çalgılardan Ud'un Müzik Öğretmenliğinde Kullanılması. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 22, 111-121.
- Kaçar, G. Y. (2017). *Ud Metodu*. Ankara: Gece Kitaplığı Yayınevi.
- Kaçar, G. Y. (2017). *Ud Alıştırmaları*. Ankara: Gece Kitaplığı Yayınevi.

- Kahyaoğlu, Y. (2009). Geleneksel Türk Müziği Eğitiminde Metod İhtiyacı Ve Kanun Metodları Üzerine Bir İnceleme. 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kaplan, M. (1992). *Büyük Türkiye rüyası*.(3. Baskı). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karakaya, F. (2012). *Ud (Telli Mûsiki Aletlerinden Biri)*. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ud> 25.03.2019
- Kerimov, R. (2012). *Çin Çalgılarının Geleneksel “Ba Yin” Sınıflandırması*. The Journal of Academic Social Science Studies. Volume 5 Issue 7, p. 457-466. https://www.jasstudies.com/Makaleler/878008749_kerimovrauf_457466.pdf 09.02.2019
- Koç, F. (2010). XV. Yüzyılın Sonuna Kadar Yazılmış Mûsikî Edvârlarında Ud Sazı ve İcrası. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 51, 389-398
- Koç, F. (2015). Türk Din Mûsikîsinde Ud Sazının Yeri ve Önemi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 38, 123-140
- Myers, E. (1992). *Ethnomusicology*. New York: W. W. Norton and Company.
- Nacakcı, Z., Canbay A. (Ed.) (2015). *Müzik Kültürü*. Ankara: Pegem Yay. <http://docplayer.biz.tr/14670388-Muzik-kulturu> 16.02.2019
- Orhan, Y. Ş. (2012). *Yetişkin Öğrencilere Uygulanan Amatör Çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. NWSA. e-Journal of New World Sciences Academy. 7.4.D0111.9-2012. 432-444
- Öz, N. B. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1, 101-106.
- Özmenteş, S. (2005). Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 14, 89-98
- Parasız, G. (2009). Eğitim Müziği Eksenli Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Tespitine Yönelik Bir Çalışma. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi*. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/28984> 09.02.2019

- Pelikoğlu, M. C. (2007). *Türk halk çalgularının müzik eğitiminde gerekliliği ve önemi*. Halk Müziğinde çalgılar Uluslararası Sempozyumunda sunuldu, 14-16 Aralık Kocaeli.
- Say, A. (2005). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saydam, A. (1998). I. Müzik Kongresi Bildirileri. Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, Ankara.
- Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*. Ankara: Doruk Yayıncılık.
- Sun, M. (1969). *Türkiye'nin Kültür, Müzik, Tiyatro Sorunları*. Ankara: Kültür Yayınları.
- Şahin, M., Duman, R. (2008). Cumhuriyetin Yapılanma Sürecinde Müzik Eğitimi. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*. VII/16-17, (Bahar-Güz). 259-272
- Şençalar, H. K. (1978). *Ud Öğrenme Metodu*. İstanbul: Müzik Dünyası Yayınları.
- Tanrıkorur, C. (1985). *Ud Metodu* (Yayınlanmamış Ders Notları)
- Targan, Ş. M. (1995). *Ud Metodu*. İstanbul: Gökhan Matbaası.
- Tarman, S. (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- TDK. Kültür. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c5eb449432380.55532915 adresinden erişim tarihi 09.02.2019
- Torun, M. (1996). *Ud Metodu "Gelenekle geleceğe"*. İstanbul: Çağlar Yayınları.
- Tura, Y. (1999). *Türkiye'de Müzik Eğitiminin Güncelleştirilmesi*. V. İstanbul Türk Müziği Günleri Türk Müziğinde Eğitim Sempozyumu, Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar – İlkeler – Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum* (Genişletilmiş 4. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

- Uslu, M. (1996). Türkiye’de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında ve Geliştirilmesinde AGSL Müzik Bölümlerinin Önemi, *1. Ulusal AGSL Müzik Bölümleri Sempozyumu* Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü, Bursa.
- Uslu, M. (2001). *Türkiye’de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında ve Geliştirilmesinde Medya Birimlerinin Önemi ve Gerekliliği*. MÜZDAK Müzikte 2000 Sempozyumu, İstanbul.
- Uzun, M. Ö. (2009 13-25 Eylül). *Müzik eğitiminde metotsuzluk problemi ve meyasazının öğretimi için bir metot önerisi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunuldu. Samsun.
http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/samsun/M_Uzun.pdf
29 Ekim 2019
- Üngör, E. R. (1999). *Osmanlı. Osmanlı’da Türk musikisi ve çalgılar*. (Editör: Güler Eren) İstanbul: Osmanlı kültür ve sanat 11, 573-583.
www.sanatsal.gen.tr *Türkiye’de Müzik Kültürü ve Müzik Türleri*.
<http://www.sanatsal.gen.tr/turkiyede-muzik-kulturu-ve-muzik-turleri/>
15.02. 2019
- Yahya, G. (1998). 4. İstanbul Türk Müziği Günleri, *Türk Müziğinde Eğitim Sempozyumu*. Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, Ankara.
- Yahya, G. (2005). *Ud Metodu*. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- Yalçınkaya, B. (2002) *21. Y. Yılda Müzik Eğitiminde Çalgı Öğrencilerinin Temel Psiko-Motor Alan Davranışları Üzerinde Alexander Tekniğinin Etkisi*. Uluslararası Avrupa’da ve Türk Cumhuriyetlerinde Müzik kültürü ve Eğitimi kongresi, Ankara.
- Yener, F. (1983). *Müzik*. Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu. İstanbul: Apa Ofset Basımevi.
- Yeşilyurt, E. (2007). Halk müziğinde çalgılar uluslararası sempozyumu. *Motif Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı Dergisi*. Ekim, Kasım, Aralık 1303-4146.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Yıldız, G. (2002). *Çocuklarda Müziksel Gelişim*. Ankara: Eğitim Araştırmaları, Eğitim ve Politika.

Yücel, H. (2017). *Türk Müziğinde Ud Eğitimi ve Ud Metodları Üzerine Bir İnceleme*. İdil Dergisi. 6 (32), 1413-1425

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Alparslan BODUR
Doğum Yeri ve Tarihi	Zonguldak 19.08.1977
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü
Yüksek Lisans	Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Anasanat Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetler	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	MEB Giresun Güzel Sanatlar Lisesi
e-posta Adresi İş Telefonu Ev Telefonu Cep Telefonu	boduralparslan@gmail.com +90 454 2255019 +90 454 2157317 +90 505 7075728
Tarih	___/___/2019